

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ (ФПУ)

ІХ З'ІЗД ПОСТАНОВА

21.05.2026

м. Київ

№ 93-3

Про Звіт Ради Федерації профспілок
України про роботу у період з травня
2021 по травень 2026 років

Заслухавши й обговоривши Звіт Ради Федерації профспілок України про роботу з травня 2021 по травень 2026 років, ІХ З'їзд ФПУ відзначає, що Рада ФПУ, її виборні органи послідовно працювали над виконанням завдань, визначених Стратегією діяльності Федерації профспілок України на 2021–2026 роки «Час дій та якісних змін» (далі – Стратегія), іншими документами З'їзду, а також над розв'язанням проблем у соціально-трудовій сфері, які виникали у період між з'їздами.

У звітному періоді перед Федерацією профспілок України, її членськими організаціями (далі – ФПУ) постали виклики, які пов'язані з окупаційною війною російської федерації проти нашої країни. У цих умовах ФПУ була змушена змінювати свої підходи до організації роботи та визначати додаткові пріоритети, зокрема недопущення обмеження прав працівників і профспілок, забезпечення допомоги Збройним Силам України, належної підтримки внутрішньо переміщеним особам. У зв'язку з цим, визначалися нові пріоритети і завдання з дотриманням курсу, визначеного Стратегією.

Відбулися системні зміни в національній економіці та соціально-трудовій сфері, що характеризуються рекордним падінням реального ВВП України, руйнуванням, пошкодженням або переміщенням сотень великих та середніх бюджетоутворюючих підприємств, що призвело до одночасної ліквідації сотень тисяч робочих місць. Відбулося скорочення пропозиції робочої сили на ринку праці майже на 30%. Понад 6 млн громадян України залишаються за кордоном, ще близько 2 млн осіб працездатного віку мають статус ВПО, що радикально змінило регіональний розподіл трудових ресурсів.

У зв'язку з цим посиленої уваги ФПУ потребували вирішення питань щодо зайнятості населення, оплати праці, охорони праці, функціонування ринку праці та розвитку системи кваліфікацій.

Попри воєнні дії, завдяки активній та наполегливій роботі ФПУ на законодавчому та колективно-договірному рівнях, у звітному періоді в Україні зафіксовано зростання заробітних плат. Так, середньомісячна зарплата зросла більш ніж вдвічі (з 14 014 грн у 2021 році до 28 885 грн у

січні-березні 2026 року). Водночас, зростання реальних зарплат, зокрема через надвисоку інфляцію у перший рік війни, було суттєво меншим. Нижчими темпами підвищувалися й мінімальна заробітна плата (на 44,1% до 8647 грн) та посадовий оклад (тарифна ставка) працівника 1-го тарифного розряду ЄТС (на 29,9% до 3470 грн). Однак, завдяки цілеспрямованим діям ФПУ, Урядом у 2026 році «розморожено» розміри основних соціальних стандартів і гарантій, а також заплановано їх подальше підвищення у 2027 та 2028 роках.

Водночас, незважаючи на зростання, трудові доходи працівників в Україні значно відстають від рівня країн ЄС, що генерує збереження трудової міграції кваліфікованих працівників за межі України.

Активна позиція ФПУ забезпечила у листопаді 2021 – січні 2022 року зниження обсягу зарплатних боргів на 23,3% (з 4007 млн грн до 3072 млн грн). Однак, війна поглибила проблему заборгованості із заробітної плати, яка, за даними Держпраці, на початку 2026 року перевищила 4 млрд гривень.

За участю ФПУ у національне законодавство за звітний період було імплементовано практично всі Директиви ЄС у сфері безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі, передбачені Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Протягом 5 років спільно із сторонами соціального діалогу тривала робота над основним євроінтеграційним законопроектом у цій сфері «Про безпеку і охорону здоров'я працівників на роботі» (реєстр. № 10147 від 13.10.2023), який був розроблений Мінекономіки з метою формування нової національної системи запобігання професійним ризикам та імплементації положень «рамкової» Директиви Ради 89/391/ЄЕС про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі, яка на сьогодні у національне законодавство не імплементована. Напрацьовані профспілковою стороною постатейні пропозиції та зауваження до зазначеного законопроекту неповною мірою враховані розробником і робочою групою при Комітеті ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, яка опрацьовувала проект Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (реєстр. №10147 від 13.10.2023) до другого читання.

Завдяки пропозиціям ФПУ та їхньої підтримки з боку Уряду, позитивно вирішено ряд важливих для працівників і організацій профспілок питань, зокрема, щодо часткового відновлення державного нагляду (контролю) з боку Держпраці під час дії мораторію на перевірки, можливості продовження дії результатів атестації робочих місць, проведеної до війни, до припинення чи скасування воєнного стану, змін до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві та забезпечення участі представників профспілок на всіх етапах розслідування нещасних випадків, що сталися внаслідок воєнних (бойових) дій, внесення спеціальності «Охорона праці» до переліку галузей знань і

спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та низка інших питань.

У звітний період відновлено призначення дострокових пенсій за 1,5 роки до настання пенсійного віку особам, звільненим у зв'язку з ліквідацією підприємства, скорочення чисельності або штату працівників чи за станом здоров'я. Відновлено право застрахованих осіб на призначення і виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності та вагітності і пологах за місцем роботи за сумісництвом, неодноразово підвищувався мінімальний розмір допомоги по безробіттю, запроваджено індексацію пенсій, призначених за спеціальними законами, підвищувалися розміри допомоги на поховання.

Проте мінімальний розмір пенсії ще значно нижчий від фактичного розміру прожиткового мінімуму. Поки не вдалося відновити повною мірою рівень (який був до 1 січня 2023 року) соціального захисту осіб, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань.

Протягом 2021–2026 років ФПУ діяла як стабілізуючий фактор у системі соціально-трудових відносин, попри критичний вплив воєнного стану. Забезпечувалося безперервність представництва інтересів працівників у колективно-договірному регулюванні в 53 галузях і на 20 територіях. Важливим вектором роботи була участь в узгоджувальних процедурах під час розроблення суб'єктами законодавчої ініціативи та центральними органами виконавчої влади проєктів законів та інших нормативно-правових актів з питань регулювання трудових, соціально-економічних відносин. У звітному періоді ФПУ опрацьовано та подано на розгляд СПО об'єднань профспілок понад 4100 проєктів нормативно-правових актів.

Особливу роль відіграла активна позиція ФПУ у вдосконаленні статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», що дало змогу зберегти стабільність колективно-договірного регулювання на місцях через запровадження механізму обов'язкової взаємної згоди сторін колективного договору на зупинення його окремих положень.

Упродовж воєнного стану діяльність НТСЕР була обмеженою, адже засідання Президії НТСЕР відбувалися виключно шляхом опитувального голосування, а засідання Нацради не проводилися. Позитивним зрушенням стало засідання Президії НТСЕР 17 березня 2026 року, на якому сторони підтримали кандидатуру Співголови від профспілкової сторони, Голови ФПУ Бизова С.С. на посаду Голови Нацради. Указом Президента України від 18 травня 2026 року № 384/2026 Сергія Бизова призначено Головою НТСЕР.

У сфері правового регулювання трудових відносин ФПУ насамперед була зосереджена на недопущення обмеження (об'єктивно не обумовленого дією воєнного стану) трудових прав і соціальних гарантій працівників на законодавчому рівні, що забезпечувалося здійсненням моніторингу і правовою експертизою законопроєктів, відстоюванням прав та інтересів працівників і організацій профспілок під час узгоджувальних процедур у робочих групах, утворених центральними органами виконавчої влади та профільними комітетами Парламенту, а також максимальним протистоянням просуванню владою законопроєктів, метою яких є подальша лібералізація

трудових відносин, руйнація системи соціального захисту, зокрема загальнообов'язкового державного соціального страхування.

У період дії воєнного стану дієвим механізмом забезпечення захисту прав та інтересів працівників і організацій профспілок у процесі законотворчої роботи стало вироблення та просування профспілковою стороною варіантів компромісних рішень у реформуванні трудового законодавства. Результатом застосування такого підходу є запобігання або нівелювання негативних наслідків від реалізації ініціатив, спрямованих на звуження трудових прав і гарантій соціально-економічних інтересів працівників, а в окремих випадках – посилення правового захисту. Позитивним прикладом зазначеного можуть слугувати певні зрушення в роботі над проектом Трудового кодексу України, яка здійснювалась Міністерством економіки України та під час якої були частково враховані профспілкові пропозиції і зауваження до його першої редакції.

Посилено інституційну спроможність правозахисної діяльності ФПУ, створено 15 центрів правової допомоги в територіальних профоб'єднаннях та центр правової допомоги як консультативний орган ФПУ з використанням онлайн-сервісів і сучасних інформаційних технологій, забезпечено їх належне фінансування, зокрема за рахунок грантового проекту з Данською агенцією профспілкового розвитку, налагоджено узагальнення надання правової допомоги працівникам, вивчення досвіду роботи профспілкових юристів щодо відстоювання порушених трудових прав працівників.

Загалом у звітний період посилено комунікаційну діяльність ФПУ, розширено використання цифрових технологій і зміцнено внутрішні та зовнішні інформаційні зв'язки профспілок.

Основна увага приділялася захисту трудових і соціально-економічних прав працівників у період воєнного стану, участі профспілок у соціальному діалозі, висвітленню діяльності регіональних організацій, підтримці ЗСУ, ветеранів і ВПО, міжнародній діяльності ФПУ та наданню роз'яснень щодо трудового законодавства, оплати праці, пенсій і соціальних виплат. У 2021–2026 рр. проведено 18 інформаційних кампаній.

Майновий комплекс ФПУ відповідно до рішень, які приймалися Штабом фінансової та гуманітарної допомоги ФПУ, Радою та Президією ФПУ, наглядовими радами акціонерних товариств, створених за участю ФПУ, у період воєнного стану показав свою спроможність та виконав важливу соціальну місію, надавши прихисток 71 345 особам, забезпечивши їх проживанням та харчуванням, у тому числі 14 677 особам безкоштовно за рахунок коштів міжнародного співробітництва, які були залучені ФПУ через профцентри. Забезпечення такої допомоги здійснювалося в рамках реалізації грантових угод з Данським агентством профспілкового розвитку, Благодійним фондом «Corus International», Міжнародною організацією праці, а також Меморандуму про взаєморозуміння між Nexus Solidarieta Internazionale Emilia Romagna, Федерацією профспілок України, Auser Emilia Romagna та Загальною італійською конфедерацією праці.

Водночас, у зв'язку із законодавчою невизначеністю права власності на майно загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР,

прогалинами у законодавстві та правовими колізіями, майно ФПУ стало предметом для безпрецедентного процесу практичною його націоналізації. Накладені численні арешти на майно ФПУ, ПрАТ «Укрпрофоздоровниця», ПрАТ «Укрпрофтур» та суб'єктів господарювання, створених за їх участю. Попри спротив системи ФПУ продовжує забезпечувати процесуальне оскарження чинних арештів майна.

За звітний період ФПУ зміцнила свої позиції у міжнародному профспілковому русі. У 2022 році ФПУ стала повноправною членською організацією Європейської конфедерації профспілок, а Голова ФПУ був обраний Віце-президентом Міжнародної конфедерації профспілок (МКП). У 2024 році четверо представників ФПУ стали членами Європейського соціально-економічного комітету від країни-кандидата. Вперше представника українських профспілок від ФПУ було обрано до складу Адміністративної ради МОП. Це свідчить про високий рівень довіри до ФПУ, визнання її авторитету та демократичності, а також є важливим кроком на шляху інтеграції України до Європейського Союзу.

Міжнародна діяльність ФПУ під час воєнного стану насамперед була спрямована на мобілізацію підтримки народу України та організацій профспілок, інформування світового профспілкового руху про наслідки повномасштабної війни РФ проти України, протидію спробам обілити агресію та запобігання «втомі» від війни у демократичних країнах.

У звітному періоді ФПУ вдалося залучити значні міжнародні ресурси для надання гуманітарної допомоги постраждалим від російської агресії та внутрішньо переміщеним особам, а також стабілізувати діяльність підвідомчих організацій. Завдяки підтримці МКП, ЄКП, міжнародних національних профцентрів та МОП через грантові програми вдалося посилити інституційну спроможність профспілок, підтримати соціальний діалог, сприяти професійному розвитку профспілкових активістів та забезпечити їхню участь у навчальних програмах і тренінгах з міжнародними партнерами.

За результатами обговорення Звіту Ради Федерації профспілок України про роботу з травня 2021 по травень 2026 років (додається), IX З'їзд Федерації профспілок України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Визнати роботу Ради Федерації профспілок України у звітному періоді з травня 2021 по травень 2026 років задовільною.
2. Доручити керівництву ФПУ забезпечити висвітлення інформації про Звіт Ради ФПУ.
3. Підприємству Профінформ ФПУ видати збірник матеріалів IX З'їзду Федерації профспілок України.
4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Президію ФПУ.

Голова ФПУ

Голова секретаріату IX З'їзду

Сергій БИЗОВ

Ірина ЛОПУШАНСЬКА

Надіслано: керівництву ФПУ, членським організаціям ФПУ, структурним підрозділам апарату ФПУ

Додаток

Постанови IX З'їзду ФПУ
21.05.2026 № 93-3

ЗВІТ

Ради Федерації професійних спілок України про роботу у період з травня 2021 по травень 2026 років

У 2021 році VIII З'їздом Федерації профспілок України було затверджено Стратегію діяльності ФПУ на 2021–2026 роки «Час дій та якісних змін», спрямовану на забезпечення гідного життя людини праці. На її реалізацію ще у 2021 році було прийнято низку рішень Ради ФПУ, зокрема на другому засіданні Ради ФПУ затверджено постанову «Про заходи з реалізації Стратегії діяльності ФПУ», де визначено основні пріоритети та заходи щодо їх виконання.

Проте окупаційна війна росії проти України раптово зупинила мирний розвиток. Перед ФПУ та членськими організаціями постали небачені раніше виклики. Профспілки були змушені невідкладно змінювати свої підходи до організації роботи та визначати додаткові нові пріоритети. ФПУ ні на мить не зупинила своєї роботи, спрямувавши всі зусилля на оперативне реагування на виклики, загрози обмеження прав працівників та профспілок, зокрема допомогу Збройним Силам України, підтримку та забезпечення внутрішньо переміщених осіб. На кожен рік визначалися пріоритети і завдання з дотриманням курсу, визначеного Стратегією.

УЧАСТЬ ФПУ В ЕКОНОМІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

Упродовж 2021–2026 років питання економічної ситуації, зайнятості населення, функціонування ринку праці та розвитку системи кваліфікацій перебували у фокусі посиленої уваги ФПУ. Зазначений період припав на надзвичайно складний для економічної сфери період, пов'язаний з наслідками пандемії та повномасштабним вторгненням рф.

З початку війни відбулося падіння реального ВВП на 18,4% (станом на 01 січня 2026 року). Так, у 2022 році реальний ВВП зменшився на 29,1%, у 2023 – зріс на 5,3%, у 2024 – зріс на 3,6%, у 2025 – зріс на 1,8% (хоча попередні прогнози були вищими, а основними драйверами зростання стали фіскальні видатки та енергетичний сектор). Навіть попри несприятливі зовнішні чинники національна економіка демонструє позитивну динаміку.

Водночас основними чинниками, що стримують зростання економіки, залишаються наслідки повномасштабної війни: втрата людей, територій, виробничих потужностей та енергетичної інфраструктури, обмеження експортної логістики, відсутність достатнього власного капіталу, а також доступних кредитних коштів.

Попри поточні слабкі показники уряд дивиться в майбутнє з оптимізмом. У затвердженій Бюджетній декларації на 2026–2028 роки закладено прогноз прискорення зростання ВВП: до 4,5% у 2026 році, 5% у 2027-му та 5,7% у 2028 році.

У 2025 році інфляція в Україні сповільнилася до 8% у річному вимірі. У 2024 році вона становила 12%, у 2023 році – 5,1%, а у 2022 році – 26,6%. Також у 2025 році зменшився індекс девальвації гривні стосовно долару США (з 134,1% у 2022 році до 100,8% – у 2025 році).

Незважаючи на зменшення інфляційних процесів, НБУ з грудня 2024 року продовжує підвищення облікової ставки та вже тричі її переглядав. Внаслідок чого вона зросла із 13% до 15,5% на початку березня 2025 року.

Ключовою тенденцією на ринку праці у цей період стало поглиблення структурних диспропорцій, що проявляється через критичний дефіцит кваліфікованої робочої сили на фоні рекордно низького рівня офіційного безробіття.

Водночас оцінку реальної ситуації ускладнено через обмежений доступ до демографічних даних, проте, за оцінками НБУ та Мінекономіки, у 2025 році ринок праці характеризувався такими показниками:

- населення працездатного віку (15+): оціночно – 25,5 млн осіб;
- економічно активне населення: оціночно 12,5 – 13 млн осіб;
- кількість зареєстрованих безробітних 105 тис. осіб (історичний мінімум);
- попит на робочу силу (вакансії у базі ДСЗ): понад 65 тис. одиниць (реальна потреба бізнесу значно вища);
- навантаження на одне вільне робоче місце: 2 особи (у 2021 році – 6 осіб);
- рівень безробіття (за методологією МОП): близько 16% (поступове зниження завдяки високому попиту на кадри).

Порівняно наведено динаміку змін на ринку праці у трьох ключових періодах:

Показник	2021 рік	2024 рік	2025 рік
Населення працездатного віку	27,2 млн	26 млн	~25,5 млн
Економічно активне населення	17,3 млн	13 млн	~12,7 млн
Зайняте населення	15,6 млн	10,7 млн	~10,6 млн
Шукачі роботи	1,7 млн	973 тис.	~850 тис.
Рівень безробіття	9,9%	17,7%	~16,0%
Формальний сектор	12,5 млн	9,0 млн	~8,9 млн
Неформальний сектор	3,0 млн	4,5 млн	~4,1 млн

Ключові досягнення:

З метою оперативного реагування на ці виклики щорічно на засіданні Ради ФПУ розглядалися такі питання:

- Про завдання на 2022 рік щодо посилення захисту економічних, трудових і соціальних прав та інтересів членів профспілок в умовах трансформаційних змін на ринку праці та реформування законодавства з питань соціально-трудових відносин (2021);

- Про виклики і завдання ФПУ, її членських організацій щодо забезпечення трудових і соціально-економічних прав працівників в умовах воєнного стану в Україні (2022);

- Про збереження трудового потенціалу та участь профспілок у відновленні економіки й вітчизняного виробництва (2023);

- Про стан виконання прийнятих рішень Ради ФПУ щодо участі профспілок у відбудові економіки України та євроінтеграційних процесах і подальші дії ФПУ (2024);

- Про збереження та розвиток трудового потенціалу для забезпечення стійкості та відновлення національної економіки (2025).

На виконання зазначених постанов:

- делеговано представників ФПУ до робочих (переговорних) груп щодо підготовки переговорних позицій України під час переговорів з Європейським Союзом щодо укладення Угоди про вступ України до Європейського Союзу за відповідними розділами переговорної рамки Європейського Союзу;

- взято участь у Міжнародній конференції з питань відновлення України (2024 – у Берліні, 2025 – у Римі) та виступ представника ФПУ як панеліста;

- прийнято Заяву щодо участі профспілок у відновленні економіки України та направлено її до ВРУ, КМУ та СПО сторони роботодавців на національному рівні;

- сформовано Ключові складові гідної праці для відбудови України для їх використання під час просування позиції профспілок;

- Молодіжною радою ФПУ проведено дослідження «Ознаки гідного робочого місця в контексті військової економіки та повоєнної відбудови» та сформовано Чек-лист робочого місця з гідними ознаками праці;

- прийнято Заяву Ради ФПУ «Про збереження і відновлення трудового потенціалу, подолання несправедливості в системі оплати праці та податковій політиці держави»;

- розширено міжнародну співпрацю з метою залучення нових партнерів до процесів відбудови України, інвестування в підготовку фахівців, економіку і регіони;

- реалізовано проєкт «МРІЯ – Можливості, Робота, Інтеграція, Якість життя», основним завданням якого стало підвищення конкурентоспроможності ВПО, молоді та інших вразливих категорій на ринку праці та їхнє охоплення профспілковим захистом.

Протягом останніх чотирьох років представники профспілок постійно брали участь у засіданнях Антикризисового штабу стійкості економіки в умовах воєнного стану, зокрема з питань «Щодо підготовки та реалізації Плану відновлення економіки України» та «Збереження людського (трудоного) потенціалу для потреб відновлення економіки від наслідків війни», розгляду ситуації у промисловому комплексі України, зокрема у

гірничо-металургійному комплексі, легкій та хімічній промисловості. Постійно враховувалися пропозиції профспілок щодо актуальних питань та пріоритетних завдань Антикризогового штабу.

Варто відзначити, що Об'єднання організацій роботодавців України висловило підтримку щодо позиції ФПУ, зазначеної у Заяві ФПУ та Постанові Ради ФПУ від 21.12.2023, щодо участі профспілок у відновленні економіки України.

Також на виконання Стратегії діяльності ФПУ «Час дій та якісних змін» у полі посиленої уваги ФПУ перебувають питання ринку праці та зайнятості населення. Серед них, зокрема, такі складники: реінтеграція для демобілізованих/комісованих військовослужбовців та внутрішньо-переміщених осіб, які втратили роботу чи були змушені залишити свої місця проживання через воєнні дії; підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників відповідно до потреб ринку праці; виведення на ринок праці економічно неактивного населення; стимулювання створення гідних умов праці для повернення українських мігрантів з-за кордону.

З цією метою представники ФПУ увійшли до складу робочих груп з розроблення **Стратегії зайнятості населення та Хартії стійкості людського капіталу**. Наслідком послідовної роботи ФПУ Мінекономіки враховано всі принципові пропозиції профспілок до цих документів.

Ще одним етапом роботи став **законопроект про професійну освіту**, робота над яким тривала близько 10 років. Під час його доопрацювання у 2025 році робочою групою до другого читання було враховано принципову частину пропозицій профспілок до законопроекту та, як наслідок, прийнято Закон, який покликаний докорінно змінити підходи до підготовки фахівців за робітничими спеціальностями.

Окремим напрямом діяльності ФПУ є **робота з професійними стандартами**. Протягом звітної періоду профспілками опрацьовано понад 500 проєктів професійних стандартів. Частина з них покликана забезпечити професійні потреби Збройних Сил України, зокрема: «Бойовий медик», «Снайпер», «Інструктор з фізичної підготовки і спорту (військова служба)», «Контролер (особливо важливі державні об'єкти)», «Механік-водій (водій) бронетранспортера», «Навідник-оператор (кулеметник) бронетранспортера», «Навідник (кулеметник) бронетранспортера», «Верхолаз (військова служба)», «Сапер (розмінування)», «Кінолог», ряд профстандартів з питань безпеки інформації та кіберзахисту.

Окрім того, з метою посилення залученості та впливу всеукраїнських профоб'єднань-членських організацій ФПУ до процесів переходу від кваліфікаційних характеристик до професійних стандартів наприкінці 2025 року було організовано та проведено онлайн-навчання експертів у сфері кваліфікацій «Політика у сфері кваліфікацій та профстандартів: експертна роль профспілок».

Залишається актуальним:

- забезпечення розвитку інклюзивного ринку праці;

- спрямування зусиль на подолання негативних наслідків масової трудової міграції українців за кордон;
- участь у розробленні механізмів збільшення чисельності економічно активного населення, скорочення термінів працевлаштування;
- участь у створенні високотехнологічних робочих місць, закріплення стратегії пріоритетного розвитку внутрішнього виробництва, імпортозаміщення та спрямування публічних коштів на закупівлю товарів і послуг національного виробництва;
- просування моделі прискореного інноваційного індустріального розвитку економіки як національного пріоритету;
- посилення участі у процесі розроблення професійних стандартів та формування міжгалузевої мережі експертів у сфері кваліфікацій;
- забезпечення участі представників найманих працівників в обговоренні та прийнятті рішень органами управління підприємствами, державними акціонерними компаніями.

Робота з удосконалення цінової політики в енергетичному секторі та сфері комунальних послуг

Ключові досягнення:

- відтерміновано на рік підвищення тарифу на електроенергію для населення у зв'язку з оперативною реакцією та схваленням 06.06.2023 Президією ФПУ відповідної Заяви;
- у вересні 2024 проведено круглий стіл на тему: «Енергетичний сектор України та ринок праці в умовах воєнного стану», прийнято рекомендації Уряду, виконавчим органам влади на місцях, роботодавцям, закладам професійної освіти та профспілковим організаціям;
- у рамках робочої групи при СПО об'єднань профспілок прийнято низку рішень щодо тарифів на послуги зв'язку та транспортні послуги з метою дотримання балансу доступності цих послуг для населення, підвищення заробітної плати працівників відповідної сфери і скорочення розриву (співвідношення) між розмірами середньомісячної заробітної плати, наприклад у випадку АТ «Укрпошта» для керівництва (керівник, члени наглядової ради) та працівників (листоноші, оператори поштового зв'язку тощо);
- відстояно позицію профспілок щодо недопущення підвищення тарифів для населення на теплову енергію (її виробництво, транспортування та постачання), зокрема тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води.

ЗРОСТАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ДО РІВНЯ КРАЇН ЄС

З метою забезпечення зростання заробітної плати, з огляду на реалії повномасштабної війни росії проти України, **упродовж міжз'їздівського періоду ФПУ та її членські організації** зосередилися на таких ключових напрямках дій:

1. Забезпечення гідної оплати праці, достатнього життєвого рівня та належного соціального захисту для працівника та його сім'ї.

Завдяки активній та наполегливій роботі профспілок на законодавчому та колективно-договірному рівнях, навіть попри реалії війни, у звітному періоді **середньомісячна та мінімальна заробітні плати зростали**. Цьому, зокрема, сприяли звернення профспілок до КМУ, ЦОВВ, роботодавців; підтримка ініціатив міжнародних профспілок (зокрема, ініціативи МКП у 2023 році до Всесвітнього дня дій за гідну працю «Настав час для підвищення заробітної плати»); обговорення наявних проблем та пропозицій щодо їх розв'язання під час зустрічей з представниками влади та експертами МОП, зокрема у рамках надання методологічної допомоги з боку МОП у перегляді мінімальної зарплати.

3 метою забезпечення оптимальної соціальної складової Держбюджету, достатнього фінансування пріоритетних галузей економіки ФПУ:

- забезпечує безперервний фаховий супровід на всіх етапах бюджетного процесу;
- постійно звертає увагу влади та роботодавців на необхідність збільшення заробітної плати, відстоює підвищення до економічно обґрунтованого рівня розмірів прожиткового мінімуму, мінімальної зарплати, мінімального посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го тарифного розряду Єдиної тарифної сітки (далі - ЄТС) та відновлення індексації грошових доходів населення.

Однак, у супереч запереченням профспілок у 2023 та 2025 роках розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб, мінімальної зарплати, посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го тарифного розряду ЄТС були «заморожені». Також, починаючи з 2023 року, відбувалося «обнуління» індексації грошових доходів громадян.

Враховуючи прискорений рух України в ЄС, а також спираючись на норми Директиви (ЄС) 2022/2041 про адекватну мінімальну заробітну плату в Європейському Союзі, профспілки просувають позицію щодо встановлення мінімальної зарплати на рівні 50% від середньої та не нижче фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. У 2026 році, за розрахунками профспілок, мінімальна зарплата мала б становити 12195 грн, однак це не враховано у Держбюджеті-2026.

Разом з тим, активні дії профспілок та співпраця з урядом **відзначилися такими здобутками:**

- у цілому, починаючи з 2021 року, мінімальна зарплата зросла на 44,1% – з 6000 грн до 8647 грн;
- вперше за багато років з вересня 2020 року по квітень 2022 року розмір мінімальної зарплати перевищував фактичний прожитковий мінімум для працездатних осіб;
- з 1 квітня 2024 року замість 1 липня 2024 року відбулося підвищення мінімальної зарплати до 8000 грн, що дало змогу **збільшити середньорічний**

розмір мінімальної зарплати у 2024 році на 3,4%;

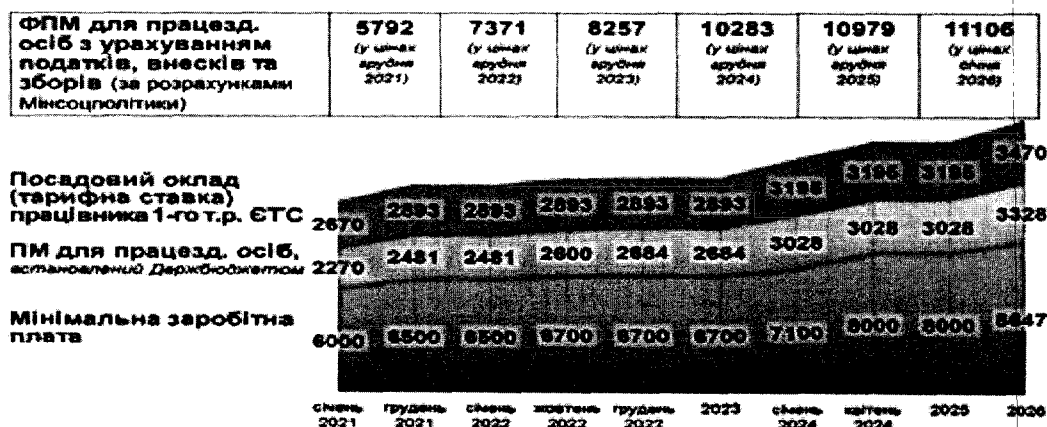
- на 2026 рік «розморожено» розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб, мінімальної зарплати, посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го тарифного розряду ЄТС, а також Бюджетною декларацією на 2026–2028 роки (схвалена постановою КМУ від 27 червня 2025 року № 774) заплановано їх підвищення у наступні два роки;

- з 1 січня 2026 року підвищено прожитковий мінімум для працездатних осіб на 9,9% до 3328 грн, а мінімальну зарплату на 8,1% до 8647 грн;

- законодавчими змінами врегульовано, що у разі збільшення норми тривалості робочого часу оплата праці здійснюється у розмірі, збільшеному пропорційно до збільшення норми праці;

- забезпечено зростання розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го тарифного розряду ЄТС з 2670 грн у січні 2021 року до 3470 грн у січні 2026 року.

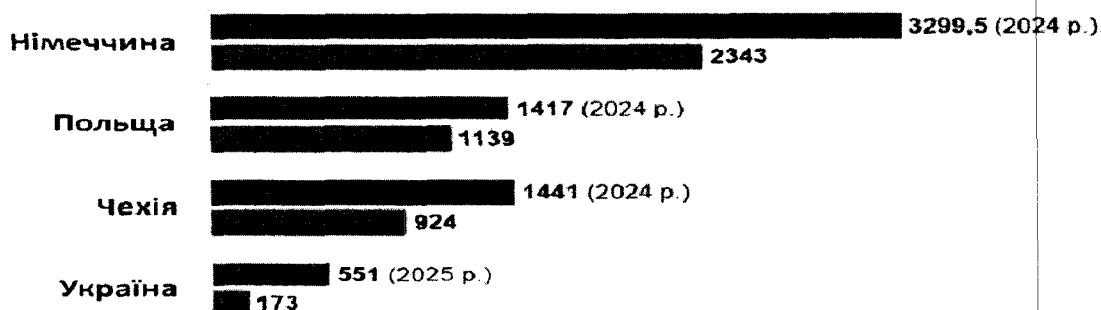
Динаміка зростання мінімальної зарплати, законодавчо встановленого та фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го т.р. ЄТС, грн

Середньомісячна заробітна плата в Україні зросла на 82% – з 14014 грн у 2021 році до 25946 грн у 2025 році. Зростання реальної зарплати було значно меншим. За даними Нацбанку, реальна заробітна плата знизилась у 2022 році на 11,9% та зросла у 2023 році на 4,1%, у 2024 році – на 15,6%, у 2025 році – на 7,3% (за попередньою оцінкою).

Незважаючи на підвищення, трудові доходи працівників в Україні значно відстають від європейського рівня, що генерує подальший відтік за межі України кваліфікованих працівників.

Зарплата в Україні та країнах ЄС

■ Середньомісячна заробітна плата, євро (для Німеччини, Польщі, Чехії - місячний чистий заробіток самотньої особи без дітей, Eurostat)
 ■ Мінімальна заробітна плата, 1 половина 2026 року, євро (Eurostat)

З метою реалізації в Україні міжнародних норм у сфері оплати праці профспілками відстоювалися пропозиції до законодавчих ініціатив, зокрема, у рамках опрацювання проекту Трудового кодексу України та роботи над ініційованою у 2021 році Мінекономіки реформою з модернізації систем оплати праці в державному секторі.

У зареєстрованому в Парламенті законопроекті **«Про справедливую систему оплати праці в Україні»** за реєстр. № 14387 від 19.01.2026 авторами враховано частину профспілкових зауважень та пропозицій. Наразі профспілками готуються постатейні пропозиції до законопроекту № 14387 з метою своєчасного їх направлення народним депутатам України для врахування в рамках його доопрацювання до 2-го читання, у разі підтримки Парламентом у 1-му читанні.

2. Вилучення зі структури мінімальної зарплати надбавок та доплат, які штучно завищують її розмір.

Профспілкові пропозиції щодо розширення переліку доплат, які не враховуються у складі мінімальної зарплати, враховані у внесеному у 2021 році до Парламенту законопроекті № 5857 (підготовлений за участю профспілок), у проекті Трудового кодексу України (внесений до Парламенту за № 14386 від 15.01.2026 року), проекті Закону України **«Про справедливую систему оплати праці в Україні»** (внесений до Парламенту за № 14387 від 19.01.2026).

3. На підтримку галузевих профспілок **ФПУ відстоювала перед Урядовою стороною нагальність вжиття заходів для зростання оплати праці працівників бюджетної сфери**, зокрема встановлення розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1-го тарифного розряду ЄТС на рівні мінімальної зарплати, збільшення рівня оплати праці працівників бюджетних галузей в умовах війни та забезпечення виплати підвищеного рівня заробітної плати працівникам всіх підприємств, установ та організацій, які розташовані у прифронтових регіонах.

Досягнення:

- з 2022 року мінімальний розмір оплати праці медичних, фармацевтичних працівників та фахівців з реабілітації державних та

комунальних закладів охорони здоров'я встановлено на рівні не менше: для лікарів 20 тис. грн, для **середнього медичного персоналу** – 13,5 тис. гривень. З 1 січня 2025 року мінімальний рівень оплати праці у розмірі не менше 15,0 тис. грн встановлено для лікарів-інтернів і фармацевтів-інтернів (постанови КМУ від 12.01.2022 № 2 та від 13.01.2023 № 28). З 1 жовтня 2025 року на **період воєнного стану встановлено підвищений розмір оплати праці медичних працівників на територіях бойових дій та у зонах можливих бойових дій**, зокрема для лікарів на територіях активних бойових дій до 40,0 тис. грн, для середнього медичного персоналу - до 27,0 тис. грн та молодшого медичного персоналу – до 18,0 тис. грн (постанова КМУ від 25.09.2025 № 1215).

Програмою діяльності КМУ (постанова КМУ від 10.09.2025 № 1173) та Порядком реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році (постанова КМУ від 31.12.2025 № 1808) передбачено підвищення з 01.01.2026 мінімального рівня оплати праці лікарів екстреної та первинної медичної допомоги у розмірі не менше 35,0 тис. гривень;

- з **2025 року встановлено педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти щомісячну доплату за роботу в несприятливих умовах праці** (постанова КМУ від 8 листопада 2024 року № 1286);

- з **1 січня 2026 року передбачено підвищення на 40% посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ державної і комунальної форми власності незалежно від їх підпорядкування** (постанова КМУ від 26 грудня 2025 року № 1749);

- з **1 січня 2026 року ухвалено рішення про підвищення посадових окладів для фахівців, що працюють у надавачів соціальних та реабілітаційних послуг** – постановою КМУ від 26 грудня 2025 р. № 1750 затверджено застосування коефіцієнта 2,5 при визначенні розміру посадових окладів зазначеної категорії працівників;

- з **1 січня 2026 року передбачено збільшення мінімального посадового окладу на посадах державної служби з 2 до 2,5 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня відповідного року** (Закон України № 4282-IX від 11 березня 2025 року «Про внесення змін до деяких законів України щодо впровадження єдиних підходів в оплаті праці державних службовців на основі класифікації посад»);

- **гарантовано, що мінімальний розмір окладу службовця категорії III не може бути меншим мінімальної зарплати, встановленої на 1 січня відповідного року** (Закон України № 3077-IX від 2 травня 2023 року «Про службу в органах місцевого самоврядування», який набере чинності через 6 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні).

Водночас, з метою **запровадження єдиних підходів в оплаті праці, підвищення рівня винагороди за працю працівників, заробітна плата яких фінансується за рахунок державного та місцевих бюджетів, та встановлення обґрунтованого співвідношення заробітної плати на найвищих та найнижчих**

посадах, профспілки на всіх рівнях просували питання проведення комплексної реформи оплати праці.

4.3 метою забезпечення соціального захисту громадян актуальним питанням профспілкової боротьби є недопущення ухвалення парламентарями низки антисоціальних законопроектів.

Це законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання питань формування прожиткового мінімуму та створення передумов для його підвищення» № 3515 від 20.05.2020, який 02.06.2021 схвалено у першому читанні. Він спрямований на руйнацію всієї системи соціального захисту та соціальних гарантій, обмеження застосування прожиткового мінімуму як базового соціального стандарту, скасування права профспілок на участь у його визначенні. Наразі підготовку його до другого читання призупинено.

У березні 2022 року ФПУ перед Урядом ініціювала питання щодо звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб всіх видів допомоги громадянам, постраждалих внаслідок воєнних дій, з усіх джерел без обмеження розмірів такої допомоги. Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2120-IX враховано профспілкові пропозиції та **звільнено від оподаткування ПДФО благодійну допомогу**, що надається платнику податку, який постраждав внаслідок «збройної агресії Російської Федерації у період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану».

Водночас, попри заперечення профспілок, які надсилали Голові і комітетам ВРУ, у 2024 році парламентом **підвищено ставку військового збору з 1,5% до 5%**. Це рішення призвело до збільшення податкового навантаження на працівників, що, у свою чергу, спричинило зниження їхніх доходів та купівельної спроможності.

На переконання профспілок, додатковий фіскальний ресурс для оборонних потреб країни має залучатися насамперед шляхом оподаткування доходів високого та надвисокого рівнів, а не через вимивання обігових коштів домогосподарств, що перебувають на межі виживання.

5. Профспілкові організації всіх рівнів застосовували всі не заборонені законодавством інструменти ДЛЯ ПОВЕРНЕННЯ ПРАЦІВНИКАМ ЗАРПЛАТНИХ БОРГІВ (вступ у колективно-трудова спори; судові позови; акції протестів і мітинги; звернення до ЦОВВ та керівництва держави; співпраця з Держпраці, НСПП, народними депутатами, міжнародними організаціями; петиції; тристоронні робочі зустрічі та наради; законодавчі пропозиції тощо). Завдяки вжитим заходам у листопаді 2021 – січні 2022 року відбулося зниження заборгованості з виплати заробітної плати на 23,3% (з 4007 млн грн до 3072 млн грн).

Через війну на початку 2026 року загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати в Україні сягнула 4,35 млрд грн (за даними Держпраці, без врахування частини тимчасово окупованих територій). Це на

54% більше ніж на початку 2023 року.

Починаючи з 2023 року, зокрема на вимоги профспілок:

- Держпраці забезпечено збір та розміщення на активному дашборді на своєму сайті оперативної інформації щодо заборгованості із заробітної плати;

- відновлено проведення інспекторами Держпраці заходів контролю за зверненнями працівників про порушення їхніх трудових прав та за дорученнями Прем'єр-міністра України щодо дотримання строків виплати зарплати;

- за ініціативою профспілкових організацій на окремих нарадах з питань погашення заборгованості із заробітної плати за участю представників профспілок розглядаються ситуації на найбільших підприємствах-боржниках *(у рамках засідань Міжвідомчої робочої групи з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення))*.

З метою посилення захисту вимог працівників щодо виплати заборгованості із заробітної плати, у тому числі у випадку неплатоспроможності роботодавця у 2023 році у Парламенті групою народних депутатів за № 9510 зареєстровано профспілковий законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення захисту вимог працівників щодо виплати заборгованості із заробітної плати, зокрема у випадку неплатоспроможності роботодавця», який прийнято у 1-му читанні 30 квітня 2025 року. З травня 2025 року він доопрацьовується до 2-го читання в Комітеті ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів робочою групою, до складу якої включено представників СПО об'єднань профспілок.

Завдання, що не реалізовані та не втратили своєї актуальності

1. Встановлення державних соціальних стандартів та гарантій відповідно до вимог національного законодавства з урахуванням міжнародних зобов'язань України.

2. Забезпечення зростання заробітної плати з метою наближення їх до європейського рівня.

3. Запровадження єдиних підходів в оплаті праці працівників, заробітна плата яких виплачується за рахунок державного та місцевих бюджетів, збереження існуючих прав і гарантій працівників при проведенні реформи оплати праці.

4. Збереження системи соціального захисту та недопущення зниження соціальних гарантій українських громадян при впровадженні соціальної реформи.

5. Запровадження справедливої системи оподаткування трудових доходів із відновленням дії державної соціальної гарантії – неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

6. Погашення заборгованості з виплати заробітної плати, створення гарантійної установи із задоволення грошових вимог працівників у випадку неплатоспроможності роботодавця, як це передбачено ст. 25 Європейської соціальної хартії (переглянутої), частиною III Конвенції МОП № 173 про

захист вимог працівників у випадку неплатоспроможності роботодавця, Директивою 2008/94/ЄС про захист працівників у разі банкрутства працедавця.

БЕЗПЕЧНА ПРАЦЯ, ЗАХИЩЕНЕ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ НА РОБОЧИХ МІСЦЯХ

Одним із ключових заходів Стратегії діяльності ФПУ на 2021–2026 роки є підтримання ініціативи глобальних профспілок щодо включення безпеки праці й охорони здоров'я до основоположних прав людини у сфері праці. Для підтримки цієї ініціативи підготовлено відповідний лист-звернення до КМУ і Федерації роботодавців України та тези для виступу Голови ФПУ на Міжнародній конференції МОП у 2021 році. Як результат, у 2022 році безпечні та здорові умови праці включено до переліку основоположних принципів і прав у сфері праці. Це рішення підвищило статус безпеки праці до фундаментального права, що вимагає від усіх держав-членів МОП поважати, сприяти та реалізовувати це право, спираючись на Конвенції МОП № 155 та № 187. Однак, на сьогодні не вирішеним залишається питання ратифікації Україною Конвенції МОП № 187 про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю, які охоплюють всі галузі діяльності, а також дотримання норм ратифікованої Конвенції МОП № 155 про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище, особливо при розробці нових нормативно-правових актів.

1. Законотворча діяльність, участь у євроінтеграційних процесах

За період 2021–2025 років ФПУ брала активну участь у законотворчій діяльності у сфері охорони праці, а також у євроінтеграційних процесах у цій сфері.

1.1. З метою реалізації Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію, затвердженого постановою КМУ від 25.10.2017 № 1106 (із змінами) протягом останніх років у національне законодавство імплементовано, зокрема й за участю профспілок, практично всі передбачені Угодою Директиви ЄС у сфері безпеки та здоров'я працівників на роботі. Проте положення одного із ключових законодавчих актів Європейського Союзу у сфері безпеки й охорони здоров'я працівників на роботі – «рамкової» Директиви Ради 89/391/ЄЕС про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі, на сьогодні у національне законодавство не імплементовано.

Отже, процес реформування законодавства у сфері безпеки й охорони здоров'я працівників на роботі та максимальної адаптації його до європейських норм та стандартів триває. Тому одним із основних завдань з напрямку діяльності ФПУ «Безпечна праця, захищене здоров'я працівників на робочих місцях», визначених Стратегією діяльності ФПУ на 2021–2026 роки є продовження спільно із сторонами соціального

діалогу діяльності щодо модернізації та реформування законодавства про охорону праці.

Центральне місце в цій діяльності протягом останніх 5 років посідала участь ФПУ, її членських організацій спільно із членами СПО об'єднань профспілок і сторонами соціального діалогу в опрацюванні проєкту Закону України «Про безпеку та охорону здоров'я працівників на роботі», який було розроблено Мінекономіки з метою формування нової національної системи запобігання професійним ризикам шляхом впровадження на законодавчому рівні ризикоорієнтованого підходу у сфері організації безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі та імплементатії положень Директиви Ради 89/391/ЄЕС.

Робота над законопроектом тривала понад 5-ти років, тобто увесь звітний період. Профспілковою стороною було напрацьовано значний обсяг постатейних пропозицій та зауважень до всіх редакцій зазначеного законопроекту, які надсилались розробнику, Уряду та обговорювалися на численних дво- і тристоронніх зустрічах та на засіданнях НТСЕР. Без погодження з об'єднаннями профспілок та роботодавців законопроект було внесено КМУ до ВРУ, яка схвалила його у першому читанні 21 серпня 2024 року (реєстр. № 10147) /далі – проєкт Закону № 10147/. Постатейні пропозиції та зауваження неодноразово надавалися відповідальному Комітету ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Підготовка проєкту Закону № 10147 до другого читання здійснювалася робочою групою, утвореною при Комітеті ВРУ, у роботі якої взяли участь представники профспілок, зокрема ФПУ. Робоча група працювала з жовтня 2024 року по травень 2025 року – відбулося понад 70 засідань, опрацьовано близько 1100 правок народних депутатів України. Завдяки активній позиції профспілок значну кількість пропозицій та зауважень профспілкової сторони враховано та забезпечено збереження основних прав та гарантій працівників з охорони праці, що є ключовим досягненням.

Однак, на заключному етапі опрацювання проєкту Закону № 10147 профспілковою стороною не вдалося досягти врахування робочою групою та Комітетом ВРУ ряду першочергових пропозицій, зокрема щодо визначення «представник працівника», законодавчо гарантованого права працівників на пільги і компенсації за роботу у важких, шкідливих та небезпечних умовах праці, визначення нижньої межі фінансування заходів з безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі. Питання залишається актуальним й на сьогодні. Позицію профспілок щодо проєкту Закону № 10147 відображено у рішенні СПО об'єднань профспілок від 07.05.2025 № 64 та доведено до відома народних депутатів.

1.2. Війна та запровадження особливого правового режиму воєнного стану суттєво вплинули на законодавство України, викликали необхідність його адаптації до нових викликів, а також до змін у правозастосуванні, які охоплюють питання трудового законодавства, зокрема у сфері охорони праці.

Попри війну та складну безпекову ситуацію, працівники різних галузей економіки, зокрема суб'єктів господарювання, віднесених до об'єктів

критичної інфраструктури, ризикуючи життям, виконують свої трудові (посадові) обов'язки та забезпечують життєздатність країни. На жаль, до нещасних випадків, які сталися з працівниками внаслідок здійснення діяльності суб'єктами господарювання, щодоби додаються випадки травмування та загибелі працівників через бойові дії.

З метою забезпечення соціального захисту потерпілих від нещасних випадків на виробництві внаслідок воєнних (бойових) дій та спрощення процедури розслідування таких нещасних випадків, Урядом прийнято постанову КМУ від 20.01.2023 № 59 «Про внесення змін до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві».

За наполяганням профспілкової сторони у зазначеній постанові передбачено участь представників профспілок на всіх етапах проведення розслідування від повідомлення про настання нещасного випадку до отримання матеріалів завершеного розслідування, що забезпечує належний рівень захисту прав потерпілих та членів їхніх родин, а також контроль за дотриманням вимог Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

1.3. Серйозним викликом для працівників підприємств, установ та організацій стали прострочені під час війни терміни проведення атестації робочих місць за умовами праці. Така ситуація мала негативний вплив на рівень соціального захисту працівників, які працюють у шкідливих та важких умовах праці, позбавляла їх права на пільги та компенсації, передбачені чинним законодавством за роботу в таких умовах праці.

За ініціативи профспілок, зокрема ФПУ та Профспілки металургів та гірників України, у 2023 році Урядом вирішено питання щодо можливості продовження дії результатів атестації робочих місць, проведеної до війни, до припинення чи скасування воєнного стану. Так, постановою КМУ від 30 червня 2023 р. № 660 внесено відповідні зміни до пункту 4 Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці, затвердженого постановою КМУ від 1 серпня 1992 р. № 442.

1.4. На виконання постанови Ради ФПУ від 21.12.2023 № Р7/3 та з метою вирішення питання щодо необхідності вдосконалення законодавства в частині посилення соціального захисту потерпілих від нещасних випадків на виробництві внаслідок воєнних дій, утвореною ФПУ робочою групою розроблено проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». У березні 2024 року зазначений проєкт Закону розглянуто та схвалено Президією ФПУ (постанова Президії ФПУ від 27.03.2024 № П23/6). У червні 2024 року народним депутатом С.Я. Рудиком законопроект внесено до ВРУ та зареєстровано за № 11367 від 24.06.2024. Незважаючи на звернення ФПУ та її членських організацій, прийняття цього законопроекту фактично блокується у ВРУ.

1.5. З 2024 року проводиться активна робота над опрацюванням проєкту Трудового кодексу України.

У липні 2025 року представники ФПУ взяли активну участь у технічних консультаціях щодо проєкту Трудового кодексу України. Зустрічі відбувалися у тристоронньому форматі під егідою Міжнародної організації праці. За результатами проведених консультацій низку важливих профспілкових зауважень, зокрема щодо прав профспілок на здійснення громадського контролю та діяльності інспекції праці, враховано розробником.

На сьогодні найактуальнішим питанням є включення до проєкту ТКУ окремої Книги «Безпека та охорона здоров'я працівників на роботі» як невід'ємної частини трудового законодавства, а також приведення Книги п'ятої. «Нагляд та контроль за додержанням трудового законодавства» в частині наглядової діяльності Державної служби України з питань праці до положень ратифікованих Конвенцій МОП № 81 та № 129.

Варто зазначити, що **на виконання вимог Стратегії** профспілковою стороною на всіх рівнях постійно порушується питання щодо необхідності дотримання Україною ратифікованих Конвенцій № 81 та № 129. До початку війни саме профспілки офіційними зверненнями та заявами наполягали на виведенні Держпраці з-під дії Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

У зв'язку із введенням воєнного стану постановою КМУ від 13.03.2022 № 303 в Україні введено жорсткий мораторій та взагалі припинено здійснення планових заходів державного нагляду (контролю), зокрема у сфері охорони праці. З метою забезпечення захисту прав працівників та виконання Конвенцій МОП № 81 та № 129 Сторона профспілок неодноразово зверталась до Уряду щодо необхідності відновлення державного нагляду (контролю) у сфері охорони праці. **За наполяганням профспілок у 2023 році** відповідним наказом Мінекономіки дозволено Держпраці здійснення позапланових заходів державного нагляду та контролю з питань праці, безпеки та гігієни праці, однак лише за 4 -ма підставами.

Окрім того, також **на виконання Стратегії**, при опрацюванні доповідей Уряду щодо виконання Конвенцій МОП профспілковою стороною щороку порушується питання про невиконання Україною ратифікованих Конвенцій МОП № 81 та № 129.

Проблему приведення процедури здійснення державного нагляду (контролю) у відповідність до норм зазначених Конвенцій частково буде вирішено шляхом прийняття проєкту Трудового кодексу України та проєкту Закону № 10147. Проте, вказані Кодекс та Закон після набрання ними чинності мають вступити в дію через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану. А отже, до цього моменту **питання обмеження наглядової діяльності Держпраці, у разі не вжиття відповідних заходів реагування, буде актуальним та невирішеним.**

Лише у 2025 році апаратом ФПУ спільно з фахівцями членських організацій опрацьовано понад 240 нормативно-правових актів у сфері охорони праці та охорони здоров'я. Останнім часом більшість проєктів актів стосуються забезпечення прав і гарантій осіб з інвалідністю та ветеранів.

2. Збереження кадрового потенціалу профорганізацій шляхом дольового співфінансування діяльності технічних інспекторів праці

На виконання Стратегії, постанови Ради ФПУ від 22.12.2022 № Р5/3 та з метою сприяння зміцненню кадрового потенціалу профспілкових організацій з **2023 року відновилася дольова участь ФПУ у фінансуванні технічних інспекторів праці, залучених до роботи територіальних профоб'єднань.**

На виконання постанови Ради ФПУ здійснювалося **співфінансування діяльності технічних інспекторів праці 17-ти територіальних профоб'єднань.**

3 квітня 2025 року, завдяки укладенню Дружньої та солідарної угоди між ФПУ, профспілкою НК і Данським агентством профспілкового розвитку під назвою «Безпека і здоров'я на роботі – основа відбудови країни», триває співфінансування діяльності технічних інспекторів праці та представників профспілок 17-ти територіальних профоб'єднань, які уклали Договори про співпрацю у рамках реалізації зазначеного проєкту. Технічні інспектори праці та представники профспілок з питань охорони праці, у свою чергу, щомісяця надають ФПУ інформаційні звіти про проведену ними роботу.

Така ситуація має позитивний вплив на територіальні профоб'єднання та спонукає до збереження у штаті організації технічного інспектора праці та навіть до працевлаштування нових кадрів. Наразі тривають переговори із данськими та норвежськими профспілками щодо перерозподілу коштів проєктів для забезпечення підвищення рівня доплати представникам профспілок.

На виконання Стратегії ФПУ здійснюється постійна координація, методичний супровід та контроль за роботою технічних інспекторів праці профспілок і представників профспілок з питань охорони праці, проводиться аналіз та узагальнення щорічних звітів про проведену діяльність у цій сфері, а також вживаються заходи щодо вдосконалення їхньої роботи в сучасних умовах та підвищення рівня професійних знань.

3. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці представників профспілок

На виконання пункту 7.7 постанови Ради ФПУ від 29.06.2023 № Р6/3 та з метою посилення ресурсного і кадрового потенціалу захисту прав працівників з питань їхньої безпеки та здоров'я на роботі у червні 2023 року, у березні 2024 року та червні 2025 року ФПУ у встановленому порядку проведено навчання та перевірку знань з питань охорони праці технічних інспекторів праці та представників профспілок з питань охорони праці. Навчання проводилося дистанційно та онлайн на платформі ZOOM. Дистанційна форма навчання відбувалася за курсом, який розміщено на сайті Журналу «Охорона праці» на платформі онлайн Кабінету охорони праці.

Як результат, **250 представників з питань охорони праці членських організацій ФПУ** за результатами проведеного навчання успішно **пройшли перевірку знань з питань охорони праці та отримали посвідчення встановленого зразка.**

4. Повернення спеціальності «Охорона праці» до вищих навчальних закладів України

КМУ постановою № 1021 від 30.08.2024 вніс зміни до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою КМУ від 29.04.2015 р. № 266, виклавши його в новій редакції. Так, у новій редакції переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, зазначено код та найменування спеціальності: «J4 Охорона праці». Постанова КМУ набрала чинності 01.11.2024.

Внесення спеціальності «Охорони праці» до зазначеного вище Переліку відбулося завдяки зусиллям Львівського державного університету безпеки життєдіяльності ДСНС України, Об'єднання профспілок Львівщини та ФПУ. Протягом 2-х років зазначені організації зверталися до Міністерства освіти і науки України, до КМУ із закликом внести зміни до постанови КМУ від 29.04.2015 р. № 266, а саме спеціальність «Цивільна безпека» замінити на дві окремі спеціальності «Цивільний захист» та «Охорона праці».

На виконання постанови Ради ФПУ від 30.05.2024 № Р 8/3 вирішення зазначеного питання перебувало під особливим контролем ФПУ.

5. Підтримка проведення Всеукраїнських конкурсів у сфері безпеки праці та охорони здоров'я працівників на роботі

ФПУ традиційно підтримуються різноманітні заходи, спрямовані на підвищення рівня обізнаності громадян з питань охорони праці.

На прохання Журналу «Охорона праці» з 2024 року ФПУ та Профспілка працівників освіти і науки України стали співорганізаторами Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнка «Охорона праці очима дітей», забезпечивши, насамперед, інформативну підтримку. За сприяння ФПУ у 2024 та 2025 роках успішно проведено зазначений Конкурс дитячого малюнка, представники профспілок були включені до складу журі Конкурсу та навіть відзначили окремих учасників заохочувальними подарунками.

Також ФПУ вже другий рік виступає інформаційним партнером конкурсу «Мистецтво безпеки праці», який організовано Держпраці. Представника ФПУ, у свою чергу, включено до складу журі конкурсу.

У 2025 році на запрошення Журналу «WorkSafe.UA. Безпека та здоров'я на роботі» ФПУ вперше було долучено до проведення Всеукраїнського конкурсу «Лідер змін 2025». Голову ФПУ було включено до складу журі. Він також взяв безпосередню участь в оцінюванні робіт.

Метою таких конкурсів є привернення уваги суспільства, зокрема дітей і молоді, до питань охорони праці, формування високої культури безпеки праці серед громадян.

Для ФПУ участь у таких конкурсах, а також у різноманітних Всеукраїнських конференціях, форумах, семінарах тощо, є можливістю популяризації діяльності профспілок та донесення до суспільства своєї позиції з актуальних питань у сфері трудових відносин та охорони праці.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ, ПРОТИДІЯ ЗВУЖЕННЮ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ

Внаслідок воєнних дій, внутрішнього переміщення громадян через тимчасову окупацію територій та виїзду за кордон, наявності неповної та тіньової зайнятості, інших негативних факторів значно зменшилась чисельність працівників, за яких сплачується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Зазначене вплинуло на рівень надходжень страхових коштів до Пенсійного фонду та системи соціального страхування і позначилося на фінансових можливостях забезпечення належного рівня соціального захисту працівників та членів їхніх сімей. У зв'язку з умовами, що склалися, ФПУ у роботі з державними органами вживали заходи щодо забезпечення підвищення рівня страхових виплат, враховуючи постійне значне зростання цін на товари і послуги, та стримування дій, спрямованих на звуження змісту та обсягу існуючих законних прав застрахованих осіб у сфері соціального захисту.

За минулий період необхідно відзначити такі позитивні результати.

Своєчасно і в установлених розмірах виплачувалися пенсії та інші страхові виплати, здійснювалася їх індексація. Запроваджено індексацію пенсій (з липня 2023 р.), призначених за спеціальними законами, зокрема державним службовцям, для яких пенсії не переглядалися з 2008 року. Протягом минулого періоду ФПУ неодноразово вносила пропозиції Мінсоцполітики щодо необхідності вдосконалення порядку індексації пенсій, окремі з них враховано.

З метою забезпечення своєчасного здійснення страхових виплат, за наполяганням профспілок, неодноразово здійснювався перерозподіл єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також надавалися дотації з державного бюджету фондам соціального страхування.

З урахуванням пропозицій профспілок вносилися зміни до законодавства щодо підтвердження та обчислення страхового стажу і заробітку, призначення страхових виплат і пенсій та їх виплати, удосконалення порядку обслуговування громадян та з інших питань, пов'язаних із запровадженням воєнного стану, тимчасовою окупацією окремих територій, виїздом громадян за кордон тощо. Зокрема, удосконалено порядок обчислення середнього заробітку для визначення розміру страхових виплат особам, які повернулися із військової служби, шляхом виключення із розрахункового періоду таких осіб періоду військової служби, що дало змогу уникнути зменшення розмірів їхніх допомог із соціального страхування.

Варто відзначити позитивну роботу членських організацій ФПУ із захисту членів профспілок, які втратили можливість документального підтвердження набутого ними стажу на підприємствах, які нині перебувають на тимчасово окупованих територіях. За сприяння профспілкових організацій є багато прикладів позитивного вирішення питань судами про підтвердження для працівників страхового стажу.

Оскільки останнім часом збільшилася кількість звернень до суду, якими оскаржуються рішення органів Пенсійного фонду України (із рішеннями на користь застрахованих осіб) через не врахування при призначенні пенсії страхового стажу (заробітної плати) за періоди роботи, дані про які внесено до трудової книжки з недотриманням встановлених вимог, відсутність відповідних первинних документів через їх знищення внаслідок бойових дій чи залишення на тимчасово окупованих територіях тощо, ФПУ звернулася до Мінсоцполітики щодо необхідності напрацювання змін до чинного законодавства для спрощення порядку підтвердження страхового стажу (заробітної плати) для обчислення пенсії. Нині Мінсоцполітики опрацьовуються пропозиції із вирішення зазначеного питання.

Відновлено призначення дострокових пенсій за 1,5 роки до настання пенсійного віку, що сприяло посиленню соціального захисту осіб передпенсійного віку, які втратили роботу із незалежних від них причин – через ліквідацію підприємства, скорочення чисельності або штату працівників чи за станом здоров'я.

Забезпечено реалізацію законодавчих гарантій щодо зарахування до страхового стажу періодів отримання допомоги по частковому безробіттю, оскільки через відсутність механізму їх реалізації зазначені періоди протягом тривалого часу не зараховувалися до страхового стажу.

З 1 січня 2025 року відновлено щомісячну (замість квартальної) **звітність страхувальників із нарахування та сплати єдиного соціального внеску**, про що ФПУ порушувала тривалий час, адже із запровадженням у 2021 році щоквартальної звітності з нарахування та сплати єдиного соціального внеску були проблеми, пов'язані з несвоєчасністю призначення, перерахунку пенсійних та інших страхових виплат. Відновлення щомісячної звітності дає змогу забезпечувати своєчасну реалізацію застрахованими особами своїх прав з призначення (перерахунку) пенсій та інших страхових виплат.

Відновлено право застрахованих осіб на призначення і виплату допомоги з тимчасової непрацездатності та вагітності і пологах за місцем роботи за сумісництвом, яке було скасовано з 1 січня 2023 року. Із 2023 року застраховані особи безпідставно позбавлялися права на отримання страхових виплат у страхувальника, у якого вони працювали за сумісництвом, у разі отримання такої допомоги за основним місцем роботи, адже як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом працівники підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і відповідно за цими місцями роботи за них сплачується єдиний соціальний внесок.

З метою усунення зазначеного порушення від ФПУ та СПО об'єднань профспілок надсилалися неодноразові звернення до Мінсоцполітики, КМУ, ВРУ, проводилось обговорення цього питання на різних засіданнях, узгоджувальних нарадах тощо. Після внесення Урядом відповідного законопроекту до ВРУ та доопрацювання його в робочій групі (відбулося п'ять засідань), створеній при Комітеті ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, з урахуванням пропозицій народних депутатів України, ВРУ

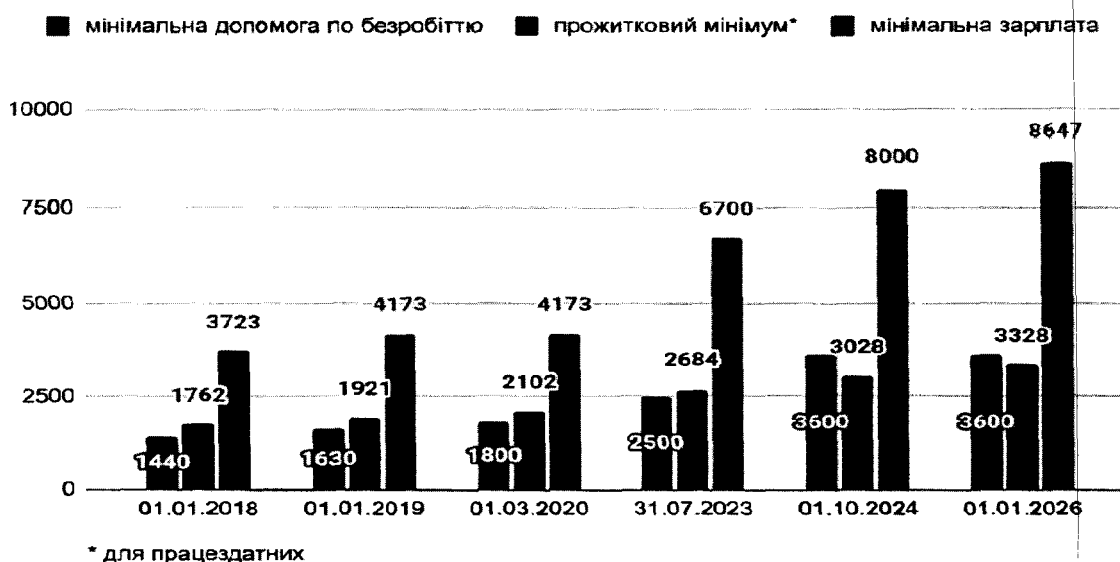
18 грудня 2024 року прийнято Закон України № 4158 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування», яким забезпечено оплату лікарняних листків як за основним місцем роботи, так і за місцем роботи за сумісництвом.

Приділялась увага питанням підвищення рівня соціального захисту безробітних, на який негативно вплинули введені обмеження на період дії воєнного стану – тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 90 календарних днів (для осіб передпенсійного віку – 360 календарних днів), а максимальний розмір допомоги по безробіттю не може перевищувати розміру мінімальної заробітної плати.

З метою посилення соціального захисту безробітних осіб профспілкова сторона звернулася до Голови Комітету ВРУ з питань соціальної політики і захисту прав ветеранів Третякової Г.М. про внесення змін до законодавства в частині підвищення максимального розміру допомоги по безробіттю та збільшення тривалості виплати допомоги по безробіттю, а також щодо відновлення повноважень правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття стосовно погодження (ухвалення) ним бюджету зазначеного Фонду, який нині затверджується КМУ без погодження правлінням Фонду. Третяковою Г.М. підтримано зазначені пропозиції і внесено на розгляд ВРУ законопроект № 14096 від 01.10.2025 р. З метою ухвалення проекту № 14096 ВРУ ФПУ звернулася до голів депутатських фракцій і груп у ВРУ з проханням підтримати зазначений законопроект на що вже отримано листи-підтримки від окремих із них. Робота триває.

Окрім того, завдяки наполегливій позиції профспілкової сторони правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття неодноразово підвищувало мінімальний розмір допомоги по безробіттю, яка з 1 січня 2026 року становить 3900 грн, або 45% мінімальної заробітної плати, що відповідає мінімальним нормам, визначеним Конвенцією МОП № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення. Для окремих категорій громадян, зокрема молоді, яка закінчила або припинила навчання у закладах загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти, звільнилася із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби і яка потребує сприяння у працевлаштуванні на перше робоче місце у разі реєстрації в установленому порядку як безробітних; осіб, які були звільнені з роботи з певних підстав, передбачених законодавством (наприклад, за порушення трудової дисципліни тощо), допомогу по безробіттю підвищено до 1650 грн.

МІНІМАЛЬНИЙ РОЗМІР ДОПОМОГИ ПО БЕЗРОБІТТЮ

Останнім часом відбувається збільшення видатків Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на фінансування нестрахових видатків (надання мікрогрантів та грантів на створення або розвиток власного бізнесу, надання різних дотацій і компенсацій роботодавцям тощо). Профспілкова сторона звернулась до Уряду щодо необхідності законодавчого врегулювання питання використання коштів Фонду на випадок безробіття з метою забезпечення виконання його основних функцій, а саме, здійснення страхових виплат застрахованим особам, а також порушено питання про необхідність проведення консультацій сторін соціального діалогу стосовно визначення обґрунтованих пропозицій розподілу розміру єдиного внеску за видами соціального страхування. Як наслідок, протягом останніх двох років було знижено розмір частки ЄСВ за соціальним страхуванням на випадок безробіття і збільшено на пенсійне страхування.

За наполяганням профспілкової сторони збільшено (у 2023 році) розмір витрат на поховання у разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання з 6881 грн до 10 406 грн (або на 51%).

Також збільшено розмір допомоги на поховання застрахованих осіб за рахунок коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю з 4100 грн до 8500 грн (постанова правління Пенсійного фонду України від 06.02.2026 № 6-1 «Про встановлення розміру допомоги на поховання»), на чому тривалий час наполягала ФПУ.

На постійному контролі ФПУ залишається питання щодо запровадження обов'язкової накопичувальної пенсійної системи. При опрацюванні відповідних законопроектів, зокрема розроблених Мінсоцполітики, профспілкова сторона наполягала на необхідності їх доопрацювання, зокрема з урахуванням недопущення запровадження цієї системи за рахунок коштів солідарної пенсійної системи і соціального страхування, та передбаченням

гарантій збереження накопичених коштів і повернення їх учасникам системи тощо. Останнім варіантом законопроекту враховано окремі пропозиції профспілкової сторони. Зокрема, не передбачається додаткового фінансового навантаження на працівників, а пропонується сплата ними накопичувальних внесків за рахунок відповідного зменшення розміру податку на доходи фізичних осіб (з 18% до 15%). Передбачається гарантування виплати накопичених коштів на рівні вартості сплачених накопичувальних внесків. Прикінцевими положеннями законопроекту передбачається доручити КМУ у дев'ятимісячний строк з дня набрання чинності Законом розробити та внести на розгляд парламенту законопроект щодо створення системи гарантування пенсійних накопичень у системі накопичувального пенсійного забезпечення. СПО об'єднань профспілок висловився про необхідність продовження роботи над законопроектом, насамперед, щодо недопущення вилучення страхових коштів із системи соціального страхування, передбачення саме в цьому законі норм гарантування збереження пенсійних коштів і повернення їх учасникам системи, а не відкладати на перспективу шляхом прийняття окремого закону, внесені інші пропозиції.

ФПУ проведено значну роботу щодо необхідності доопрацювання **Мінсоцполітики** законопроекту про запровадження **бальної пенсійної системи** через наявність у його редакції норм, якими погіршувалися умови пенсійного забезпечення громадян. Зокрема, проектом пропонувалось: скасувати мінімальний та максимальний розмір пенсії; низький розмір базової пенсії (30% мінімальної зарплати, зменшеної на суму сплачених з неї різних податків і зборів); вартість балу до 2030 року визначатиметься у «ручному режимі», тобто КМУ, виходячи із фінансових можливостей; скасувати пенсії по інвалідності, а замість них запровадити страхову виплату у соціальному страхуванні (законопроект, реєстр. № 12209), умови якої є гіршими порівняно з тими, які передбачено чинним законодавством, оскільки така страхова виплата виплачуватиметься тільки якщо особа працює і з урахуванням отриманого заробітку; замінити у Законі України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» такий соціальний показник як «мінімальний розмір пенсії за віком» на «розмір базової частини пенсії за віком» та багато інших негативних змін. Законопроект ще на стадії доопрацювання.

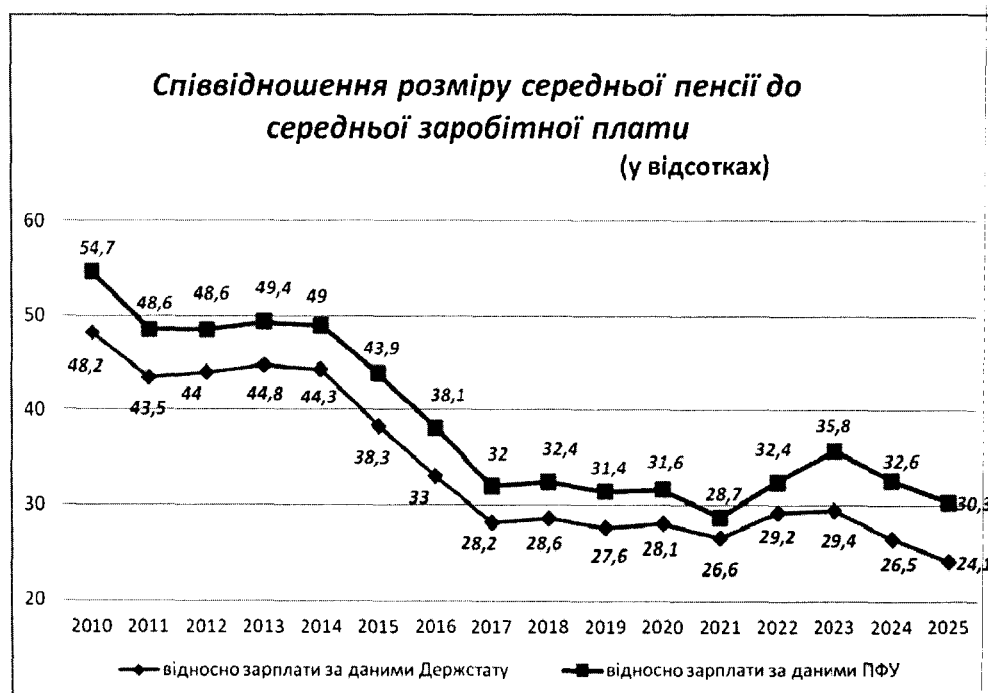
Внаслідок активних дій ФПУ та широкого супротиву громадськості **не допущено прийняття ВРУ** урядового проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо формування комплексної і справедливої підтримки (виплат та послуг) для осіб, в яких обмежена працездатність, зокрема, осіб з інвалідністю» (реєстр. № 12209), нормами якого звужувався зміст та обсяг існуючих прав застрахованих осіб у сфері соціального страхування і пенсійного забезпечення. Проектом передбачається скасування пенсій по інвалідності, замість яких пропонується запровадити страхові виплати, розміри яких у більшості випадків будуть нижчими за розміри пенсій, які нині призначаються. При цьому пропонуються гірші умови отримання таких виплат, оскільки їх виплата, на відміну від пенсій, залежатиме від того чи працює зазначена особа, а також встановлюється

залежність розміру страхової виплати від іншого доходу. Законопроектом руйнується система соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Зокрема пропонується ліквідувати пенсії по інвалідності потерпілим і щомісячну страхову виплату втраченої заробітної плати залежно від ступеня втрати працездатності. Замість цього пропонується призначати потерпілим лише страхову виплату у зв'язку із стійким обмеженням працездатності, розмір якої буде значно нижчим пенсії і страхової виплати, які нині призначаються потерпілим особам. При цьому до нової страхової виплати потерпілим застосовуватимуться обмеження як і для всіх інших осіб із стійким обмеженням працездатності. Є зауваження і до багатьох інших запропонованих у законопроекті норм. Підготовлені пропозиції до другого читання направлені профільному Комітету ВРУ для їх врахування при розгляді законопроекту у другому читанні. Законопроект ще не прийнято.

Разом з тим, з урахуванням економічної ситуації у країні, що позначилося на фінансовому стані системи пенсійного та соціального страхування в цілому, на жаль, залишається низка питань, які поки не вдалося реалізувати.

Не запроваджено загальнообов'язкове державне медичне соціальне страхування, хоча були окремі спроби підготовки відповідних законопроектів і їх розгляду.

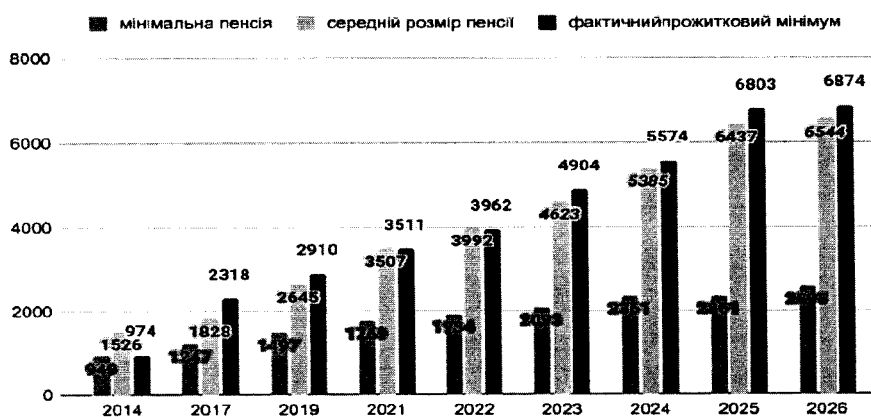
Не досягнуто підвищення мінімального розміру пенсії до фактичного розміру прожиткового мінімуму, визначеного для непрацездатних осіб. Мінімальний розмір пенсії за віком (2 595 грн) більш ніж вдвічі менший фактичного розміру прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб (7038 грн – за цінами лютого 2026 року). Співвідношення середньої пенсії до середнього заробітку за останні 15 років зменшилось майже вдвічі і становить нині близько 30%.

Не забезпечено встановлення розміру пенсії не менше 40% заробітку за наявності страхового стажу не менше 30 років, як передбачено Конвенцією МОП № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення.

Не відбулося збільшення чисельності працівників, за яких сплачується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Станом на 01.01.2026 р. чисельність застрахованих осіб становить 10,5 млн осіб, проте безпосередньо середньооблікова чисельність працівників – 7,7 млн. При цьому чисельність пенсіонерів – 10,2 млн осіб.

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

З 1 січня 2023 року ліквідовано Фонд соціального страхування України, управління яким здійснювалось на паритетних засадах представниками сторін соціального діалогу. Законопроект № 3663, яким передбачалась ліквідація зазначеного Фонду, категорично не підтримали профспілки, об'єднання роботодавців і громадськість. Проект також не підтримували багато центральних органів виконавчої влади, якими вносилися суттєві зауваження, які свідчили про неможливість його прийняття. Комітетом ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів було створено робочу групу для опрацювання пропозицій, внесених народними депутатами до цього законопроекту, яка засідала двічі й учасники робочої групи висловились проти прийняття законопроекту. Про необхідність відхилення законопроекту СПО об'єднань профспілок звертався до Голови ВРУ, а також неодноразово до депутатських фракцій і груп у ВРУ, Прем'єр-міністра України. Були відповідні звернення від Національної тристоронньої соціально-економічної ради до Президента України, голови ВРУ, Прем'єр-міністра України. На жаль, 21 вересня 2022 року ВРУ закон прийнято у другому читанні і в цілому.

Поки не вдалося відновити повною мірою рівень соціального захисту осіб, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань. Хоч окремі соціальні послуги, зокрема, щомісячні виплати на постійний сторонній догляд, спеціальний медичний догляд, побутове обслуговування та інші, і вдалося поновити, проте нині потерпілі продовжують за власні кошти оплачувати значну частину вартості свого

лікування, придбання ліків та медичних виробів, є проблеми з протезуванням та отриманням інших соціальних послуг.

Робочою групою ФПУ, створеною відповідно до рішення Ради ФПУ від 21 грудня 2023 року, напрацьовано пропозиції для внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо забезпечення потерпілим на виробництві права на відшкодування шкоди в повному обсязі, зокрема, фінансування лікування, лікарських засобів і медичних виробів. Зазначені пропозиції було внесено до проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування (№ 10017), для їх врахування при підготовці проекту до розгляду у другому читанні. Незважаючи на неодноразове обговорення зазначених пропозицій під час засідань робочої групи при Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, вони не були підтримані.

Неодноразові спроби ФПУ відновити відшкодування в повному обсязі завданої працівникам шкоди внаслідок нещасного випадку на виробництві (були чисельні звернення до Мінсоцполітики, КМУ, ВРУ, а також при опрацюванні відповідних законопроектів (реєстр. №№ 9214, 9417 та ін.) не дали бажаних результатів. Робота триває.

Не вирішується питання, яке неодноразово порушувала ФПУ, **щодо повернення Пенсійному фонду функції з адміністрування єдиного внеску**, що дало б можливість підвищити якість адміністрування та забезпечити належний рівень збирання страхових коштів, забезпечити більш якісне обслуговування застрахованих осіб при використанні даних Реєстру застрахованих осіб щодо сплачених страхових внесків. Відповідний законопроект № 9569 було подано Урядом на розгляд ВРУ, але не було підтримано. Нині Урядом знову розроблено законопроект, який планується внести на розгляд ВРУ.

Пріоритетними надалі залишаються такі завдання:

- посилення ролі сторін соціального діалогу в управлінні загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням та відновлення паритетності сторін при прийнятті рішень щодо розвитку загальнообов'язкового державного соціального страхування, його фінансового забезпечення та видатків за рахунок страхових коштів;
- недопущення використання страхових коштів не за цільовим призначенням та забезпечення поступового зростання страхових виплат і пенсій з урахуванням стандартів і рекомендацій МОП;
- відновлення у повному обсязі відшкодування шкоди потерпілим від нещасного випадку на виробництві, у т.ч. лікування, забезпечення ліками та медичними виробами, протезуванням тощо;
- продовження роботи щодо збільшення тривалості виплати допомоги по безробіттю та підвищення її розміру;
- недопущення прийняття у запропонованій редакції законопроектів (№№ 3115, 2743, 12209), ухвалення яких негативно вплине на функціонування

системи соціального страхування та погіршить рівень соціального захисту працівників;

- удосконалення солідарної пенсійної системи на засадах справедливості, прозорості і зрозумілості, підвищення рівня пенсійного забезпечення, забезпечення реалізації громадянами своїх законних прав у повному обсязі у сфері пенсійного забезпечення і соціального страхування;

- забезпечення при запровадженні накопичувального пенсійного забезпечення (різних видів) гарантування збереження пенсійних накопичень і повернення їх учасникам системи, встановлення дієвого контролю за накопичувальною системою тощо.

ЕФЕКТИВНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІ КОЛЕКТИВНІ ПЕРЕГОВОРИ НА ВСІХ РІВНЯХ

Профспілки залишаються важливим елементом громадянського суспільства, адже саме вони представляють та захищають права працівників у взаєминах з роботодавцями та державою.

7.1. Спільно зі сторонами соціального діалогу:

- *активізація діяльності Національної тристоронньої соціально-економічної ради, розширення її повноважень з розробки реформ та законодавства у трудовій і соціально-економічній сферах.*

Відповідно до Закону України «Про соціальний діалог в Україні» головним органом соціального діалогу на національному рівні є Національна тристороння соціально-економічна рада, яка, на жаль, тривалий час залишалась бездіяльною (останні засідання Нацради відбулися 05.04.2018 та 23.12.2021). Систематичні та цілеспрямовані дії сторін профспілок та роботодавців привели до позитивних результатів і в серпні 2020 року Уряд сформував персональний склад сторони органів виконавчої влади в НТСЕР, створивши тим самим передумови відновлення її роботи.

З призначенням у серпні 2021 року Голови Національної тристоронньої соціально-економічної ради Кінаха А.К. (Указ Президента України № 387/2021 від 22.08.2021) та керівника її секретаріату Ненюченко Н.В. мала відновитися робота і самої Національної ради. Так, за рішенням Президії Національної ради відбулася підготовка до проведення 23.12.2021 її засідання, на якому розглянули питання, зокрема щодо посилення ролі, ефективності та впливу НТСЕР на соціально-економічний розвиток України та добробут громадян, визначення Пріоритетних напрямів діяльності Національної ради на 2021–2023 роки.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Д.А. Шмигала від 12.10.2021 № 47173/0/1-21 протягом жовтня – листопада 2021 року в комітетах Національної ради проводилося обговорення Вимог учасників всеукраїнської акції протесту профспілок 07.10.2021. Варто зазначити, що профспілковою стороною НТСЕР підготовлено відповідні проекти рішень з обґрунтуванням. 29 жовтня, 5 та 10 листопада 2021 року відбулися засідання комітетів НТСЕР з

окремих вимог. Разом з тим, процес обговорення вимог ускладнювався кадровими змінами в Стороні органів виконавчої влади.

До позитивного моменту можна віднести активізацію роботи комітетів Національної ради під час обговорення пропозицій сторін до проекту Пріоритетних напрямів діяльності НТСЕР на 2021–2023 роки, яким визначалися спільні дії сторін у сферах економіки, соціально-трудових відносин, соціального захисту населення та, безумовно, підвищення ролі самої Національної тристоронньої соціально-економічної ради.

У серпні 2022 року каденція сторони роботодавців в особі Кінаха Анатолія Кириловича у НТСЕР закінчилася, що було офіційно підтверджено Указом Президента України від 10.09.2022 № 640/2022 «Про визнання таким, що втратив чинність, Указу Президента України від 22 серпня 2021 року № 387/2021».

30 вересня 2022 року профспілкова сторона НТСЕР, яка є наступною за черговістю головування у Національній раді, запропонувала внести Президії НТСЕР кандидатуру Співголови НТСЕР від профспілкової сторони, Голову ФПУ Осового Григорія Васильовича на посаду Голови НТСЕР від профспілкової сторони. Однак засідання Президії НТСЕР з цього питання так і не відбулося.

У період з 1 липня 2025 року у складі профспілкової сторони Національної тристоронньої соціально-економічної ради (НТСЕР) відбулися значні зміни у персональному складі сторони. Так, 8 серпня 2025 року Бизова С.С., Голову ФПУ, було обрано Співголовою НТСЕР від профспілкової сторони, 14 листопада 2025 року – Москаленка І.І., в.о. заступника Голови ФПУ було обрано заступником Співголови НТСЕР від профспілкової сторони. Також було внесено від профспілкової сторони Нацради Президії НТСЕР кандидатуру Бизова С.С., Голову ФПУ, на посаду Голови НТСЕР відповідно до визначеного порядку головування.

Секретаріатом Національної тристоронньої соціально-економічної ради (лист від 17.11.2025 № 648/01-20) опрацьовано рішення профспілкової сторони Національної ради про зміни у складі повноважних представників профспілкової сторони, а також ознайомлено інші сторони НТСЕР.

Одночасно Секретаріат Нацради повідомив, що після надання стороною органів виконавчої влади оновленого особового складу у зв'язку із змінами, внесеними розпорядженням КМУ від 5 листопада 2025 року № 1215-р «Про внесення змін до розпоряджень КМУ від 13 лютого 2013 р. № 75 і від 17 червня 2020 р. № 688», Секретаріатом буде проведено відповідні заходи для організації та проведення Президії Національної ради із розгляду питань подання Президентіві України кандидатури на посаду Голови Національної ради та затвердження оновлених складів Комітетів.

Зазначимо, що розпорядженням КМУ від 5 листопада 2025 року № 1215-р було оновлено склад представників сторони органів виконавчої влади в НТСЕР, де співголовою НТСЕР від сторони визначено Міністра економіки, довкілля та сільського господарства Соболева Олексія Дмитровича, а заступниками співголови – Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності

Улютіна Дениса Валерійовича та заступника Міністра економіки, довкілля та сільського господарства (відповідно до розподілу функціональних повноважень).

Таким чином, необхідні організаційні процедури від профспілкової сторони Національної тристоронньої соціально-економічної ради для забезпечення прийняття рішення Президією НТСЕР проведено. Для подальшого відновлення діяльності НТСЕР необхідно проведення засідання Президії НТСЕР та видання Указу Президента України про призначення на посаду Голови НТСЕР від профспілкової сторони.

Упродовж дії правового режиму воєнного стану діяльність Національної ради, як головного майданчика соціального діалогу на національному рівні, майже не здійснюється, зокрема, через відсутність погодження Президії НТСЕР кандидата від профспілкової сторони на Голову НР Президентом України, а засідання Президії НТСЕР для прийняття рішення відбувалися шляхом опитувального голосування.

Профспілкова сторона вважає, що саме цей майданчик необхідно ефективно використовувати для розв'язання ключових проблем соціально-трудової сфери, підвищення конкурентоспроможності робочих місць, професійного розвитку працівників, підвищення рівня якості життя громадян країни, адже від її ефективної роботи багато в чому залежить економічна і соціальна стабільність країни, добробут наших громадян.

Профспілки, як сторона соціального діалогу, беруть активну участь у засіданнях комітетів ВРУ, робочих групах, вносять свої пропозиції до проєктів актів законодавства, які стосуються забезпечення трудових та соціально-економічних прав і гарантій людини праці, соціального захисту населення країни, діяльності профспілок тощо. Так, протягом 2021–2025 року СПО об'єднань профспілок опрацьовано 4106 проєктів нормативно-правових актів, у тому числі: законопроєктів – 1122; проєктів Указу Президента України – 23; постанов ВРУ – 14; актів КМУ – 1115; нормативних актів центральних органів виконавчої влади – 1729; проєктів постанов правлінь Пенсійного фонду України – 103. Проведено 46 засідань СПО об'єднань профспілок, на яких розглянуто 99 питань та заслухано 47 інформацій. Всього на контролі в Секретаріаті СПО об'єднань профспілок за звітний період перебувало 220 пунктів рішень СПО об'єднань профспілок.

Протягом 2021 – лютого 2022 року відбулося 55 засідань Уряду, в яких взяли участь уповноважені представники профспілок, на яких розглянуто 2505 проєктів нормативно-правових актів, з яких опрацьовано профспілками 500 та надано понад 80 пропозицій.

У зв'язку з військовою агресією РФ засідання Уряду проводяться у закритому режимі, незважаючи на ініційований ФПУ спільний лист профспілок, роботодавців та Асоціації міст України від 30.11.2022 № 22-1-471 про відновлення участі їх уповноважених представників у засіданнях Уряду, урядових комітетів, робочих групах, інших заходах, на підставі якого Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль надав доручення до його опрацювання від 22.12.2022 № 34206/1/-22.

Участь уповноважених представників профспілок у засіданнях урядових комітетів залишається одним із дієвих напрямів законодавчої роботи профспілок. За звітний період було проведено 186 засідань урядових комітетів у режимі відеоконференції, на яких розглянуто 1450 проєктів. Представниками профспілок на засіданнях урядових комітетів відстоювалася профспілкова позиція.

Після початку повномасштабної військової агресії РФ проти України досить швидко було поновлено участь профспілкового представника у засіданнях Комітету ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. Протягом звітного періоду відбулося 141 засідання (у режимі відеоконференції), на яких було розглянуто понад 1232 проєктів актів законодавства, із них надано пропозицій до понад 450 законопроєктів. Це надало змогу профспілкам висловлювати позицію щодо законопроєктів, які стосуються формування та реалізації державної соціальної та економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин, соціального захисту громадян.

Пріоритетними напрямками діяльності НТСЕР на 2021–2023 роки було передбачено внесення змін до законодавства про соціальний діалог, зокрема щодо підвищення статусу та ролі Нацради.

Відповідно до пункту 446 Плану законопроектної роботи ВРУ на 2023 рік, затвердженого постановою ВРУ 07 лютого 2023 року № 2910-IX, у грудні 2023 року було передбачено подати до ВРУ проєкт Закону України «Про соціальний діалог в Україні» у новій редакції.

Окремі зміни до Закону України «Про соціальний діалог в Україні» щодо розширення повноважень НТСЕР внесено Законом України від 23.02.2023 № 2937-IX «Про колективні угоди та договори», що набуде чинності через 6 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану.

Також з метою реформування законодавства про соціальний діалог за сприяння НСПП у вересні 2023 року створено робочу групу з підготовки нової редакції Закону України «Про соціальний діалог в Україні». Було проведено 25 засідань робочої групи з підготовки законопроєкту та 3 засідання фокус-групи, у яких взяли участь представники міністерств, експерти і члени робочої групи, які працюють над законопроєктом. У 2025 році зазначену роботу було призупинено.

– завершення створення галузевих тристоронніх соціально-економічних рад та сприяння формуванню органів соціального діалогу на рівні об'єднаних територіальних громад відповідно до змін адміністративно-територіального устрою країни.

У Пріоритетних напрямках діяльності НТСЕР на 2025–2027 роки, які схвалено Рішенням Президії Національної ради від 20 травня 2025 року № 1, передбачено діяльність сторін Нацради на забезпечення ефективного, впливового та інклюзивного соціального діалогу заради суспільної злагоди з метою реагування на виклики сталого розвитку, покращення інтеграції реформ та в контексті реалізації реформ євроінтеграції.

На галузевому рівні створено та діють такі галузеві (міжгалузеві) тристоронні/двосторонні соціально-економічні ради: при Міністерстві розвитку громад і територій у сфері житлово-комунального господарства; при Міністерстві оборони України; при Міністерстві енергетики України; при Міністерстві освіти і науки України.

На територіальному рівні створено 25 територіальних тристоронніх соціально-економічних рад, частина з яких на сьогодні потребує перезавантаження.

Так, 9 жовтня 2025 року під час проведення Форуму соціального діалогу Миколаївщини прийнято рішення щодо відновлення роботи територіальної тристоронньої соціально-економічної ради в Миколаївській області, а також за підсумками Форуму було укладено тристоронній меморандум про співпрацю.

Для забезпечення ефективного соціального діалогу на галузевому та територіальному рівнях необхідно: оновити законодавство про соціальний діалог з метою надання сторонам соціального діалогу ширших повноважень і відновити діяльність галузевих (міжгалузевих) соціально-економічних рад та територіальних тристоронніх соціально-економічних рад, які включають представників органів влади, роботодавців і профспілок, для відкритого обговорення проблем та спільного пошуку рішень, а не бути формальними органами.

– сприяння реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на засадах, визначених Керівними принципами ООН з питань бізнесу та прав людини, Керівними принципами Організації економічного співробітництва та розвитку для багатонаціональних кампаній і Глобального договору ООН щодо цілей сталого розвитку на період до 2030 р.

ФПУ бере участь у реалізації Плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 01.07.2020 № 853-р. Зокрема представники ФПУ взяли участь у проведенні Всеукраїнського Форуму «Україна 30. Трудові ресурси», ініційованого Президентом України.

Профспілки постійно беруть участь у роботі міжвідомчої робочої групи щодо забезпечення функціонування Національного контактного пункту з питань сприяння наданню рекомендацій (керівних принципів) для багатонаціональних підприємств у рамках Декларації Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) про міжнародне інвестування та багатонаціональні підприємства.

– упровадження політики корпоративної соціальної відповідальності на підприємствах через систему колективних договорів та угод з визначенням зобов'язань в інтересах працівників та членів їхніх сімей.

Щорічно ФПУ на засіданні Президії розглядала та затверджувала основні завдання колективно-договірної роботи з метою їх використання членськими організаціями ФПУ в подальшій роботі.

Окрім того, 16.11.2021 на засіданні Президії ФПУ підбито підсумки Всеукраїнського конкурсу на кращий колективний договір за 2019–2020 роки, за результатами якого визнано переможцями конкурсу 11 підприємств, установ, організацій та лауреатами конкурсу стали 5 підприємств, установ та організацій.

Постановою Президії ФПУ від 20.12.2023 № 13/8 «Про відтермінування проведення Всеукраїнського конкурсу на кращий колективний договір за 2021–2022 роки» прийнято рішення про відтермінування проведення конкурсу, відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс на кращий колективний договір, затвердженого постановою Президії ФПУ від 05.11.2004 № П-10-2 (із змінами і доповненнями), протягом 1 (одного) року після закінчення чи скасування воєнного стану.

Водночас у 2025 році ФПУ було оголошено та проведено Всеукраїнський конкурс на кращий колективний договір в особливому порядку, із врахуванням умов воєнного стану, а саме: із змінами строків проведення та деяких його умов, визначених Положенням про Всеукраїнський конкурс на кращий колективний договір, затвердженим постановою Президії ФПУ від 05.03.2019 № П-18-18.

ФПУ проведено дослідження практики застосування зупинення окремих положень колективних договорів (ст. 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану») шляхом опитування широкого кола профспілкових лідерів локального рівня, яке було спрямовано на розв'язання проблеми відсутності статистичних даних та інформації про практику застосування законодавчої норми щодо зупинення окремих положень колективного договору.

Його результати дали змогу сформуванню комплексне уявлення про практику застосування даного механізму в розрізі галузей та регіонів, розмірів підприємств, його наслідків для працівників та стали основою обґрунтованої аргументації при опрацюванні та лобіюванні законопроектів, які вдосконалюють порядок застосування цієї норми.

Всеукраїнський конкурс на кращий колективний договір у 2025 році та вищезазначене опитування проводилися за сприяння та кошти проекту «Ініціатива з допомоги ФПУ в узагальненні практики застосування роботодавцями зупинення дії окремих положень колективних договорів та просуванні кращої практики колективного регулювання», що фінансувався Міжнародною організацією праці.

28 серпня 2025 року в рамках зустрічі «Колективно-договірне регулювання в умовах воєнного стану: плюси і мінуси» презентовано Результати опитування щодо практики зупинення окремих положень колективних договорів, а також відзначено переможців Всеукраїнського конкурсу на кращий колективний договір у 2025 році (за рішенням Президії ФПУ від 18 серпня 2025 року у 2025 році обрано 8 переможців конкурсу), яких нагороджено знаком «За кращий колективний договір» та цінними призами.

Колективні договори залишаються фундаментом захисту прав людини праці. Однак за інформацією членських організацій, в умовах воєнного стану

продовжує зменшуватися кількість укладених колективних договорів та рівень їх охоплення.

За ініціативою ФПУ, було оновлено статтю 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо зупинення окремих положень колективного договору тільки за взаємною згодою сторін колективного договору у порядку, визначеному цим колективним договором.

У зв'язку з цим розроблено та надіслано членським організаціям ФПУ Рекомендації щодо застосування статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (у редакції Закону України від 21.08.2025 р. № 4582-IX «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»)).

7.2. Координація роботи профспілкової сторони у дво- та тристоронніх органах соціального діалогу, представництво інтересів та захист прав спільчан у виборних і колегіальних органах влади, громадських радах щодо питань праці, соціально-економічної політики та соціального захисту громадян.

Незважаючи на тимчасове призупинення підбиття підсумків виконання положень Генеральної угоди на 2019–2021 роки, у зв'язку зі збройною агресією рф сторони Генеральної угоди продовжують конструктивно працювати в її рамках. Профспілки та Уряд України щорічно здійснюють обмін інформацією щодо стану виконання Угоди.

Враховуючи воєнний стан, введений в Україні через повномасштабну збройну агресію з боку рф проти України, та загрозу виникнення надзвичайних ситуацій, Мінекономіки України запропонувало (лист Міністерства економіки України від 24.03.2023 № 4705-01/12839-01) засідання Спільної робочої комісії Сторін Генеральної угоди з підбиття підсумків виконання її положень провести після стабілізації безпекової ситуації у країні.

Водночас сторони соціального діалогу продовжують працювати у рамках 53 галузевих (міжгалузевих) угод, укладених членськими організаціями ФПУ – всеукраїнськими галузевими профспілками, та 20-ти територіальних угод.

У листопаді 2025 року на засіданні Президії ФПУ розглянуто питання про завдання ФПУ, її членських організацій щодо посилення соціального діалогу та колективно-договірної роботи в умовах воєнного стану і прийнято відповідну постанову, у якій визначено як завдання для керівництва ФПУ, так і рекомендації для членських організацій ФПУ щодо посилення соціального діалогу та колективно-договірного регулювання.

7.3. Адвокація внесення змін до законодавства щодо:

– поширення норм Генеральної, галузевих та територіальних угод на всіх суб'єктів господарювання, які ухиляються або не беруть участь у колективних переговорах.

За активного лобіювання профспілок у 2022 році було прийнято Закон України від 12.05.2022 № 2253-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників», яким, серед іншого, внесено зміни до Закону України «Про колективні договори і угоди» стосовно поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди (доповнено статтею 9-1). Однак

цим інструментом можна буде скористатися лише після набрання чинності постановою КМУ від 13.09.2022 № 1022 «Деякі питання поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди, окремих її положень» (через 120 календарних днів після припинення або скасування воєнного стану).

– встановлення у колективних договорах більш високих гарантій для членів профспілок.

У 2023 році багаторічна робота експертів, фахівців, профспілковців та роботодавців завершилася прийняттям законів України:

– «Про колективні угоди та договори» від 23.02.2023 № 2937-IX;

– «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення вимог законодавства про колективні угоди та договори» від 14.07.2023 № 3256-IX.

Вони запроваджують нові правила колективно-договірної роботи в країні та посилюють адміністративну відповідальність у цій сфері. Вищезазначені закони наберуть чинність через шість місяців від дня припинення чи скасування воєнного стану.

3 травня 2023 року проведено вебінар для членських організацій ФПУ, присвячений Закону України від 23.02.2023 № 2937-IX «Про колективні угоди та договори», з наданням методичних матеріалів, розроблених фахівцями управління.

Також протягом звітного періоду неодноразово проводилися навчальні лекції та тренінги для членських організацій ФПУ щодо колективно-договірного регулювання.

– спрощення процедур вирішення колективних трудових спорів (конфліктів), можливості проведення попереджувальних страйків, страйків солідарності та недопущення застосування локауту роботодавцями.

На виконання Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки у серпні 2022 року при Національній службі посередництва і примирення було утворено робочу групу для напрацювання проєкту Закону України «Про колективні трудові спори» (серпень 2022 року – серпень 2023 року). Після громадського обговорення (вересень – листопад 2023 року) та доопрацювання у Комітеті ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів законопроект зареєстровано групою народних депутатів у ВРУ (реєстр. № 12034 від 16.09.2024).

Законопроект містить ряд позитивних аспектів, серед яких: максимальне спрощення процесів вирішення спорів та скорочення можливих термінів і процедур оголошення легітимного страйку; запровадження у практику вирішення спорів про інтереси медіаційних процедур; введення обов'язковості виконання рішень трудових арбітражів у спорах про права; ліквідацію існуючих галузевих заборон та обмежень права на страйк у різних галузях економіки (на сьогодні 22 спеціальні закони забороняють або обмежують право на страйк для працівників різних галузей економіки); підвищення рівня захисту прав страйкарів; запровадження інституту «попереджувального страйку».

Водночас профспілкова сторона зазначає, що законопроект № 12034 не доопрацьовано сторонами соціального діалогу за результатами громадського обговорення, а також в ньому поверхнево враховано позиції Меморандуму технічних зауважень МОП до проєкту № 12034, зокрема в частині послідовного викладення його тексту чіткою та зрозумілою мовою. Також було прийняте окреме рішення СПО щодо цього від 19.09.2024 № 58-1 «Про позицію СПО об'єднань профспілок щодо проєкту Закону України «Про колективні трудові спори» (реєстр. № 12034) та супутніх законопроектів», де СПО об'єднань профспілок наполягав на розгляді та врахуванні ключових зауважень і пропозицій, зокрема: виключення з проєкту положення стосовно права роботодавця на локаут та збільшення тривалості проведення попереджувального страйку до трьох годин з одночасним зменшенням тривалості оголошення про його проведення до 24 годин.

Окрім того, 16 вересня 2024 року у ВРУ також групою народних депутатів України було зареєстровано проєкти законів України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення вимог законодавства про колективні трудові спори» (реєстр. № 12035), «Про внесення змін до Закону України «Про судовий збір» щодо розміру судового збору у справах про колективні трудові спори» (реєстр. № 12036), «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо участі у страйках» (реєстр. № 12037).

Профспілки постійно борються з лібералізацією трудових відносин та ініціативами законодавців легалізувати локаут у правовому полі, наприклад, у проєктах Законів України «Про страйки та локаути» (реєстр. № 2682) та «Про колективні трудові спори» (реєстр. № 12034).

Окрім того, у 2026 році у ВРУ було зареєстровано урядовий проєкт Трудового кодексу України (реєстр. № 14386 від 15.01.2026), де також робиться спроба оновити порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів).

7.4. Створення на базі Академії праці, соціальних відносин та туризму Школи професійних профспілкових переговорників для ведення колективних переговорів та участі у примирних процедурах, зокрема у співпраці з міжнародними партнерами.

У грудні 2021 року було підготовлено грантову заявку, реалізація якої мала відбутися протягом 2022 року, однак перед повномасштабне вторгнення РФ в Україну змушені були відтермінувати її реалізацію на 2023 рік.

У травні 2023 року розпочато роботу експертів з підготовки навчальної програми «Стандарт – профспілковий переговорник» за сприяння Фонду ім. Ф. Еберта, а вже протягом серпня - листопада 2024 року було проведено пілотне навчання за цією програмою.

Освітня навчальна програма орієнтована на представників профспілкових організацій, які безпосередньо ведуть колективні переговори з роботодавцями на підприємствах, організаціях, установах та виявили бажання отримати нові знання з урахуванням правових, економічних, психологічних та

комунікаційних компетенцій, необхідних для успішного профспілкового переговорника.

Усього до складу пілотної групи членськими організаціями ФПУ було делеговано 30 осіб, які пройшли навчання обсягом 150 годин (5 кредитів ЄКТС), у тому числі 70 академічних годин контактної роботи. За результатами пілотного навчання 26 учасників, які пройшли контактне навчання, виконали завдання поточного контролю та склали тест підсумкового контролю, отримали відповідні сертифікати.

У 2026 році заплановано навчання 2 груп по 30 осіб за сприяння та фінансування шведської організації міжнародної співпраці «Union to Union».

ПОСИЛЕННЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІВ

Правозахисна діяльність ФПУ визначена як один з ключових пріоритетів у протидії законодавчим ініціативам влади, що звужують права працівників та профспілок в умовах воєнного стану. Це закріплено постановою Ради ФПУ від 30.06.2022 № Р-4/2, а також постановами Президії ФПУ № П-11/1г від 19.07.2022 та № П-11/2 від 29.09.2022.

Основний фокус правозахисної роботи:

- моніторинг та правова експертиза законопроектів;
- відстоювання прав працівників і профспілок у законотворчому процесі в Парламенті;
- інформування міжнародних організацій про порушення основоположних прав людини, міжнародних трудових стандартів та зобов'язань держави за міжнародними угодами;
- інформаційно-консультативна та правороз'яснювальна робота для членів профспілок і громадян щодо застосування норм трудового законодавства, зокрема в умовах воєнного стану.

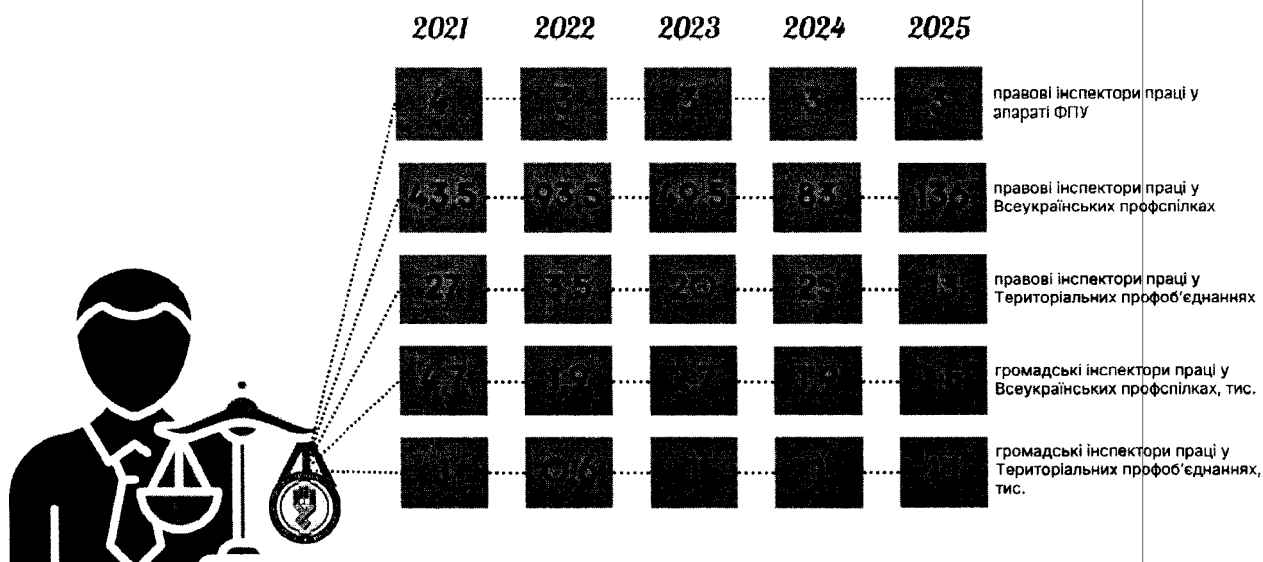
Відповідно до статті 21 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», ФПУ та її членські організації здійснювали громадський контроль за:

- виплатою заробітної плати;
- дотриманням законодавства про працю та охорону праці;
- створенням безпечних і нешкідливих умов праці;
- забезпеченням належних виробничих та санітарно-побутових умов;
- наданням працівникам спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального та колективного захисту.

Правовий потенціал інспекторів праці профспілок відображено в Таблиці 1 (додається).

Відповідно до статті 14 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» у межах своєї діяльності ФПУ та її членські організації максимально сприяли забезпеченню обороноздатності держави та забезпечували громадський контроль за мінімальними трудовими гарантіями, передбаченими цим Законом.

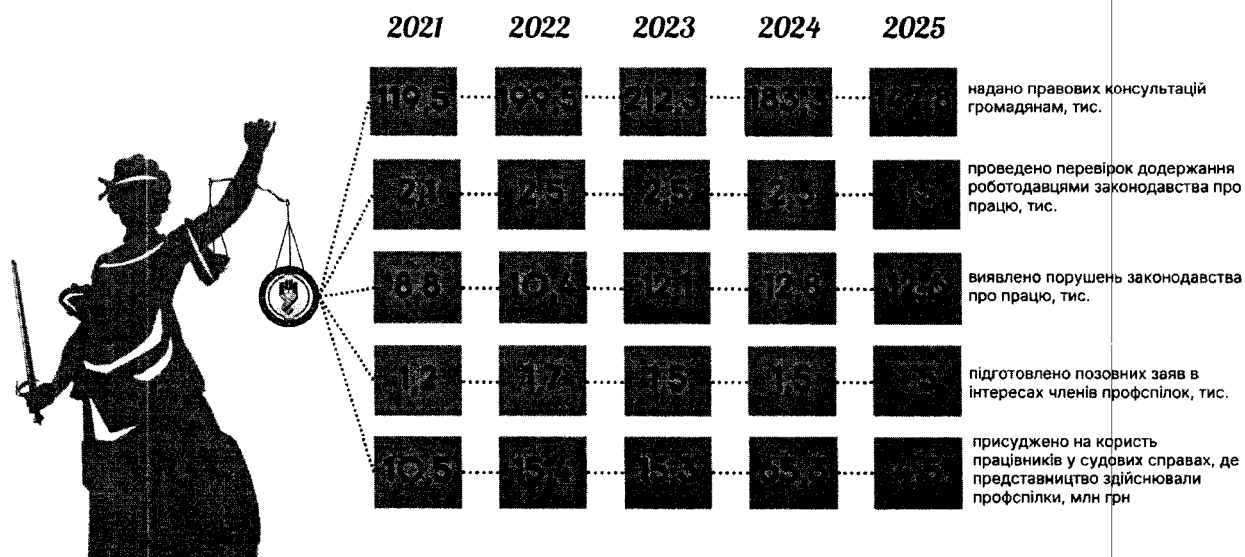
ПРАВОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФПУ

Ключові результати діяльності інспекторів праці профспілок (2021–2025 рр.) – проведено 10 983 перевірки дотримання роботодавцями законодавства про працю;

- виявлено 54 888 порушень трудового законодавства;
- надано 86 2400 правових консультацій;
- підготовлено 7 464 позовні заяви в інтересах членів профспілок;
- присуджено на користь працівників 111 млн гривень.

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ПРОФСПІЛОК

Посилення інституційної спроможності правозахисної діяльності

На виконання Розділу 7 «Посилення інституційної спроможності правозахисної діяльності профспілок» Стратегії діяльності ФПУ на 2021–2026 роки «Час дій та якісних змін» (далі – Стратегія) завершено побудову багаторівневої системи правового захисту профспілкових та трудових прав. Створено 15 центрів правової допомоги та мережу громадських інспекторів праці.

3 листопада 2024 року центри правової допомоги розпочали надання правничої допомоги в рамках спільного проекту Данського агентства профспілкового розвитку (DTDA) та ФПУ «Правові послуги членів профспілок». У мережі профспілкових юристів створено чат у Viber «Профспілкові правники» для обміну судовою практикою та обговорення актуальних питань.

Протягом 2025 року в рамках проекту ФПУ організовано навчання для 130 юристів профспілок, зокрема представників центру правової допомоги ФПУ, центрів територіальних профоб'єднань, членів Постійної комісії Ради ФПУ з питань трудових прав працівників і прав профспілок, юристів всеукраїнських профспілок та апарату ФПУ.

Підготовлено та видано чотири номери «Бібліотечки голови профспілкового комітету»:

1. Права та гарантії мобілізованих та звільнених з військової служби працівників (квітень 2025, № 02 (296));
2. Відпустки без збереження заробітної плати (червень 2025, № 03 (297));
3. Трудова книжка – запитання-відповіді (серпень 2025, № 04 (298));
4. Строкові трудові договори (грудень 2025, № 06 (300)).

Проведено 7 робочих зустрічей-нарад за участю керівників Держпраці, НСПП, членських організацій, структурних підрозділів ФПУ та правників для обговорення співпраці, активізації правозахисної роботи, зміцнення соціального діалогу, проекту Трудового кодексу України та Закону «Про колективні угоди та договори».

На виконання підпункту 7.3 пункту 7 Стратегії укладено меморандуми про співпрацю:

- 2024 рік – з Координаційним центром з надання безоплатної правничої допомоги;
- 2025 рік – з Уповноваженим ВРУ з прав людини;
- 2026 рік – з Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності для підтримки внутрішньо переміщених осіб.

Активно проводилася протидія законодавчим ініціативам щодо лібералізації трудового законодавства, обмеження прав профспілок, усунення їх від формування трудової та соціальної політики, позбавлення повноважень захисту трудових та соціально-економічних прав працівників (пп. 7.4 п. 7 Стратегії).

Законотворча діяльність ФПУ: Захист прав працівників і профспілок

У звітному періоді ФПУ брала активну участь у законотворчому процесі, протидіючи ініціативам, що звужували права працівників і профспілок, та

відстоюючи їхні інтереси в умовах воєнного стану. Завдяки профспілковим поправкам і співпраці з парламентом, урядом та міжнародними організаціями вдалося нівелювати ризики лібералізації трудового законодавства, посилити захист прав та забезпечити відповідність нормам Європейського Союзу і Конвенцій МОП.

Закони, прийняті для врегулювання трудових відносин на період воєнного стану, та проекти (призупинення конституційних норм у період воєнного стану)

Відповідно до ст. 3 Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30 – 34, 38, 39, 41 – 44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів осіб, передбачені ст. 8 Закону України від 12.05.2015 № 389 «Про правовий режим воєнного стану».

Закон № 2136 «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (із змінами, внесеними законом № 2352) (проекти № 7160 і № 7251 відповідно)

Завдяки профспілковим поправкам значно нівельовано певні звуження прав працівників, а в окремих випадках посилено захист цих прав:

- упорядковано призупинення трудових відносин у період дії воєнного стану;
- обмежено можливості збільшення нормальної тривалості робочого часу наявністю відповідних об'єктивних обставин та лише для працівників критичної інфраструктури;
- забезпечено оплату праці за відпрацьований час збільшеної нормальної тривалості;
- прибрано обов'язкове у період дії воєнного стану обмеження тривалості щорічних відпусток;
- зобов'язано роботодавця інформувати профспілку, а у разі масового вивільнення, проводити з нею консультації щодо неможливості забезпечення працівника роботою внаслідок бойових дій;
- поновлено функцію державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю в частині додержання вимог Закону № 2136, а також з питань виявлення неоформлених трудових відносин та законності припинення трудових договорів.

Закон № 4352 «Про внесення змін до статті 16 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» направлений на розблокування можливості проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) за заявою працівника або профспілки з питань вчинення мобінгу під час дії правового режиму воєнного стану (проект № 11044).

Закон № 4412 «Про внесення змін до Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо обміну інформацією та призупинення дії трудового договору» (проект № 12255-1), яким зокрема визначається:

- порядок здійснення комунікації між сторонами трудового договору, обов'язок роботодавців оновити відомості про своє місцезнаходження та інформацію для здійснення зв'язку з ними, а також обов'язок працівників, які в період дії воєнного стану були відсутні на роботі та/або чії робочі місця розташовані на тимчасово окупованих територіях, оновити інформацію про засоби зв'язку з ними;
- врегулювання окремих аспектів призупинення дії трудового договору:
- стосовно не виплати працівникові заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат (окрім сум, які належали йому на день призупинення трудових відносин);
- обмеження тривалості призупинення трудового договору строком не більше ніж 90 календарних днів;
- визначення підстав відновлення дії призупиненого трудового договору та його припинення.

Закон № 4582 «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо зупинення дії окремих положень колективного договору» (проект № 13388), який спрямований на унормування права зупиняти дію окремих положень колективного договору за ініціативою роботодавця з метою уникнення зловживань з його боку.

Профспілкова сторона пропонувала визначити, що дію положень, колективного договору, зупинення яких ініціюється роботодавцем, може бути зупинено тільки за взаємною згодою сторін колективного договору в порядку, визначеному колективним договором, а не в односторонньому порядку за ініціативи роботодавця за чинною нормою.

Закон № 3494 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» (проект № 8313):

- вдалося відстояти (повністю або частково) державні гарантії щодо надання працівникам додаткових відпусток (творчої відпустки, відпустки для підготовки та участі у змаганнях, відпустки на час профспілкового навчання).

Закон № 3677 «Про внесення зміни до Кодексу законів про працю України щодо трудових відносин при передачі суб'єкта господарювання» (проект № 8244).

Ураховує положення Директиви Ради № 2001/23/ЄС від 12.03.2001).

Істотно посилено захист трудових прав у разі зміни власника підприємства або бізнесу через наближення національного законодавства до європейських норм і стандартів щодо:

- подовження дії трудового договору в разі зміни роботодавця внаслідок передання бізнесу або його частини між суб'єктами підприємництва (у тому числі зміни власника/користувача майна або його частини, за яким стоїть організована група ресурсів, що використовуються роботодавцем);
- інформування роботодавцями працівників та їхніх представників не пізніше ніж до початку таких дій про дату (орієнтовну дату) та причини такої передачі, правові, економічні та соціальні наслідки передачі суб'єкта, які впливатимуть на права працівників;
- права представників працівників ініціювати консультації з роботодавцем щодо причин зміни власника та можливих наслідків для працівників від такого рішення, а також щодо заходів, які допоможуть уникнути або пом'якшити такі наслідки.

Закон № 3768 «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо встановлення додаткових підстав розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця та деяких інших питань» (проект № 7731).

Профспілковою стороною певною мірою забезпечено повернення до чинного законодавства обов'язковості запровадження правил внутрішнього трудового розпорядку, складовою яких можуть стати «правила поведінки на підприємстві, в установі, організації».

Окрім зазначеного, з метою недопущення безпідставного звільнення працівника доповнено положення статті 43 КЗпП, відповідно до якої, розірвання трудового договору з підстав невиконання працівником правил поведінки може бути проведено лише за попередньою згодою виборного органу (профспілкового представника), первинної профспілкової організації, членом якої є працівник.

Закони, спрямовані на лібералізацію регулювання трудових відносин

Закон № 2421 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання трудових відносин з нефіксованим робочим часом» (проект № 5161):

- трудовим договором певного періоду часу (днів тижня та годин дня), коли робота може виконуватися. Такий період не має перевищувати шести днів та сорока годин на тиждень;
- права працівника відмовитися від виконання роботи, якщо:
 - вона має виконуватись в інший період, ніж обумовлений трудовим договором;
 - повідомлення про наявність роботи здійснено роботодавцем з порушенням періоду попередження, встановленого трудовим договором;
 - обмеження кількості трудових договорів з нефіксованим робочим часом у одного роботодавця;

- права працівника після певного строку роботи за трудовим договором з нефіксованим робочим часом вимагати від власника або уповноваженого ним органу укладення безстрокового трудового договору;

- гарантій мінімальної оплати праці працівника у разі ненадання роботодавцем роботи за трудовим договором з нефіксованим робочим часом;

- змісту трудового договору з нефіксованим робочим часом у частині визначення мінімального строку попередження працівника про початок роботи та інтервалів, в які від працівника можуть вимагати працювати

Також узгоджено компромісну позицію щодо запровадження у трудовому договорі з нефіксованим робочим часом можливості встановлення додаткових підстав для його припинення – шляхом викладення норми відповідно до положень статті 4 Конвенції МОП № 158.

Закон № 2434 України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» (проект № 5371).

Істотно звужується рівень захищеності трудових прав та інтересів працівників підприємств малого та середнього підприємництва. Закон по своїй суті є дискримінаційним та не відповідає статті 24 Конституції України, Конвенції Міжнародної організації праці № 111 «Про дискримінацію в галузі праці та занять», оскільки передбачає фактичний розподіл працівників на декілька категорій щодо рівня захищеності їх прав трудовим законодавством.

Профспілкові поправки до проєкту переформатували запровадження спрощеного режиму регулювання трудових відносин лише на добровільній основі, нівелювали певні норми Закону, що звужували права працівників:

- прибрані норми пріоритетності умов трудових договорів за спрощеним режимом регулювання трудових відносин над нормами законодавства про працю, а також про застосування положень Цивільного кодексу України для регулювання трудових відносин;

- визначено, що укладення трудового договору за спрощеною системою можливе виключно за згодою працівника, а положення договору не можуть погіршувати умови праці порівняно з чинним законодавством;

- обмежено дію цього закону періодом дії воєнного стану.

Закон № 3680 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання праці домашніх працівників» (проект № 5054-1) **знижує рівень захищеності трудових прав та інтересів працівників:**

- у межах моделі індивідуального регулювання трудових відносин трудовий договір (укладений обов'язково у письмовій формі) може передбачати додаткові, окрім передбачених законодавством, права та зобов'язання сторін;

- створення належних, безпечних і здорових умов праці покладається на обидві сторони трудового договору (тобто розподіляється між роботодавцем і працівником);

- на домашніх працівників не поширюються положення законодавства про працю щодо застосування механізмів захисту їхніх трудових прав та інтересів профспілкою: при запровадженні підсумованого обліку робочого часу, при залученні до надурочних робіт, роботи у вихідні, святкові та неробочі дні, звільнення з ініціативи роботодавця.

Закони про порушення прав профспілок

Закон № 4111 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо приведення у відповідність з міжнародними стандартами відповідальності юридичних осіб за вчинення корупційних кримінальних правопорушень» (проект № 11443).

Зміни пропонувалися до ст. 96-10-1 Кримінального кодексу України та ст. 9 Закону України «Про соціальний діалог в Україні», якими визначити додаткові (нефінансові) заходи кримінально-правового характеру, що можуть бути застосовані до юридичної особи як тимчасові обмеження її діяльності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень, зокрема **брати участь в органах соціального тристороннього діалогу**.

З метою запобігання порушенню конституційного права громадян на працю та соціально-економічний захист профспілкова сторона запропонувала виключити з цих обмежень участь у діяльності органів соціального діалогу на локальному рівні для ведення колективних переговорів двосторонньої робочої комісії, що було підтримано.

Закон № 4017 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» (проект № 10161).

Проектом передбачалося внести зміни до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», зокрема до статті 16, якою визначається порядок легалізації (реєстрації) профспілок, їх об'єднань в органах державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, визначивши при цьому, що профспілка, об'єднання профспілок набувають статусу юридичної особи з дня їх державної реєстрації в порядку, визначеному Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Завдяки непохитній позиції профспілок та співпраці з народними депутатами України закон прийнято з виключенням з нього положень про внесення змін до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

Трудовий кодекс

У серпні – вересні 2023 року зупинено просування Урядом ліберального проекту закону «Про працю», який суттєво звужував права працівників і профспілок, позбавляв їх окремих державних гарантій у сфері праці, неконтрольовано збільшував повноваження роботодавця через

пріоритет регулювання трудових відносин індивідуальними трудовими договорами.

12.01.2024 Мінекономіки на виконання підпункту 4 пункту 3 розділу II Закону України від 21 квітня 2022 р. № 2215-IX «Про дерадянізацію законодавства України» надіслано проєкт Трудового кодексу України, який не був погоджений СПО об'єднань профспілок.

Профспілковою стороною до проєкту надано зауваження та запропоновано його допрацювати із залученням наявних програм міжнародної технічної допомоги та проєктів, які реалізуються у сфері реформ трудового законодавства України.

8.08.2024 Мінекономіки надіслано проєкт Трудового кодексу, доопрацьований утвореною при Міністерстві робочою групою з підготовки пропозицій до проєкту, зокрема Книги першої «Загальні положення», Книги другої «Індивідуальні трудові відносини», а також розділу I «Індивідуальні трудові спори» Книги п'ятої «Трудові спори» проєкту.

Положеннями доопрацьованого проєкту були частково враховані профспілкові пропозиції та зауваження до його першої реакції і змінені приписи в бік покращення працівників у взаємовідносинах з роботодавцями.

Проєкт доповнено положеннями про колективне вивільнення працівників; визначено поняття робочого часу та включення до нього певних періодів, зокрема підготовчо-завершального часу, витраченого працівником на прибуття до місця виконання трудових обов'язків, якщо робота має роз'їзний (пересувний) характер; встановлено перелік відпусток та змінено підхід до обчислення стажу роботи, що дає право на щорічні оплачувані відпустки тощо.

Незважаючи на позитивні кроки, профспілкова сторона наполягала на необхідності продовження **роботи над проєктом**, оскільки проєкт не сприймається належним чином систематизованим, кодифікованим актом, залишається «технічним» об'єднанням положень низки законів та проєктів, положення яких часто не кореспондуються між собою та відрізняються викладенням, термінологією тощо. У викладенні тексту проєкту спостерігається невідповідність вимогам нормопроектувальної техніки, зокрема, щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови. Також залишається значна кількість суперечливих, неоднозначних та незрозумілих трактувань і формулювань, а також прогалини щодо правового регулювання окремих інститутів трудового законодавства.

Профспілковою стороною запропоновано створити тристоронню робочу групу з представників суб'єктів соціального діалогу, долучивши до її роботи провідних вітчизняних науковців у сфері трудового права, експертів МОП та надані зауваження і пропозиції до проєкту.

На жаль тристоронню робочу групу за участю профспілкової сторони не було створено. Натомість Мінекономіки залучило до роботи над проєктом провідних вітчизняних науковців у сфері трудового права.

Профспілковою стороною направлено Мінекономіки зведену таблицю з постатейними зауваженнями та пропозиціями до книг 1, 2, 4, 5 проєкту

Трудового кодексу України на 251 арк. та постатейні зауваження та пропозиції до Книги 3 «Безпека та здоров'я працівників» проекту Трудового кодексу України на 65 арк. (лист від 30.08.2024 № 01-12/604-спо).

27.12.2024 до СПО об'єднань профспілок надійшов від Мінекономіки на погодження у десятиденний термін проєкт Трудового кодексу, який не враховував (за окремими виключеннями) попередні зауваження профспілкової сторони до нього. У зв'язку з цим проєкт все ще значною мірою залишався «технічним» об'єднанням положень низки законів та їх проєктів, положення яких часто не кореспондуються між собою та відрізняються термінологією, не позбавлений суперечливих положень, незрозумілих формулювань та прогалин у сфері регулювання окремих інститутів трудового права. До цієї редакції проєкту також надано таблицю із зауваженнями та коментарями СПО об'єднань профспілок на 421 арк. (лист від 7.01.2025 № 01-12/15-спо).

Не можна погодитися і з окремими змінами, що були внесені до проєкту в процесі його доопрацювання.

Зокрема, це стосується запропонованого підходу щодо побудови структури проєкту Кодексу в частині недотримання логічної послідовності викладення норм, якими регулюються індивідуальні трудові відносини. Так, перенесення норм щодо забезпечення трудових прав працівника на належні і безпечні умови праці у процесі трудової діяльності до Книги п'ятої, а саме, включення їх після норм, які регулюють колективні трудові відносини (Книга третя), цілком руйнують системність у регулюванні індивідуальних трудових відносин.

Профспілковою стороною проєкт направлено до Міжнародної конфедерації профспілок та Європейської конфедерації профспілок з метою отримання відповідної експертної оцінки, а Мінекономіки – спрямовано для здійснення аналізу до Міжнародної організації праці та Європейського Союзу.

В апараті ФПУ створено внутрішню робочу групу з опрацювання проєкту Трудового кодексу з профспілкових юристів та правників Центру правової допомоги ФПУ, створеного у рамках Проектного договору між Данським агентством профспілкового розвитку і ФПУ.

З 12 лютого 2025 року розпочалися тристоронні узгоджувальні наради щодо обговорення проєкту Трудового кодексу України. Проведено 13 нарад (протягом лютого – червня), на яких розглянуто тексти Книги 1 «Загальні положення» та частково Книги 2 «Індивідуальні трудові відносини» проєкту.

Мінекономіки після підписання на полях II Конференції з відновлення України (Ukraine Recovery Conference), яка відбулася 10-11 липня 2025 року у м. Рим (Італійська Республіка), тристороннього Меморандуму про взаєморозуміння та співпрацю щодо реформування трудового законодавства України (далі – Меморандум) за сприяння та технічної підтримки з боку Міжнародної організації праці організувало серію тристоронніх консультативних тематичних зустрічей з доопрацювання підготовленої Мінекономіки редакції проєкту Трудового кодексу України з урахуванням зауважень і пропозицій центральних органів виконавчої влади та соціальних партнерів, текст якого наданий Мінекономіки

неофіційно сформованій групі від профспілкової сторони для участі в тристоронніх узгоджувальних нарадах перед цими тематичними зустрічами.

Міжнародна організація праці надала до проєкту Трудового кодексу України Технічні коментарі експертів МОП, презентація яких відбулася **13.03.2025**.

У рекомендаціях розділу «Стислий виклад рекомендацій» Бюро рекомендує та наполегливо рекомендує переглянути положення як мінімум 69 (шестидесяти дев'яти) норм проєкту Трудового кодексу, виключити деякі положення з 16 норм проєкту, доповнити положеннями до 8 норм проєкту, а також внести зміни, узгодити зі стандартами МОП та передбачити інші норми.

Варто зазначити, що в процесі доопрацювання розробником проєкт Трудового кодексу скоротився на одну книгу. З попередньої редакції проєкту виключено Книгу «Безпека та здоров'я працівників», положеннями якої визначалися правові, організаційні, економічні та соціальні засади безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі, регулювалися відносини у цій сфері та встановлювався єдиний порядок організації і функціонування системи управління цією сферою.

Це фактично порушило цілісність кодифікованого акту законодавства – Кодексу, і саме з тих питань, що нерозривно пов'язані з індивідуальними трудовими відносинами – такої важливої сфери як безпека та здоров'я на роботі. Проєкт не містить окремої Книги з питань безпеки та здоров'я працівників на роботі (окрім трьох відсилочних статей до спеціального закону), що обумовлено, за поясненнями розробника, розробкою окремого проєкту Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (р.н.10147), який підготовлено до другого читання, але досі не схвалено.

15.01.2026 у ВРУ зареєстровано поданий **Урядом** проєкт Трудового кодексу України (№ 14386), який наразі опрацьовується в Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

СПО об'єднань профспілок на своєму засіданні від 21.01.2026 висловив позицію щодо проєкту Трудового кодексу України та подальші дії профспілкової сторони, зазначивши у рішенні, що проєкт подано на розгляд ВРУ без належного дотримання принципів соціального діалогу, взятих на себе зобов'язань та узгоджувальних процедур із профспілковою стороною, чим порушено принципи соціального діалогу, положення Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні та умови Меморандуму про взаєморозуміння та співпрацю щодо реформування трудового законодавства України. Подальше визначення та зближення позицій, досягнення спільних домовленостей та прийняття узгоджених рішень сторін соціального діалогу щодо проєкту Трудового кодексу має відбуватися в рамках роботи при Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, у зв'язку з цим доцільно створити на цьому етапі розширену спільну робочу групу за участю народних депутатів України, сторін соціального діалогу, а також вітчизняних науковців з метою фахового і ґрунтовного доопрацювання проєкту до другого читання.

ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ФПУ ТА ЇЇ ЧЛЕНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

На виконання рішень VIII З'їзду у звітному періоді було продовжено роботу щодо напрацювання змін до Статуту ФПУ. Радою ФПУ було сформовано робочу групу для опрацювання Таблиці розбіжностей щодо змін до Статуту ФПУ, сформованої на VIII З'їзді ФПУ.

Протягом 2024–2025 років над змінами до Статуту ФПУ працювала Комісія з підготовки пропозицій щодо реформування ФПУ. Комісією було розглянуто низку змін до Статуту ФПУ та за її поданням Радою ФПУ 19.12.2024 прийнято зміни до Статуту ФПУ (постанова № Р9/6) у частині представництва молоді і жінок у виборних органах ФПУ. Зокрема, передбачено представництво на З'їзді та у складі Ради ФПУ молоді віком до 35 років, пропорційно до фактичної чисельності працюючої молоді у профспілці. Для рівності представництва жінок і чоловіків, членським організаціям при обранні делегатів З'їзду та членів Ради дотримуватися принципу збалансованості між жінками і чоловіками, враховуючи їхню фактичну чисельність у профспілці.

Окрім іншого, Комісією було напрацьовано пропозиції щодо формування виборних органів ФПУ (З'їзду, Ради, Президії), порядку голосування та прийняття рішень тощо.

Питання змін до Статуту ФПУ неодноразово розглядалося Радою ФПУ у 2023, 2024 та 2025 роках.

Зміцнення потенціалу ФПУ та її членських організацій

З метою посилення профспілкових організацій, залучення до них нових членів профспілок та охоплення нових секторів та сфер економіки профспілковим членством, Радою ФПУ у 2022 році створено Центр органайзингу ФПУ. Центр органайзингу покликаний здійснювати підготовку фахівців з органайзингу, проводити кампанії, реалізовувати пошук та формування нового покоління лідерів.

У рамках діяльності Центру органайзингу, за підтримки Конфедерації профспілок Норвегії LO, у грудні 2025 року проведено перший навчальний семінар для профспілкових органайзерів «Профспілковий органайзинг у часи кризи: уроки співпраці між Молдовою, Україною та Норвегією» (м. Кишинів, Молдова) за участю представників всеукраїнських профспілок авіабудування, вугільної промисловості, культури, енергетики, металургів, освіти і науки та охорони здоров'я.

Навчання та професійна підготовка групи профспілкових органайзерів буде продовжена в рамках співпраці з профспілками Швеції та Норвегії.

Посилення кадрового потенціалу

У звітному періоді продовжувалась робота щодо посилення кадрового потенціалу членських організацій ФПУ. У листопаді – грудні 2021 року ФПУ за підтримки АКТРАВ/МОП реалізувала перший етап проєкту «Академія профспілкового лідерства», у якому 46 учасників, новообраних профспілкових

лідерів та активістів серед молоді, пройшли навчання з питань профспілкового менеджменту, основ правової грамотності, фандрайзингу, організації кампаній. Усього було проведено 13 тренінгів загальним обсягом 35 годин у кожній із двох груп.

Окрім навчальних заходів, було проведено відеоконференції з міжнародними партнерами для обміну досвідом організації системи профспілкової освіти та навчання та розроблено тестову версію навчальної онлайн-платформи «Академія профспілкового лідерства».

Реалізацію другого етапу проєкту було заплановано навесні 2022 року, але військова агресія росії та просування російських військ до Києва зробили ці плани нереальними, проте вже у квітні ворог був відкинутий від столиці, три українські області було повністю звільнено Збройними Силами України. Ситуація в значній частині України стабілізувалася та дала змогу проводити проєктні заходи.

У звітному періоді особливу увагу ФПУ приділяла допомозі профспілковим організаціям в організації їхньої роботи в умовах воєнного стану, зокрема на територіях, наближених до зони активних бойових дій. З цією метою ФПУ реалізовано освітній проєкт «Посилення стійкості профспілок в Україні» (2023) для керівників членських організацій ФПУ, працівників апаратів всеукраїнських профспілок, територіальних профоб'єднань, а також профспілкових активістів інших організаційних ланок профспілок, що відповідають за розвиток профспілкового руху, мотивацію профспілкового членства та організаційну роботу профспілки. У рамках проєкту проведено 9 онлайн-тренінгів для двох груп учасників.

Також у рамках міжнародної співпраці з МОП у 2023 році проведено опитування громадської думки щодо ставлення до профспілок та визначення пріоритетних напрямів діяльності профспілок відповідно до потреб та очікувань працюючих. Проведене опитування дало можливість сформулювати рекомендації щодо очікувань працівників від діяльності профспілок та визначити напрями роботи, які потребують посилення або кардинальних змін.

Новим напрямом профспілкового навчання в умовах війни постало питання ментального здоров'я та формування безпечного психологічного середовища у трудових колективах.

У співпраці з організацією Union to Union (Швеція) протягом 2024 року проведено 10 семінарів-тренінгів «Психологічна безпека і підтримка ментального здоров'я працюючих в умовах війни». Учасники тренінгів представляли такі регіони: Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Київська, Луганська, Миколаївська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, Черкаська, Харківська області та м. Київ. Додатково, за запитом профспілки, проведено семінар з ментального здоров'я для активістів Профспілки працівників вугільної промисловості України, які представляли профспілкові організації Донецької області. Загалом навчання за цією програмою пройшли понад 300 профспілкових лідерів та активістів.

Вагомий внесок у розвиток професійних знань профспілкових лідерів та активістів робить Академія праці, соціальних відносин і туризму.

Щороку науковцями АПСВТ проводиться Всеукраїнська науково-практична конференція «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості».

До проведення конференції залучаються народні депутати України, представники інститутів громадянського суспільства, науковці. Залучення широкого кола учасників дає можливість формування єдиного бачення напрямів муніципальної реформи в Україні відповідно до європейських принципів і стандартів на основі зіставлення позицій з цього питання влади, науковців та інститутів громадянського суспільства, зокрема профспілок, асоціацій органів місцевого самоврядування, громадських організацій тощо.

З метою посилення ролі профспілок в умовах проведення адміністративної реформи, ФПУ, спільно з науковцями Академії, за участю представників органів влади, місцевого самоврядування та роботодавців проведено Публічну дискусію «Збереження трудового потенціалу та роль профспілок в умовах адміністративно-територіальної реформи та війни» (листопад 2024).

Профспілки в умовах війни

Станом на 2021 рік, рік проведення VIII З'їзду ФПУ, ФПУ об'єднувала у своєму складі 45 всеукраїнських профспілок та 25 територіальних профоб'єднань. Загальна чисельність членів профспілок на 01.01.2021 року становила – 4 млн 230 тис. спілчан, а вже на початку 2026 року кількість спілчан у складі ФПУ – становить 2 млн 148 тис. осіб. На жаль, можемо констатувати, що у міжз'їздівський період чисельність ФПУ скоротилася на 1,6 млн осіб або на 40%.

Безумовно, значне зменшення профспілкового членства є наслідком окупаційної війни росії проти України. Статистичні дані членських організацій, що були отримані у 2022 році, вже після початку повномасштабної війни, засвідчили різке зменшення профспілкового членства (-553 тис. осіб).

Загалом за перші два роки війни (2022, 2023), профспілкові організації у складі ФПУ скоротилися на 1,09 млн осіб. Статистичні дані у наступних роках (2024, 2025) свідчать про те, що ситуація з профспілковим членством стабілізувалася та зменшення профспілкового членства значно скоротилося.

Саме за період повномасштабної війни профспілковий рух втратив 1,05 млн спілчан.

Основними причинами скорочення профспілкового членства є війна росії проти України, щоденні ракетні обстріли і бомбардування, руйнування промисловості, інфраструктури та об'єктів соціально-гуманітарної сфери, що призводить до призупинення діяльності підприємств й установ та евакуації громадян України з цих територій. Як наслідок, зменшується кількість працюючих та втрачається їхній зв'язок із профспілковою організацією.

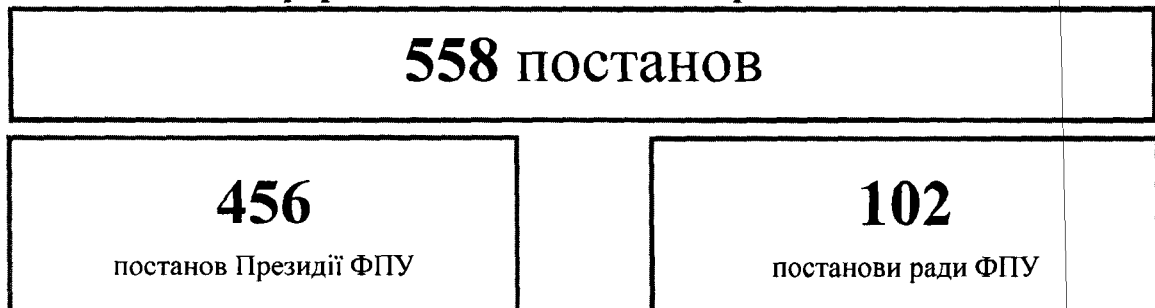
У міжз'їздівський період наслідком зменшення профспілкового членства стало і зменшення кількості первинних профспілкових організацій. Так, у

звітному періоді кількість первинок зменшилася на 11 242 організації, або на 20%.

Разом з тим, навіть у воєнний час, профспілки залишаються важливим інститутом громадянського суспільства, а ФПУ є затребуваною інституцією та консолідуючим елементом профспілкового руху України.

Так, уже в час великої війни до складу ФПУ прийнято Всеукраїнську профспілку захисників України, спортсменів та працівників сфер. Активна діяльність та розвиток цієї профспілки засвідчили позитивне сприйняття суспільством профспілок як правозахисної організації, що орієнтована на захист прав працівників, зокрема військових.

Статистична інформація щодо кількості прийнятих постанов

У основному фокусі прийнятих рішень були питання забезпечення трудових і соціально-економічних прав працівників в умовах воєнного стану в Україні, зміцнення потенціалу і посилення діяльності ФПУ, збереження трудового потенціалу та участь профспілок у відновленні економіки й вітчизняного виробництва, молодіжної політики в профспілках, тощо.

Гуманітарна робота в умовах війни

Одним із напрямів діяльності ФПУ, її членських організацій в умовах війни стала допомога Збройним Силам України та постраждалим членам профспілок. З цією метою ФПУ створено Штаб з гуманітарної допомоги постраждалим членам профспілок.

Протягом 2022–2024 років Гуманітарним штабом ФПУ:

- надано понад 15 млн грн матеріальної допомоги понад 3 тисячам спілчан;
- розміщено у профспілкових закладах понад 150 тисяч внутрішньо переміщених осіб;
- закуплено 12 тисяч продуктових наборів для потреб постраждалих членів профспілок.

Загалом профспілковими організаціями, що об'єднані у складі ФПУ, за час війни надано допомоги Збройним Силам України на понад 1,3 млрд грн, 90 тис. спілчан, що постраждали від війни, надано матеріальної допомоги на суму 600 млн грн.

Період після VIII З'їзду ФПУ є складним і турбулентним періодом. Війна, що розпочалася у лютому 2022 року, поставила перед українським

суспільством, зокрема і профспілками надзвичайно складні виклики. ФПУ, її членські організації були змушені невідкладно адаптуватися до нових умов роботи та визначати нові пріоритети, що відповідали вимогам воєнного часу.

Незважаючи на законодавчі зміни, міграцію населення та руйнування виробничих потужностей, вдалося зберегти профспілковий рух країни та закласти підвалини його майбутнього розвитку.

РІВНІСТЬ ПРАВ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ

У звітному періоді ФПУ реалізовувала завдання VIII З'їзду ФПУ, зокрема Розділу 10 щодо забезпечення гендерної рівності і недискримінації у трудових і соціально-економічних прав. Зокрема, діяльність ФПУ зосереджувалася на проведенні адвокаційних кампаній щодо:

- дотримання принципу **рівної оплати** за працю рівної цінності, відповідно до міжнародних трудових стандартів;
- ратифікації **Конвенції 190 МОП** щодо недопущення насильства у сфері праці, мінімізації психосоціальних ризиків у сфері праці.

Так, з метою **забезпечення гендерної рівності в оплаті праці**:

1. За активної участі профспілок **розроблені та здійснюються заходи з виконання Національної стратегії подолання гендерного розриву в оплаті праці** на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації (передбачено скорочення до 2030 року розриву в оплаті праці чоловіків та жінок з 18,6% до 13,6%).

2. З метою консолідації профспілкових зусиль **підготовлено бібліотечки голови профспілкового комітету «Рівна винагорода за працю рівної цінності. Реалізація у законодавстві та на практиці» та «Українська заробітна плата на шляху до євроінтеграції»** – опубліковані у квітні 2022 р. та жовтні 2024 р. відповідно.

3. До галузевих (міжгалузевих) та територіальних угод включено положення щодо недопущення дискримінації та забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, соціальної підтримки жінок, сімей з дітьми, а також рекомендації стосовно передбачення в колективних договорах норм, що забезпечують гендерну рівність працівників.

Окрім того, в умовах війни постало питання щодо психосоціальних ризиків на робочому місці, які значно посилювалися в умовах війни. Зросла кількість спілчан, зокрема жінок, які потребували не лише напрацьованого профспілкового механізму правового захисту, а й психосоціальної підтримки і допомоги. Тому, ФПУ спільно з МОП було проведено чотири навчальні семінари «Недопущення насильства і домагань. Психологічна безпека та мінімізація психосоціальних ризиків у сфері праці» для керівників всеукраїнських профспілок і територіальних профоб'єднань та профспілкових працівників різних рівнів.

ФПУ, усвідомлюючи, що саме жінкам сьогодні випала найважливіша і найвідповідальніша місія – вдало поєднувати роботу із виконанням домашніх обов'язків та справ, вихованням дітей та перебуванням в епіцентрі подій,

повномасштабної війни росії проти України, а також для обговорення питань прав жінок, гідності, поваги та рівності під час війни 7 березня 2024 року ФПУ проведено круглий стіл «Українська жінка: виклики під час війни».

У звітному періоді активно працювала Постійна комісія ради ФПУ з питань рівності прав жінок і чоловіків, яку очолює Тетяна Ясько, голова Всеукраїнської профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг. Особлива увага зверталась на збільшення представництва жінок у виборних органах ФПУ, зокрема щодо обрання заступниці Голови ФПУ. Як результат цієї роботи на дванадцятому засіданні Ради ФПУ заступницею Голови ФПУ було обрано Надію Корінну, голову Всеукраїнської профспілки адвокатів України.

За рекомендаціями Постійної комісії з питань рівності прав жінок і чоловіків, з метою просування жіночого лідерства в профспілковому русі, яке має вирішальне значення для розбудови інклюзивних та демократичних профспілок, робочих місць та суспільств, ФПУ долучилась до кампанії МКП «Жінки на керівних посадах», підтримавши в цілому кампанію МКП «Жінки в лідерстві», спрямовану на прискорення прогресу в досягненні Мельбурнської мети «50 на 50» до наступного Конгресу МКП у 2027 році.

МОЛОДОМУ ПОКОЛІННЮ – НОВІ МОЖЛИВОСТІ

Цим розділом Стратегії визначено основні напрями реалізації молодіжної політики у профспілках – передбачено широке залучення молоді до профспілкового членства, сприяння її активної участі в діяльності профспілок, формування нового покоління профспілкових лідерів, створення молодіжних платформ для розвитку профспілкової молоді, побудова сучасної структури молодіжних організацій профспілок, а також представництво та відстоювання інтересів молоді, зокрема щодо забезпечення першим робочим місцем, житлом тощо.

Також з метою надання молоді можливості представляти свої інтереси у виборних органах ФПУ, делегатами VIII З'їзду ФПУ підтримано внесення змін до Статуту ФПУ щодо входження голови Молодіжної ради ФПУ до складу Президії, Ради ФПУ та делегування на З'їзд ФПУ за посадою.

Молодіжна рада ФПУ, обрана у лютому 2022 року під час Конгресу молоді ФПУ, розпочала свою діяльність у винятково складний та історично визначальний період для держави – напередодні повномасштабного вторгнення російської федерації.

Головою Молодіжної ради ФПУ обрано Іванну Храпко, представницю Профспілки працівників державних установ України.

Уже за кілька тижнів після формування нового складу Молодіжна рада опинилася в умовах війни, що вимагало не лише оперативної адаптації, а й глибокого переосмислення ролі профспілкової молоді як активного суб'єкта суспільних змін, здатного брати відповідальність за розвиток країни в умовах кризи.

Упродовж 2022–2025 років Молодіжна рада ФПУ продемонструвала високий рівень інституційної стійкості, згуртованості та стратегічного мислення, забезпечивши безперервність діяльності та розширення її змістовного наповнення. Уже на початку березня 2022 року відбулася перша координаційна онлайн-зустріч, яка визначила нову парадигму роботи – гнучку, оперативну та максимально орієнтовану на потреби людей.

У перші місяці повномасштабної війни діяльність Молодіжної ради було зосереджено на практичній допомозі членам профспілок та громадянам України. Члени Молодіжної ради безпосередньо долучилися до евакуаційних заходів, зокрема у взаємодії з Молодіжною радою Профспілки залізничників та транспортних будівельників України забезпечували організацію евакуаційних перевезень із зон активних бойових дій – Харківської, Донецької та Луганської областей. Особливої ваги набули евакуаційні операції з Покровська, під час яких здійснювалося вивезення цивільного населення, включаючи дітей та людей похилого віку, та до яких були долучені колеги-журналісти зі Швеції, які висвітлювали інформацію про війну в країні.

Паралельно розгорталася масштабна гуманітарна та волонтерська діяльність, яка охоплювала підтримку військовослужбовців, організацію збору та доставки гуманітарної допомоги, виготовлення маскувальних сіток і окопних свічок, а також системну допомогу родинам загиблих, поранених і зниклих безвісти. Ця діяльність стала яскравим свідченням того, що профспілкова молодь є невід’ємною складовою національного спротиву, демонструючи високий рівень солідарності, відповідальності та громадянської зрілості.

В умовах війни комунікаційна діяльність Молодіжної ради набула стратегічного значення та перетворилася на один із ключових інструментів міжнародної адвокації. Ініціатива «Профспілкова молодь говорить» забезпечила системне інформування міжнародної спільноти про реальну ситуацію в Україні, становище працівників та виклики, з якими стикається молодь.

Через відеозвернення українською та англійською мовами, публічні виступи, інтерв’ю та участь у міжнародних етерах голос української профспілкової молоді набув широкого розголосу. Зокрема, представники Ради виступали у шведських медіа з аудиторією понад два мільйони слухачів, брали участь у профспілкових акціях підтримки у Стокгольмі, комунікували з парламентом Швеції щодо підтримки українських працівників, а також активно долучалися до міжнародних дискусійних платформ.

Географія міжнародної комунікації охоплювала Швецію, Німеччину, Австрію, Велику Британію, Грузію, Австралію, а також інші країни Європи та Африканського континенту (12 глобальна Асамблея руху за демократію, Йоганесбург, Південна Африка, 2024 рік). Голос української профспілкової молоді прозвучав на Конгресі МКП у Мельбурні (2022 рік), Конгресі ЄКП у Берліні (2023 рік), у рамках молодіжного заходу «Power to the Union Youth», конференції LabourStart у Тбілісі, а також під час заходів ЄКП у Європейському парламенті.

Важливою складовою цієї діяльності стали офіційні звернення до міжнародних профспілкових організацій, урядів та інституцій, зокрема щодо загроз ядерній безпеці у зв'язку з ситуацією на Запорізькій атомній електростанції та наслідків підризу Каховської гідроелектростанції.

Істотним досягненням у сфері комунікацій стало проведення інформаційної кампанії «Обличчя української молоді», яка презентувала історії молодих працівників, волонтерів і військовослужбовців, а також запуск онлайн-платформи «Ми живемо тут. Історії тих, хто залишився, працює, перемагає». Ця платформа стала не лише інформаційним ресурсом, а й символом стійкості української молоді, її здатності працювати, боротися та перемагати в умовах війни. Водночас у комунікаційній діяльності було посилено акцент на висвітленні ролі жінок у профспілковому русі та під час війни, що відображало сучасні підходи до рівності та інклюзивності.

Попри виклики воєнного часу Молодіжна рада забезпечила системний розвиток освітніх ініціатив. Уже в липні 2022 року в Києві відбувся перший очний навчальний захід, присвячений питанням змін у трудовому законодавстві та колективно-договірної роботи. У 2023 році за підтримки Міжнародної організації праці реалізовано освітній компонент проекту «Посилення стійкості профспілок в Україні», що включав проведення серії з семи онлайн-семінарів для молодих профспілкових лідерів.

Додатково було організовано семінар «Захист прав молоді в умовах війни» (грудень 2023 року, Київ), а також забезпечено участь представників МР ФПУ у міжнародних навчальних програмах, зокрема школі профспілкового лідерства Академії органайзингу МКП у Відні.

Вагомим внеском у формування сучасної профспілкової політики стала аналітична діяльність. Проведено дослідження «Молоді працівники України та їх роль у профспілках», а у 2024 році за підтримки Фонду Фрідріха Еберта проведено опитування «Ознаки гідного робочого місця», результати якого були презентовані 11 листопада 2024 року. На основі цього дослідження сформовано практичний чек-лист гідних умов праці, який використовується як інструмент адвокації прав молоді та впровадження європейських стандартів у сфері праці.

Важливими платформами для розвитку соціального діалогу стали Всеукраїнські форуми профспілкової молоді, зокрема II Форум «Профспілкова молодь: твори своє майбутнє» (2023 рік) та III Форум «Молодь для України. Україна для молоді 2.0. Освічена молодь – основа успішної відбудови країни». Ці заходи об'єднали представників органів державної влади, міжнародних партнерів, роботодавців та профспілкового руху, створивши унікальний простір для напрацювання спільних рішень. Так, участь у заходах взяли представники Міністерства економіки, Міністерства соціальної політики, Міністерства молоді та спорту, Державної служби зайнятості, Національного агентства кваліфікацій, а також міжнародні партнери, включаючи генерального секретаря ЄСПЛ Естер Лінч.

Суттєво розширилася співпраця Молодіжної ради з національними молодіжними інституціями, серед яких Українська асоціація молодіжних рад,

Рада молоді при Офісі Президента України, Український молодіжний фонд, Конгрес молоді України, а також молодіжні ради при центральних органах виконавчої влади.

Починаючи з 2024 року, МР ФПУ долучена до реалізації ініціативи «Молодіжна гарантія» в Україні. Представники Ради увійшли до робочої групи Міністерства молоді та спорту, де беруть участь у напрацюванні механізмів забезпечення молоді можливостями працевлаштування, освіти та професійного розвитку.

Значну увагу Молодіжна рада приділила розвитку внутрішньої інституційної спроможності профспілкового руху. Упродовж звітнього періоду здійснювалася системна підтримка діяльності існуючих молодіжних рад у членських організаціях ФПУ, а також активна робота щодо створення та відновлення молодіжних структур у ключових галузевих профспілках, зокрема у Профспілці металургів і гірників України, Укрелектропрофспілці, Профспілці працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів та Профспілці працівників культури України. Це сприяло розширенню мережі молодіжних організацій, підвищенню рівня їх спроможності та інтеграції у загальнонаціональний профспілковий рух.

Міжнародна діяльність Молодіжної ради набула системного характеру та забезпечила безпрецедентний рівень представництва української молоді у глобальному профспілковому русі. Представники МР ФПУ входять до молодіжних структур ключових міжнародних організацій, зокрема МКП, ЄКП, Панєвропейської регіональної ради МКП, Інтернаціоналу профспілок освіти, Інтернаціоналу будівельників та деревообробників, Міжнародної федерації транспортників та Європейської федерації профспілок громадського обслуговування.

Одним із стратегічних напрямів діяльності МР ФПУ стала послідовна робота над посиленням представництва молоді у виборних органах профспілок. У результаті системної адвокації було сформовано і підтримано Радою ФПУ принципову позицію щодо необхідності забезпечення пропорційного представництва молоді. Зокрема, при формуванні делегацій на З'їзд ФПУ та до складу Ради ФПУ членським організаціям рекомендовано включати молодих представників відповідно до частки працюючої молоді у їх структурі.

Водночас Молодіжна рада продовжує роботу над інституційним закріпленням ролі молоді у структурі ФПУ через ініціювання змін до Статуту ФПУ. Ідеться про запровадження прямої квоти для молодіжного представництва шляхом трансформації Молодіжної ради у Молодіжний комітет ФПУ після проведення З'їзду. Такий підхід спрямований на забезпечення сталого, гарантованого та системного залучення молоді до процесів ухвалення рішень на найвищому рівні.

Таким чином, упродовж 2022–2025 років Молодіжна рада ФПУ утвердилася як потужна, сучасна та стратегічно важлива організація. В умовах війни вона стала символом стійкості, солідарності та відповідального лідерства, забезпечивши не лише підтримку молоді, але й формування нової

якості профспілкового руху, в якому молодь посідає гідне, впливове та інституційно закріплене місце.

МІЖНАРОДНУ СОЛІДАРНІСТЬ – НА ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ЧЛЕНІВ ПРОФСПІЛОК

Відповідно до завдань, поставлених VIII З'їздом ФПУ, у 2021–2026 роках міжнародну діяльність ФПУ було спрямовано на системне поглиблення співпраці з МКП, ЄКП, МОП, а також з національними профцентрами зарубіжних країн. Ішлося не про формальні контакти, а про послідовне нарощування впливу ФПУ на ухвалення рішень органами державної влади з метою формування справедливої, соціально орієнтованої національної політики. Важливою складовою цієї роботи було вивчення та поширення досвіду європейських профспілок, їхньої боротьби за права й інтереси працівників в умовах ринкової економіки, а також залучення ресурсів міжнародних організацій для зміцнення інституційного потенціалу ФПУ та її членських організацій.

Із запровадженням воєнного стану міжнародна діяльність ФПУ набула принципово нового змісту та масштабу. Вона зосередилась насамперед на виконанні пріоритетних завдань, визначених Радою ФПУ: мобілізації міжнародної підтримки українського народу та робітничого руху; інформуванні світової профспілкової спільноти й ширших демократичних кіл про наслідки повномасштабної війни російської федерації проти України, масові порушення прав людини та злочини проти людяності, вчинені російськими окупантами. Особливу увагу було приділено протидії спробам росії легітимізувати агресію, перекласти відповідальність на жертву та сформуванню у світі відчуття так званої «втоми від війни».

З метою донесення правдивої інформації з перших рук про героїчний спротив українського народу російській агресії, про діяльність профспілок в умовах війни, а також для консолідації міжнародної солідарності ФПУ активно розвивала як двосторонні, так і багатосторонні зв'язки. Щороку в річницю повномасштабного вторгнення агресора проводилися масштабні міжнародні заходи, які ставали майданчиками солідарності та політичної мобілізації:

- 24 лютого 2023 року – День профспілкової солідарності з Україною спільно з МКП та ЄКП;
- 22 лютого 2024 року – Міжнародна зустріч солідарності «Українські профспілки: два роки війни – виклики, пріоритети та подальша підтримка»;
- 25 лютого 2025 року – онлайн-захід «Три роки героїчного спротиву і праці задля захисту української незалежності і європейської безпеки»;
- 26 лютого 2026 року – міжнародна профспілкова зустріч «Чотири роки незламності: героїчний спротив і праця задля української незалежності та європейської безпеки».

Метою цих заходів було не лише демонстрація руйнівних наслідків російської агресії для життя працівників, економічної, соціальної,

енергетичної сфер та екологічної ситуації в Україні, а й ушанувати пам'ять жертв війни, зосередити увагу на нагальних викликах, що постали перед українськими профспілками, та посилити міжнародну підтримку українських трудящих і біженців. Особливе значення надавалося живим свідченням з України та солідарним голосам з різних країн світу, які руйнували пропагандистські наративи агресора.

ФПУ на постійній основі порушувала перед МКП, ЄКП, МОП та профоб'єднаннями європейських країн питання надання фінансової й гуманітарної підтримки членам профспілок та профспілковим організаціям, що постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації. Окремим, принципово важливим напрямом цієї роботи було збереження інституційної спроможності ФПУ в умовах різкого скорочення власних фінансових ресурсів. У відповідь МКП ініціювала кампанію зі збору коштів серед своїх членських організацій до Фонду солідарності МКП з цільовим призначенням на підтримку українських профспілок.

Незважаючи на значні фінансові та логістичні труднощі, у листопаді 2022 року делегація ФПУ взяла участь у V Всесвітньому конгресі МКП профспілок у Мельбурні. За його підсумками, Голову ФПУ було обрано віце-президентом, титулярним членом Виконавчого комітету та Генеральної ради МКП. Конгрес одностайно, за поданням ФПУ та КВПУ, ухвалив резолюцію «Вторгнення росії в Україну, мир, демократія і права», яка стала важливим політичним сигналом глобальної профспілкової солідарності з Україною.

За безпосередньої ініціативи та участі представників ФПУ у 2022–2024 роках аналогічні заяви й резолюції на підтримку українського народу та українських профспілок було ухвалено Генеральною асамблеєю Пан'європейської регіональної ради МКП, Конгресом Інтернаціоналу громадського обслуговування, Адміністративною радою МОП, що суттєво посилило міжнародний тиск на державу-агресора та закріпило українське питання в порядку денному провідних міжнародних інституцій.

У травні 2024 року в Києві на запрошення ФПУ та Конфедерації вільних профспілок України перебувала місія МКП високого рівня на чолі з Генеральним секретарем МКП Люком Тріанглом. Цей візит став потужною та недвозначною демонстрацією міжнародної профспілкової солідарності з українським народом у його боротьбі за свободу, демократію та соціальну справедливість, а також з українськими профспілками у відстоюванні прав і законних інтересів працівників в умовах війни. Присутність керівництва МКП у столиці воюючої країни мала не лише символічне, а й чітке політичне значення, засвідчивши, що українське питання є невід'ємною частиною глобального порядку денного профспілкового руху.

Прагнучи розширити своє представництво та реальні можливості впливу на регіональному й міжнародному рівнях, улітку 2022 року ФПУ подала заявку на вступ до ЄКП. Уже в жовтні того ж року ФПУ стала повноправною членською організацією ЄКП. Цей крок став не лише важливим досягненням самої ФПУ, а й політично значущою подією в контексті європейської інтеграції України. Членство ФПУ в ЄКП відкрило можливість системно

використовувати експертний, аналітичний та адвокаційний потенціал європейського профспілкового руху в процесі адаптації українського трудового та соціального законодавства до стандартів Європейського Союзу.

Представники ФПУ взяли активну участь у роботі XIV Конгресу ЄКП, що відбувся у травні 2023 року у Відні, а також у проміжній конференції ЄКП у травні 2025 року в Белграді. Конгрес ухвалив Надзвичайну резолюцію щодо відновлення та реконструкції України, яка передбачала солідарну підтримку членських організацій ЄКП в Україні та визнання ключової ролі профспілок у процесах відбудови. Представники ФПУ були включені до складу Виконавчого комітету ЄКП, дванадцяти постійних комітетів, а також Жіночого та Молодіжного комітетів, що забезпечило інституційну присутність українських профспілок у формуванні політики ЄКП.

Відповідно до рішення Конгресу ЄКП було створено спеціальну робочу групу з питань реформування трудового законодавства в Україні. У жовтні 2023 року, на запрошення українських профспілок, Київ уперше відвідала місія високого рівня європейських соціальних партнерів на чолі з Генеральною секретаркою ЄКП Естер Лінч. Під час зустрічей із представниками профспілок, уряду та роботодавців місія висловила беззастережну підтримку євроінтеграційним амбіціям України та наголосила на необхідності зміцнення соціального діалогу, інституційної спроможності соціальних партнерів і приведення трудових відносин у відповідність до соціального законодавства ЄС та моделі соціальної ринкової економіки.

Упродовж 2023–2026 років ЄКП організувала низку загальноєвропейських заходів, присвячених Україні. Серед них – саміт на підтримку України в Любліні у квітні 2024 року; міжнародний семінар, присвячений оновленню українського профспілкового руху, у грудні 2024 року в Брюсселі; серія онлайн-зустрічей спеціальної робочої групи з питань реформування трудового законодавства у 2024–2025 роках; регулярні онлайн-зустрічі з координації підтримки ФПУ з боку членських організацій ЄКП, а також постійний діалог між керівництвом ФПУ та ЄКП з метою узгодження позицій і планів подальшої співпраці.

Спільно з ЄКП ФПУ неодноразово зверталася до інституцій Європейського Союзу з наполегливою вимогою забезпечити участь профспілок у всіх процесах, пов'язаних із відновленням України та її євроінтеграцією, зокрема через проведення самітів соціальних партнерів напередодні кожного саміту Україна–ЄС. Позиція ФПУ була і залишається принциповою: профспілки мають бути повноцінною частиною процесу відновлення, аби гарантувати гідну працю, соціальну справедливість і справедливий перерозподіл створеного багатства.

У жовтні 2024 року представники ФПУ вперше як члени Європейського соціально-економічного комітету від країни-кандидата взяли участь у Форумі високого рівня з питань розширення Європейського Союзу. Завдяки послідовній роботі та активній позиції ФПУ вперше отримала офіційне запрошення та взяла участь у Міжнародній конференції з питань відновлення України у 2024 році в Берліні. У 2025 році, під час Міжнародної конференції з

питань відновлення України в Римі, було підписано Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю між Міністерством економіки України, СПО профспілок та СПО роботодавців, спрямований на розвиток і поглиблення соціального партнерства в процесі реформування трудового законодавства.

Підписання Тристороннього меморандуму стало важливим кроком до інституціоналізації співпраці та узгодження реформ трудового законодавства України з європейськими стандартами. Відповідно до його положень уже в серпні 2025 року відбулося шість раундів тристоронніх консультацій щодо проєкту Трудового кодексу України під патронатом Міжнародної організації праці. Робота в експертних групах ЄКП і МОП дала змогу ФПУ аргументовано відстоювати позиції профспілок у процесі реформування трудового законодавства, суттєво посилити переговорні позиції у взаємовідносинах із урядом та роботодавцями, а також зміцнити роль ФПУ в міжнародному профспілковому русі, утверджуючи її як повноцінний європейський профцентр.

Значною мірою завдяки потужній підтримці глобального профспілкового руху вдалося не допустити ухвалення сумнозвісного проєкту Закону України «Про працю», а також призупинити просування законопроектів «Про правовий режим майна всесоюзних громадських об'єднань (організацій) колишнього СРСР» і «Про мораторій на відчуження майна всесоюзних громадських об'єднань (організацій) колишнього СРСР». Ці рішення мали принципове значення для захисту трудових прав, профспілкової власності та збереження організаційної незалежності профспілкового руху в Україні.

Велику увагу у цей період ФПУ приділяла співпраці з Міжнародною організацією праці, членом якої Україна є з 1954 року. Щороку представники ФПУ брали участь у роботі Міжнародної конференції праці, передаючи голос трудящих України безпосередньо до тристоронніх учасників конференції. Коли російська федерація розпочала повномасштабну агресію проти України, МОП відреагувала однією з перших: 24 лютого 2022 року Адміністративна рада ухвалила резолюцію, у якій закликала рф негайно і беззастережно припинити агресію.

На своїй 347-й сесії у березні 2023 року Адміністративна рада МОП ухвалила рішення про відкриття в Україні Офісу МОП, який розпочав роботу з квітня 2024 року. Це стало практичною реалізацією міжнародної підтримки тристоронніх партнерів в Україні та символом нової віри у відновлення держави. Відкриття Офісу позначило нову віху у взаємодії України з МОП і стало платформою для координації реформ трудового законодавства, економічного відновлення та соціальної стабілізації.

У результаті тристоронніх консультацій за підтримки МОП було розроблено Програму гідної праці для України на період 2020–2024 років. Вона передбачала створення робочих місць, розширення соціального захисту, гарантування трудових прав та зміцнення соціального діалогу – ключових елементів економічної та соціальної політики. Програму було розроблено до пандемії COVID-19 і доопрацьовано під час карантину, що засвідчило

готовність ФПУ оперативно реагувати на непередбачувані виклики та адаптувати стратегії соціального розвитку.

На Міжнародній конференції праці у 2024 році вперше представника українських профспілок було обрано до складу Адміністративної ради МОП. Це рішення стало стратегічним кроком у підвищенні контролю за дотриманням трудових прав під час війни та у період відбудови, особливо щодо транснаціональних корпорацій та іноземних інвесторів. У жовтні 2024 року до України вперше прибули Генеральний директор МОП Жільбер Унгбо та Європейський комісар з питань зайнятості та соціальних прав Ніколас Шміт. Під час зустрічей обговорювався життєво важливий внесок профспілок у відновлення країни, підкреслювалася роль соціального діалогу у реформуванні трудового законодавства та заходів щодо стабілізації ринку праці. Гості відзначали необхідність глобальної підтримки України для забезпечення інклюзивного та тривалого відновлення, а також наголошували, що нове трудове законодавство має відповідати як стандартам ЄС, так і міжнародним трудовим нормам.

Паралельно ФПУ активно розвивала традиційні напрями профспілкової діяльності. Щороку десятки представників ФПУ та її членських організацій підвищували кваліфікацію на тренінгах МОП, літніх школах ПЄРР, міжнародних академіях у Турині та Австрії, на численних семінарах ЄКП, ПЄРР, АКТРАВ та Міжнародного навчального центру МОП. Тематика навчання охоплювала охорону праці, соціальний діалог, органайзинг, роботу в неформальній економіці, гідну працю та справедливий перехід, а також взаємодію з МВФ, Світовим банком і СОТ. Ці заходи розглядалися не лише як майданчики підвищення кваліфікації, а й як трибуни для донесення світу правдивої інформації про російську агресію проти України.

З метою поширення досвіду європейських профспілок, їхніх стратегій захисту трудових прав і посилення потенціалу українського профспілкового руху на вебпорталі ФПУ регулярно публікувалися аналітичні матеріали МКП, ЄКП та МОП. Це стало важливим інструментом інтелектуального та організаційного зміцнення українського профспілкового руху. Системне поширення аналітичних матеріалів МКП, ЄКП та МОП дало профспілковим лідерам і активу доступ до передового європейського досвіду захисту трудових прав, сучасних моделей соціального діалогу та ефективних профспілкових стратегій в умовах трансформаційної економіки.

Видання чотирьох випусків «Бібліотеки голови профспілкового комітету», серед яких «Реформування профспілок у країнах Центральної та Східної Європи», «Профспілки у віхах змін: сучасний світ європейських профспілок», «Анатомія європейського профспілкового руху», «Єдність у різноманітті: європейський профспілковий рух», стало практичним освітнім ресурсом для профспілкового активу, сприяло формуванню стратегічного мислення, розумінню процесів реформування профспілок у країнах Центральної та Східної Європи, а також усвідомленню ролі єдності та солідарності в умовах різноманіття форм організації праці.

Десятки аналітичних статей з актуальних проблем профспілкового руху допомогли українським профспілкам не лише орієнтуватися у ключових європейських тенденціях, а й адаптувати ці напрацювання до національних реалій, посилюючи спроможність ФПУ відстоювати трудові та соціальні права працівників, вести змістовний соціальний діалог і готуватися до інтеграції України в європейський соціально-трудоий простір.

ФПУ була представлена на Другому всесвітньому саміті із соціального розвитку в Досі, який став «свідомим зсувом» – від виявлення проблем до реалізації перевірених рішень, де привертала увагу до гуманітарної ситуації в Україні, особливо у прифронтових регіонах

Голос українських профспілок також прозвучав на третій щорічній платформі з системного обговорення ролі громадянського суспільства у зміцненні миру та реформуванні підходів Організації Об'єднаних Націй у сфері миробудування, що відбулася 10–11 грудня 2025 року. Діалог за участю керівництва ООН, представників держав – членів Організації, а також широкого кола громадських організацій було зосереджено на глибокому взаємозв'язку між миром, правами людини, розвитком і гуманітарною діяльністю. Саме такий комплексний підхід набув особливої актуальності для України в умовах триваючої агресії, масштабних гуманітарних викликів і необхідності післявоєнного відновлення на засадах соціальної справедливості.

Особливу увагу ФПУ приділяла міжнародним проектам і гуманітарній діяльності. Спільно з МКП, ЄКП та національними профоб'єднаннями були реалізовані грантові програми та проекти: «Профспілки проти нерівності і за відновлення миру та демократії в Україні» (Норвегія), «Правові послуги для членів профспілок» (Данія), «Безпека і здоров'я на роботі – основа відбудови країни» (Данія), «Посилення потенціалу ФПУ для забезпечення гідної праці» (Швеція), підготовка профспілкових тренерів (Данія). Значну підтримку було надано також гуманітарним проектам: допомога постраждалим членам профспілок, підтримка внутрішньо переміщених осіб, часткове відновлення будівель профорганізацій, що постраждали від обстрілів.

Реалізація цих проектів не лише зберегла інституційну спроможність ФПУ, а й дала змогу продемонструвати, що український профспілковий рух здатен ефективно виконувати свої функції навіть у надзвичайних умовах. Профспілки стали не лише захисниками прав працівників, а й потужним чинником міжнародної солідарності, соціального діалогу, відбудови та відновлення країни.

Сьогодні ФПУ перебуває в точці історичної відповідальності. Умови повномасштабної війни, процес відновлення країни та курс на європейську інтеграцію висувають до профспілкового руху вимоги, яких він ще ніколи не знав у такій концентрації. Від активності, професійності та принципової позиції ФПУ залежить не лише захист поточних трудових і соціальних прав, а й те, якою буде соціальна модель повоєнної України, яким буде баланс між працею і капіталом, між економічною доцільністю та соціальною справедливістю.

Європейська інтеграція України – це не лише гармонізація законодавства і доступ до ринків. Це насамперед приєднання до європейської соціальної моделі, у центрі якої перебуває людина праці, її гідність, безпека, право на колективний захист і участь у прийнятті рішень. Саме тому роль профспілок у цьому процесі є визначальною. Без сильного соціального діалогу, без повноцінної участі профспілок у формуванні та реалізації політики відновлення неможливо забезпечити ні стійкий економічний розвиток, ні суспільну згуртованість, ні довіру громадян до реформ.

Досвід 2021–2026 років переконливо засвідчив: українські профспілки здатні діяти як відповідальний національний та міжнародний суб'єкт. ФПУ не лише захищала інтереси працівників у надзвичайно складних умовах війни, а й стала активною частиною глобального та європейського профспілкового руху, голосом України у міжнародних інституціях, партнером у формуванні порядку денного відбудови та реформ. Солідарність, отримана від міжнародних профспілок, була і залишається визнанням стійкості українських профспілок та їх ролі.

Попереду – не менш складний етап. Відбудова України, залучення інвестицій, реформа трудового законодавства, трансформація ринку праці та інтеграція до Європейського Союзу потребують чіткої профспілкової позиції, фахової експертизи і здатності до наполегливого відстоювання інтересів найманих працівників. ФПУ має залишатися гарантом того, що відновлення країни відбуватиметься не за рахунок людей праці, а заради них.

Європейський вибір України неможливий без соціального виміру. І саме профспілки покликані забезпечити, щоб цей вибір був наповнений реальним змістом – гідною працею, соціальною справедливістю, рівними можливостями та солідарністю. Український шлях до Європейського Союзу – це шлях, у якому працівники мають бути не спостерігачами, а повноправними учасниками. І ФПУ готова нести цю відповідальність.

ДІЯЛЬНІСТЬ ФПУ У СФЕРІ КОМУНІКАЦІЙ, ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На виконання Стратегії діяльності ФПУ на 2021–2026 роки «Час дій та якісних змін» Пресцентром здійснювалися заходи, спрямовані на забезпечення системи скоординованого і дієвого використання комунікаційних можливостей ФПУ, взаємодію з громадськістю, засобами масової інформації, зокрема електронними. При цьому слід відзначити, що поширення профспілкової інформації могло б бути більшим, якби воно не блокувалося через редакційну політику ЗМІ, власниками яких є олігархи, не зацікавлені в оприлюдненні правдивої інформації на захист найманих працівників, а також через обмеження медіаплюралізму в умовах воєнного стану.

Після рішень Ради ФПУ від 1 липня 2025 року в інформаційній діяльності ФПУ були проведені зміни, спрямовані на підвищення відкритості, оперативності та результативності комунікацій. З обранням Головою ФПУ

Сергія Бизова профспілковий інформаційний простір став більш публічним, динамічним і зорієнтованим на висвітлення конкретних дій організації.

Основна увага зосереджувалася на таких напрямках:

- захист трудових і соціально-економічних прав працівників в умовах воєнного стану, підготовка проєкту нового Трудового кодексу, реформування законодавства з охорони праці;
- посилення ролі профспілок у соціальному діалозі;
- висвітлення діяльності ФПУ в регіонах і роботи первинних організацій;
- допомога ЗСУ, підтримка ветеранів, військовослужбовців та членів їхніх сімей;
- гуманітарна робота ФПУ, її членських організацій, зокрема допомога ВПО;
- міжнародна робота ФПУ;
- роз'яснення щодо трудового законодавства, оплати праці, майнових питань, надання житлових субсидій, виплати пенсій тощо.

У 2021–2026 роках проведено 18 інформаційних кампаній, серед яких: протидія лібералізації трудових відносин за справедливую трудову реформу, дотримання майнових прав профспілок, підтримка членських організацій на прифронтових територіях та ін.

Об'єктивна і виважена профспілкова інформація має велике значення для людей. Вона є корисною, допомагає в умовах інформаційного вакууму воєнного часу бути в курсі того, що відбувається в країні та профспілковому житті. Поширення власного інформаційного продукту через класичні канали комунікації залишається важливим доповненням до цифрових інструментів.

Попри всі економічні труднощі та російську агресію редакція газети «Профспілкові вісті» не припиняла своєї роботи. У період 2021–2026 рр. вийшло 270 випусків, із яких понад 60 – спецвипуски. Опубліковано 106 інтерв'ю зі спікерами ФПУ. Незмінною популярністю користується журнал «Бібліотечка голови профспілкового комітету». У звітний період було випущено 62 «Бібліотечки».

Водночас на виконання Стратегії діяльності ФПУ (п. 13) Пресцентром проводиться активна робота щодо запровадження нових інформаційних технологій, пріоритетно – у популярних соціальних мережах.

На сторінці ФПУ у Facebook у 2021–2026 рр. було підготовлено і розміщено власної інформації майже 5 тис. повідомлень. Починаючи з 2023 року працює сторінка «ФПУ_офіційно» в Telegram, де розміщено 1800 повідомлень.

З 2024 року створено і постійно наповнюється акаунт «Офіційне представництво ФПУ в соцмережі «Х» (Twitter)», підготовлено і розміщено 558 повідомлень власної інформації у перекладі англійською мовою. Споживачами такої інформації, серед інших користувачів, є керівництво МКП/ЄКП, МОП, національних профцентрів.

Важливим засобом поширення інформації про діяльність ФПУ, всеукраїнських профспілок і територіальних профоб'єднань є ОФІЦІЙНИЙ

ВЕБПОРТАЛ ФПУ. За звітний період Пресцентром було підготовлено і розміщено на цьому ресурсі 12 310 повідомлень, з яких 30% надійшли з місць, що забезпечує надійний зворотний зв'язок і сприяє діалогу. Проводилися інтернет-опитування з важливих та актуальних питань профспілкового життя. 35 членських організацій наповнюють власні сайти, 22 – представлені в соціальних мережах. Відповідальні за інформаційну роботу працюють у більшості членських організацій.

Пресцентр оперативно реагує на важливі події та заходи діяльності ФПУ. З метою поширення оперативної інформації у 2021–2026 рр. через електронні бази даних було надіслано 785 повідомлень для ЗМІ. Здійснюється електронна розсилка важливих інформаційних матеріалів через «ПРОФТЕЛЕГРАФ» – 720 повідомлень. Підсумки інформроботи ФПУ щотижня підбиваються в електронному «Дайджесті новин ФПУ», за звітний період їх було випущено 316.

Як засіб оперативного реагування та подачі інформації на широку аудиторію та журналістський загал проводилися пресконференції, брифінги з прямою трансляцією в агентствах «Укрінформ», «Інтерфакс». Проведено широку медіадискусію в «Укрінформі»: «Соціально-трудова адаптація і реабілітація постраждалих під час війни цивільних та військовослужбовців за підтримки соціальних партнерів», а також пресконференції та інші міжнародні медійні заходи за участю Генерального секретаря МКП Люка Тріангла, Генеральної секретарки ЄКП Естер Лінч, директорки Офісу МОП в Україні Аїди Ліндмайер.

Відповідно до Меморандуму з Національною спілкою журналістів України Пресцентром проведено 4 загальнонаціональні журналістські форуми (онлайн), у кожному з яких брало участь 140–160 журналістів. Проводилися селекторні наради з регіональними профорганізаціями в режимі реального часу в ПАТ «Укртелеком».

На постійній основі висвітлюється діяльність НТСЕР, СПО об'єднань профспілок, соціальних фондів, Пенсійного фонду і Центру зайнятості, Антикризового штабу.

Взаємодія зі ЗМІ знайшла своє відображення у програмах і випусках новин на телеканалах: «Рада», «1+1», ICTV, «Інтер», «UA: Перший» (Суспільне телебачення), «Громадське телебачення», «Економічний вісник», «Еспreso», ТРК «Україна», «24 канал». У радіоефірі – в інформаційно-аналітичних програмах і випусках новин Українського радіо, радіо «Голос Києва». Після створення телемарафону «Єдині новини» та введення певних обмежень було створено декілька програм на ICTV, вийшли сюжети і виступ Голови ФПУ на «1+1», в ефірі Суспільного телебачення. Активно проводилася робота в ефірі телеканалу «Київ». На власному акаунті в YouTube підготовлено і розміщено 137 відеоматеріалів.

У провідних інтернет-виданнях «Обозреватель», «Кореспондент» розміщувалися статті і розгорнуті коментарі керівництва ФПУ та реагування на найбільш чутливі для людей питання в умовах воєнного стану, новини в інформ агентствах «Інтерфакс-Україна», УНІАН, «Укрінформ», «Українські

новини», УНН, матеріали щодо протидії сучасним інформаційним викликам і загрозам, що постали перед організаціями профспілок та їх об'єднаннями в умовах суспільних трансформацій.

Матеріали про діяльність ФПУ розміщувалися в загальнонаціональних друкованих виданнях «Голос України», «Урядовий кур'єр», газеті «Кадровик», журналі «Охорона праці», регіональних і місцевих друкованих ЗМІ.

Пресцентром надавалася методична допомога членським організаціям ФПУ з питань інформдільності. Випущено посібник «SMM для профспілкових організацій», оприлюднювався кращий досвід профспілкових комунікацій. Проводилося навчання для розширення комунікаційних навичок відповідальних за інформаційну роботу в профспілкових організаціях, редакторів профспілкових видань і багатотиражної преси. Проведено медіатренінг «Ефективна комунікація та адвокація в умовах війни» за сприяння МОП.

Випускалася друкована агітаційно-пропагандистська продукція (брошури, буклети, методичні матеріали, інформаційні звіти), всього – 39 видань. Проводилися тематичні фотовиставки, вуличні фотоінсталяції. Посилено технічними засобами комунікації Дніпропетровське, Закарпатське, Львівське профоб'єднання.

Згідно зі Стратегією діяльності ФПУ на 2021–2026 рр., Пресцентр працює над запровадженням інновацій. З метою покращення комунікації з членами профспілок та створення цифрового інструмента для участі профспілкових працівників і активістів різних рівнів у профспілковій діяльності запроваджено мобільний застосунок «Профспілка цифрова». У рамках взаємодії з соціальними партнерами та поширення інформації про їхню діяльність створено окремий сайт СПО об'єднань профспілок на ресурсах Офіційного вебпорталу ФПУ. За сприяння Фонду ім. Ф. Еберта розроблено та запроваджується типовий сайт профспілкової організації. Підготовлено спеціальний модуль для проведення електронного голосування. Готується технологічний модуль «Профспілкова книга пам'яті», що розповідатиме про життєвий шлях героїв-спілчан, які віддали своє життя, захищаючи українську землю, і спілчан, які загинули під час виконання трудових обов'язків.

На жаль, в умовах воєнного часу та за відсутності належного фінансування немає можливості реалізувати інфраструктурні проекти зі створення інтерактивного мережевого телеканалу, пресцентру в Будинку спілок з організацією прямої трансляції. Профспілкові органи не забезпечують пріоритетного статусу фінансування інформаційної роботи.

Актуальним питанням порядку денного для профспілкових організацій є цифрова трансформація. Підготовлений Пресцентром проєкт МЕДІАХАБУ, презентований міжнародним партнерам у Львові та Брюсселі, потребує фінансової підтримки. Потребує оновлення й Офіційний вебпортал ФПУ. За погодженням пропозиції направлені до національного профоб'єднання Норвегії.

Підсумовуючи, можемо зазначити, що актуалізовано комунікаційну діяльність ФПУ, запроваджено нові інформаційні технології, посилено

цифровізацію профспілкової діяльності, оновлено внутрішні комунікації у профспілках.

ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА

Звітний період з 2021 року по 2025 рік був найважчим та найскладнішим в житті України, який вплинув на діяльність нашої організації, що, зокрема, знайшло своє відображення у фінансуванні статутної діяльності ФПУ.

У 2021 році продовження пандемії коронавірусу COVID-19 та адаптивний карантин негативно позначилися на рівні зайнятості працівників, сплаті членських внесків, фінансових результатах діяльності юридичних осіб, створених та заснованих за участю ФПУ.

З 2022 року по теперішній час статутна діяльність ФПУ фінансувалась в умовах воєнного стану, у зв'язку з повномасштабним вторгненням та терористичною агресією росії проти нашої країни. Війна спричинила зупинку частини підприємств, установ та організацій, скорочення зайнятості, переміщення підприємств, міграцію працівників в межах України та значний відтік працюючих членів профспілок за межі України.

Тому протягом цього періоду керівництвом ФПУ проводилась робота по економії видатків бюджету ФПУ, пошук додаткових джерел фінансування та посилення співпраці з міжнародними організаціями. Збалансування бюджету ФПУ, раціональне, економне використання коштів були основними завданнями постійної комісії Ради з питань фінансово-бюджетної роботи у профспілках протягом звітного періоду.

Бюджет ФПУ за 2021 рік вдалось збалансувати та сформувати беззбитковим за рахунок погашення заборгованості від підвідомчих підприємств майнового комплексу ФПУ та затвердити його виконання на рівні 80,2 %. Такий високий показник виконання бюджету за рахунок членських внесків та діяльності майнового комплексу був останній раз.

Починаючи з 2022 року бюджет ФПУ є дефіцитним, покриття поточних витрат статутної діяльності частково перекривається коштами міжнародної допомоги.

Структура доходної частини бюджету ФПУ на звітний період виглядає так:

Структура доходів ФПУ 2021-2025 років власні джерела

Статті доходів	питома вага (%)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Членські внески від членських організацій ФПУ	32,4%	24,6%	48,5%	42,9%	35,1%
Доходи від підвідомчих підприємств, організацій, акціонерних товариств	63,8%	72,0%	49,5%	51,1%	63,1%
Інші надходження	3,8%	3,5%	2,0%	6,0%	1,8%

Структура доходів за звітний період у порівнянні з попередніми періодами не зазнала суттєвих змін. Фінансова залежність від результатів діяльності майнового комплексу є суттєвою, а частка надходжень від членських внесків у структурі доходів ФПУ не зросла.

Протягом звітної періоду розмір членського внеску для всеукраїнських профспілок визначався з мінімальної заробітної плати та чисельності працюючих членів профспілок.

У 2022 році, виходячи з обставин, які склалися через воєнну агресію росії проти України, оголошенням воєнного стану в країні, Президією ФПУ, за погодженням постійної комісії Ради з питань фінансово-бюджетної роботи у профспілках, та Радою ФПУ затверджено рішення, що внески до ФПУ на забезпечення її статутної діяльності для всеукраїнських профспілок та територіальних профоб'єднань розраховувати у розмірі 50 % від планової суми внеску 2021 року. Територіям, які постраждали внаслідок бойових дій, було дозволено залишити кошти, які вони мали би сплатити як членські внески до ФПУ, для потреб своєї діяльності.

При розрахунку внесків для всеукраїнських профспілок на 2023 рік до діючого механізму розрахунку внеску додатково застосовувався коригуючий (понижуючий) коефіцієнт масштабу (чисельності) профспілки – коефіцієнт 0,5 – для профспілок з чисельністю більше 150 тис. осіб та бюджетної сфери, коефіцієнти від 0,8 до 0,95 – для профспілок чисельністю від 149 до 25 тисяч працюючих членів профспілок.

Така практика розрахунку внеску застосовувалась протягом 2024 та 2025 років, яка в цілому позитивно вплинула на показник виконання плану внесків. Але загальна сума зібраних членських внесків була недостатньою для повноцінного забезпечення статутної діяльності ФПУ.

Виконання плану внесків всеукраїнськими профспілками:

Показники	2021	2022	2023	2024	2025
Рівень виконання плану внесків (%)	78,8	97,1	74,9	79,8	79,2
Внески на 1 члена профспілки за рік (грн)	4,0	2,0	3,56	4,26	4,50
Внески на 1 члена профспілки за місяць (грн)	0,33	0,18	0,30	0,35	0,38

Окремо звертаємо увагу на показник сплати внесків в розрахунку на 1 працюючого члена профспілки, за рік це близько 3,5 гривні, за місяць – 30 копійок. Адже, зміна підходу до визначення розміру внесків членських організацій на забезпечення статутної діяльності ФПУ з поступовою орієнтацією сплати внесків за 1 члена профспілки розглядався, як етап до переходу на оплачуване членство. Але розмір внеску за 1 працюючого члена профспілки також є занадто малим. Адже за період з 2021 по 2025 роки з мінімальної заробітної плати працюючий член профспілки до первинної

профспілкової організації сплачував від 780 до 960 гривень внеску на рік та від 65 до 80 гривень на місяць.

З початком повномасштабного вторгнення росії на територію нашої держави та до сьогоднішнього дня, території, які постраждали внаслідок бойових дій, де відбуваються активні бойові дії та наближені до лінії фронту, звільнено від сплати членських внесків для підтримки своєї статутної діяльності та надання допомоги постраждалим членам профспілок.

З початком повномасштабної агресії росії міжнародні організації надавали фінансову допомогу на інституційну підтримку статутної діяльності ФПУ та членських організацій, підтримку постраждалих членських організацій та членів профспілок, профспілкових закладів в умовах військової агресії росії.

В умовах обмеженого фінансування і можливостей в організації роботи Федерація профспілок України не зупиняла діяльність, в умовах воєнного стану працівники продовжували роботу в дистанційному режимі. Було встановлено режим економії видатків бюджету апарату ФПУ на період воєнного стану в країні до відновлення фінансової стабільності ФПУ. Переваги надавалися електронному документообігу, проведенню нарад, консультацій в онлайн - режимі. Використовувалися кошти економно, виходячи з доцільності запланованих заходів та витрат на їх проведення.

За звітний період ФПУ у своїй фінансовій політиці орієнтується на розподіл отриманих коштів, у тому числі членських внесків, на статутну діяльність відповідно до рішення Ради ФПУ за такими напрямками і в таких пропорціях.

Структура витрат ФПУ 2021-2025 років (власні джерела)

Статті витрат	питома вага (%)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Загальнопрофспілкові витрати, внески до міжнародних організацій, зміцнення потенціалу членських організацій	63,7	45,4	42,8	57,7	56,4
Правова робота, охорона праці, соціально-економічний захист	25,4	26,3	33,0	30,7	29,9
Профспілкове навчання	2,4	1,2	0,3	2,6	3,6
Інформаційна робота	3,6	3,6	5,9	6,8	7,1
Адміністративно-господарські витрати		9,3	14,0		
Фонд солідарності	4,9	5	4	2,2	3

Починаючи з 2022 року та впродовж 2023 року особливо продуктивною була робота на міжнародному напрямку у взаємодії з Міжнародною конфедерацією профспілок, Європейською конфедерацією профспілок, Міжнародною організацією праці, профцентрами європейських країн. Вдалося залучити додаткові кошти від міжнародних організацій на інституційну підтримку статутної діяльності ФПУ та членських організацій, підтримку постраждалих членських організацій та членів профспілок, профспілкових закладів в умовах військової агресії росії, відновлення будинків профспілок. Така допомога була включена до бюджету ФПУ та дозволила зекономити значні власні кошти бюджету ФПУ по всіх напрямках діяльності та надати фінансову підтримку членським організаціям, членам профспілок, профспілковим закладам.

З 2024 року розпочато програму сусідства «Правові послуги для членів профспілок» та укладено Проектний договір з Данським агентством профспілкового розвитку, кошти якого направлено на створення та підтримку національного Центру правової допомоги ФПУ та 7 територіальних профоб'єднань. Профінансовано діяльність по підготовці аналітичних матеріалів щодо міжнародного досвіду захисту профспілок та аналіз законодавства ЄС, проведено роботи з адаптації мобільного додатку «Профспілка цифрова».

Розпочато Проєкт «Відновлення українських профспілок та посилення соціального діалогу», в рамках якого укладено Проектну Угоду з Юніон ту Юніон (Швеція). За рахунок коштів проєкту профінансовано семінари-практикуми з питань ментального здоров'я, формування безпечного психологічного середовища у трудових колективах в умовах воєнного стану для членів профспілок. Загальна кількість учасників – членів профспілок склала понад 250 осіб.

З Міжнародною організацією праці реалізовано проєкт «Мрія – Можливості, Робота, Інтеграція, Якість життя». В рамках якого було здійснено комунікацію з Державною службою зайнятості та проведено спільні наради-зустрічі у громадах областей України, на яких було презентовано діяльність профспілок.

За рахунок накопиченої фінансової підтримки Міжнародної конфедерації профспілок вдалося забезпечити статутну діяльність ФПУ та надати фінансову підтримку на забезпечення інституційної діяльності членських організацій. Додатково було реалізовано проєкт розбудови спроможностей профспілок та підготовлено Соціальний пакт, як консолідуючої основи синергії взаємодії органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, роботодавців, профспілок з питань розбудови, оновлення України та набуття членства в ЄС.

У 2025 році продовжено співпрацю з Данським агентством профспілкового розвитку по програмі «Правові послуги для членів профспілок» та розширено співпрацю по реалізації проєкту «Безпека і здоров'я на роботі – основа відбудови країни», відповідно до якого, 17 територіальних

профоб'єднань отримують фінансову підтримку діяльності технічних інспекторів праці та проведення їх заходів та навчальних програм.

Щороку цільове використання коштів міжнародної допомоги перевіряється та підтверджується аудиторськими висновками компанії, яку погоджують міжнародні організації та Контрольно-ревізійною комісією ФПУ.

Структура міжнародної допомоги 2022-2025 роки

Назва міжнародної організації	2022	2023	2024	2025
Данське агентство профспілкового розвитку	15%	1%	16,7%	53%
Міжнародна організація праці	3%	5,8%	10,6%	7,8%
Центр солідарності (АФП-КВП)	2%	1,6%		
Корус Інтернешнл (благодійна організація)	50%	54,3%		
Нексус Емілія-Романья	2,6%			
Міжнародна конфедерація профспілок	22%	36,2%	46,8%	
Європейська конфедерація профспілок	2,4%	0,1%	0,4%	
Юніон-Ту-Юніон			22,3%	
Європейські національні профспілкові центри, організації профспілок, інші	3%	1%	3,2%	8,4%
Данські профспілки				30,8%

Структура використання міжнародної допомоги за період з 2021-2025 роки

Статті витрат	2022	2023	2024	2025
Реалізація цільових грантових угод			56,5 %	77,5%
Підтримка постраждалих внаслідок військової агресії росії:				
Фінансова підтримка профспілкових майнових закладів	78,1 %	69,6 %		
Фінансова, матеріальна допомога членським організаціям для постраждалих членів профспілок	8,6%	9,8 %	3,2%	
Усунення пошкоджень профспілкових будівель	2,6%	2,7 %		2,5%

територіальних профоб'єднань				
Інституційна підтримка членських організацій ФПУ	4,9 %	1,8 %	32,1 %	20 %
Підтримка статутної діяльності ФПУ	5,8 %	16,1 %	8,2 %	

За підсумками звітного періоду можна зазначити, що **не вдалося зменшити** фінансову залежність від результатів діяльності майнового комплексу та збільшити частку надходжень від членських внесків у структурі доходів ФПУ для забезпечення статутної діяльності.

При цьому **вдалося збільшити** обсяг міжнародних проєктів по проведенню статутних заходів, навчальних програм, підтримки територій. Співпраця з міжнародними організаціями підтвердила готовність та високу спроможність ФПУ як надійного партнера по співпраці для реалізації визначених програм та досягнення реальних результатів.

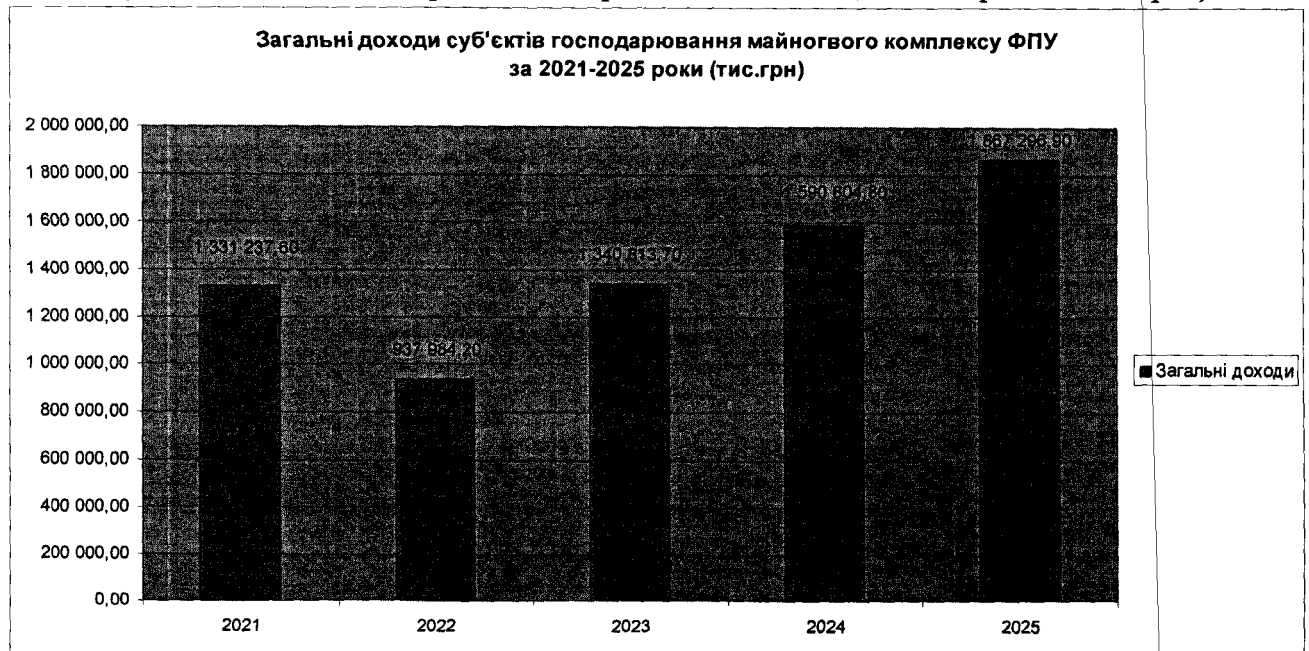
Визнати, що і надалі залишаються актуальними питання:

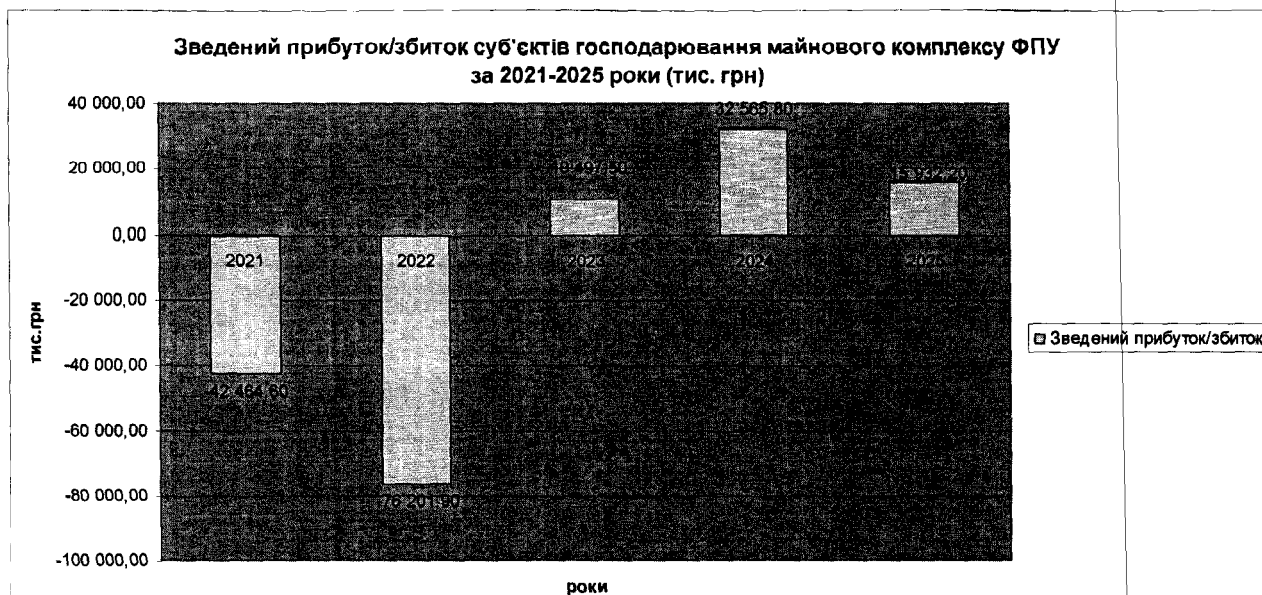
- впровадження розрахунку внесків членських організацій на забезпечення статутної діяльності ФПУ через механізм оплачуваного членства;
- збільшення питомої ваги членських внесків у структурі доходів бюджету ФПУ.

РОБОТА МАЙНОВОГО КОМПЛЕКСУ ФПУ

Результатом роботи майнового комплексу ФПУ за період 2021–2025 роки є покращення фінансового результату: зі збитку у розмірі 42,4 млн грн за 2021 рік до прибутку у розмірі 15,9 млн грн за 2025 рік.

Зведені доходи за аналізований період зросли на 536 059,3 тис. грн, або на 40,3 % (з 1 331 237,6 тис. грн за 2021 рік до 1 867 296,9 тис. грн за 2025 рік).

Динаміка роботи майнового комплексу ФПУ по роках свідчить про те, що з найбільшими збитками підприємства спрацювали у 2021 та 2022 роках відповідно, у зв'язку із обмеженнями, пов'язаними з поширенням гострої респіраторної хвороби Covid-19 та початком повномасштабної військової агресії російської федерації проти України.

Санаторно-курортні заклади ПрАТ «Укрпрофоздоровниця» впродовж 2025 року продовжили роботу, розпочату ще з початку повномасштабної війни, спрямовану на адаптацію діяльності в умовах воєнного стану, яка передбачає збереження профспілкового майна, повне використання матеріально-технічної та лікувальної бази в умовах обмеженого енергопостачання, а також пошук потенційних споживачів санаторно-курортних послуг.

За 2021–2025 роки дочірніми підприємствами та товариствами, створеними за участю ПрАТ «Укрпрофоздоровниця», фактично оздоровлено 295 498 осіб.

З урахуванням відсутності замовлень з боку соціальних фондів та при обмеженому попиті з боку потенційних споживачів стратегію діяльності закладів було зорієнтовано, зокрема і на укладання договорів з Національною службою здоров'я України (далі – НСЗУ), що передбачає модернізацію лікувальної бази шляхом придбання додаткового медичного обладнання, відкриття нових медичних кабінетів, підготовки приміщень, формування штатів для надання послуг оздоровлення та реабілітації відповідно до вимог НСЗУ за програмою медичних гарантій. Така стратегія дала позитивні результати. Так, за 2023–2025 роки за програмою медичних гарантій на підставі укладених договорів про медичне обслуговування населення з Національною службою здоров'я України оздоровлено 73 743 особи.

З початку введення правового режиму воєнного стану в Україні до сьогодні в санаторно-курортних закладах ПрАТ «Укрпрофоздоровниця» оздоровлено 38 049 військовослужбовців та членів їхніх сімей за такими

основними напрямками реабілітаційної допомоги в стаціонарних та амбулаторних умовах: кардіо, нейрореабілітація, м'язово-скелетна, пульмонарна, урологічна, гастроентерологічна, соматична, опорно-рухова реабілітації, післятравматичні стани, медико-психологічна реабілітація та ін.

ДП «Санаторій «Моршинкурорт» у 2025 році оздоровив 2739 осіб за програмою «ЯМаріуполь.Родина». Для маріупольців було підготовлено програма морального та фізичного відновлення, а також насичена культурна програму, яка знайомила громаду Маріуполя з місцевими традиціями та національними пам'ятками.

Активно продовжувалася робота з оздоровлення дітей за програмою літніх таборів. У санаторіях «Карпати» та «Сонячне Закарпаття» у 2021–2025 роках було оздоровлено 17 492 дитини. У системі закладів ПрАТ «Укрпрофтур» за аналогічний період забезпечено відпочинок 19 711 дітей в оздоровчих таборах: ЛОК «Верховина», ЛОК «Карпатські зорі» ПрАТ «Івано-Франківськтурист», ОК «Лісовий», ОК «Збруч» ПрАТ «Тернопільтурист».

З початку повномасштабної російської агресії санаторно-курортними та туристично-оздоровчими закладами профспілок було прийнято 71 345 внутрішньо переміщених осіб, з яких безкоштовно надавались послуги проживання та харчування 14 677 особам.

У санаторно-курортних закладах працює 293 лікарів та 444 медичних сестри, 20 лікарів мають наукову ступінь та 18 лікарів мають почесні звання «Заслужений лікар України», «Заслужений працівник охорони здоров'я».

Постановою Ради ФПУ від 01.07.2025 року № Р11/5 було констатовано, що наразі положення Стратегії не можуть втілюватись у діяльності майнового комплексу ФПУ через ряд зовнішніх чинників, та прийнято рішення про призупинення дії Стратегії в частині відчуження об'єктів нерухомого майна до законодавчого врегулювання правового режиму профспілкового майна.

Зазначене рішення Ради ФПУ було мотивовано тим, що до сьогодні триває досудове розслідування кримінального провадження № 62019100000001170 від 20.08.2019 року, яке здійснюється Державним бюро розслідувань, де слідство намагається довести, що профспілкове майно нібито перебувало у «віданні» держави, а не у власності профспілок, і що оформлення права власності та подальше розпорядження майном були нібито незаконними.

Така позиція слідчих органів призвела до того, що будь-яка посадова особа, яка приймала управлінські рішення за результатами яких було оформлено право власності на майно профспілок, або таке майно було відчужене без погодження Фонду державного майна України, може бути притягнута до кримінальної відповідальності.

З іншого боку, визнання будь-якого профспілкового об'єкту нерухомості речовим доказом стало правовою підставою для накладення численних арештів на майно ФПУ, ПрАТ «Укрпрофоздоровниця», ПрАТ «Укрпрофтур» та суб'єктів господарювання, створених за їх участю, а в подальшому для передачі такого майна в управління Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та

інших злочинів (АРМА) та проведення конкурсних відборів для обрання управителів арештованим майном.

Важливо вказати, що арешти на майно в межах досудового розслідування кримінального провадження накладаються із заборonoю володіння, користування та розпорядження, тобто право власності належних суб'єктів обмежується повністю.

Протягом останніх років усі дії, спрямовані на скасування накладених арештів, не давали дієвого результату. Однак, наразі своє практичне застосування у практиці судів першої інстанції віднайшли рішення Європейського суду з прав людини по справах «Фонд «Батьківська турбота» проти України» від 09.10.2018 року та «Федерація профспілкових організацій Чернігівської області проти України» від 09.01.2025 року. Саме це дало можливість скасувати заборону на право користування майном, що унеможливило його передачу в АРМА та проведення конкурсних відборів для обрання управителя, а саме:

- ПрАТ «Укрпрофоздоровниця» – 12 рішень суду (ДП «Санаторій «Синяк», ДП «Санаторій «Шаян», ТОВ «Санаторій «Курорт Орлівщина», ТОВ «Санаторій «Поляна», ДП «Санаторій «Високий», ТОВ «Санаторій «Квітка полонини», ДП «Санаторій «Сонячне Закарпаття», ДП «Клінічний санаторій «Хмільник», ПрАТ «Миргородкурорт»);

- ПрАТ «Укрпрофтур» – 2 рішення суду (три об'єкти нерухомого майна ПрАТ «Укрпрофтур», три об'єкти нерухомого майна ПрАТ «Івано-Франківськтурист», два об'єкти нерухомого майна ЗАТ «Тернопільтурист»).

При цьому, незважаючи на усі неправомірні дії з боку АРМА, Будинок спілок у м. Києві досі перебуває в управлінні Консорціум «КАМпарітет». У свою чергу, ФПУ продовжує оскарження чинного арешту майна.

Водночас основною загрозою для майнового комплексу залишаються прийняті Верховною Радою України у першому читанні законопроекти № 6420 «Про правовий режим майна загальносоюзних громадських об'єднань (організацій, спілок) колишнього Союзу РСР» та № 6421 «Про мораторій на відчуження майна загальносоюзних громадських об'єднань (організацій) колишнього Союзу РСР», до яких ФПУ були подані заперечення з вимогою зняття їх з розгляду або направлення на фахове доопрацювання з урахуванням правових позицій усіх учасників правовідносин.